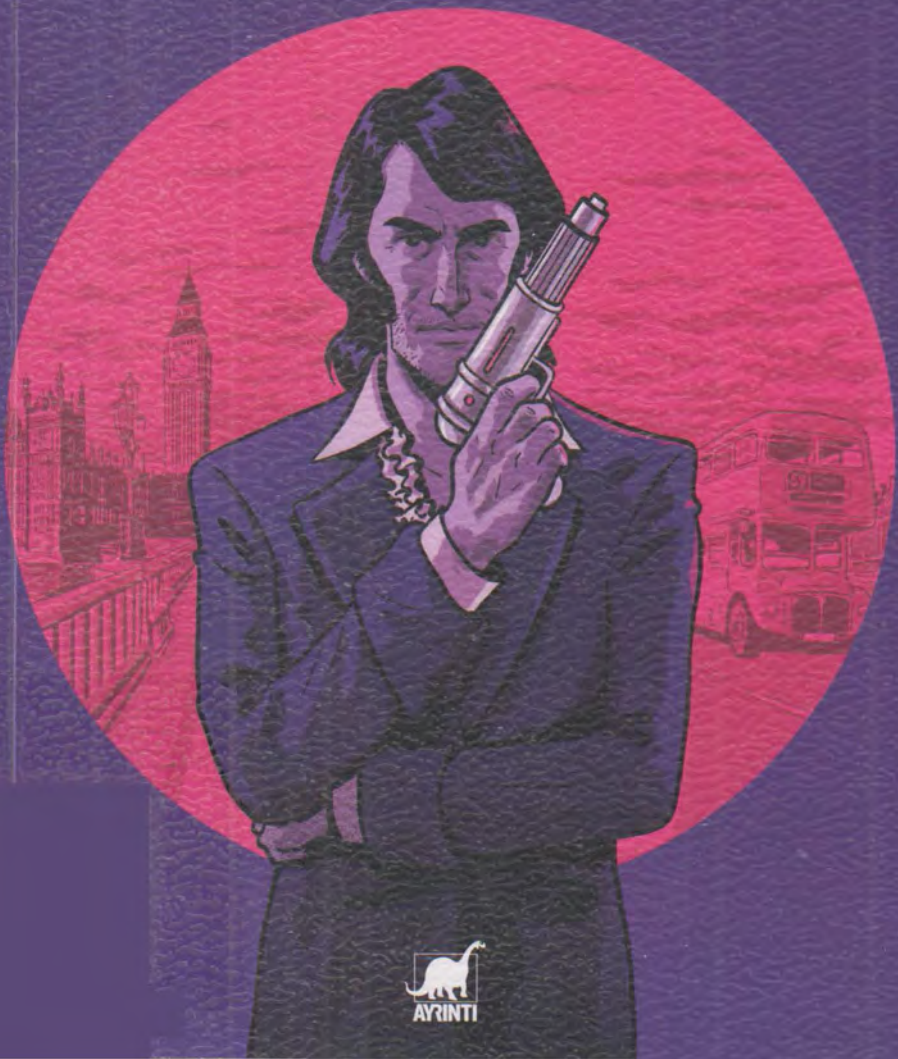
Michael Moorcock

MODEM ZAMANLAR 2.0

İNGİLİZCEDEN ÇEVİREN: İNÖNÜ KORKMAZ

AYRINTI

MICHAEL MOORCOCK

Londra'da doğmuş ve Mars'ta yetişmiş (kendisinin iddia ettiği gibi) olan Michael Moorcock muhtemelen modern bilimkurguda tek başına en önemli şahsiyet olup Britanya İmparatorluk Nişanı alma ihtimali en düşük kişidir. Yetmişin üzerinde romanın, sayısız hikâyenin, deneme yazısının, rock şarkısının, çizgi romanın yazarı ve nefis uzun soluklu yazılar ile tehlikeli lafların sahibi olarak, kendisi Teksas'ın kırsal bölgesi ile Fransa'nın Paris kentinde yaşamaktadır. Ve tabii Legend'da.

Ayrıntı: 1219
Bilimkurgu Dizisi: 4

Modem Zamanlar 2.0
Michael Moorcock

Kitabın Özgün Adı
Modem Times 2.0

İngilizceden Çeviren
İnönü Korkmaz

Yayıma Hazırlayan
Saygın Ergen

Son Okuma
İsmail Yamanol

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

© 2011 PM Press

Bu kitabın Türkçe yayım hakları Anatolialit Agency aracılığıyla alınmıştır.

Kapak İllüstrasyonu
Berat Pekmezci

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Dizgi
Esin Yetiş

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 33160

Birinci Basım: *Ağustos 2018*
Baskı Adedi *2000*

ISBN 978-605-314-314-7
Sertifika No: 10704

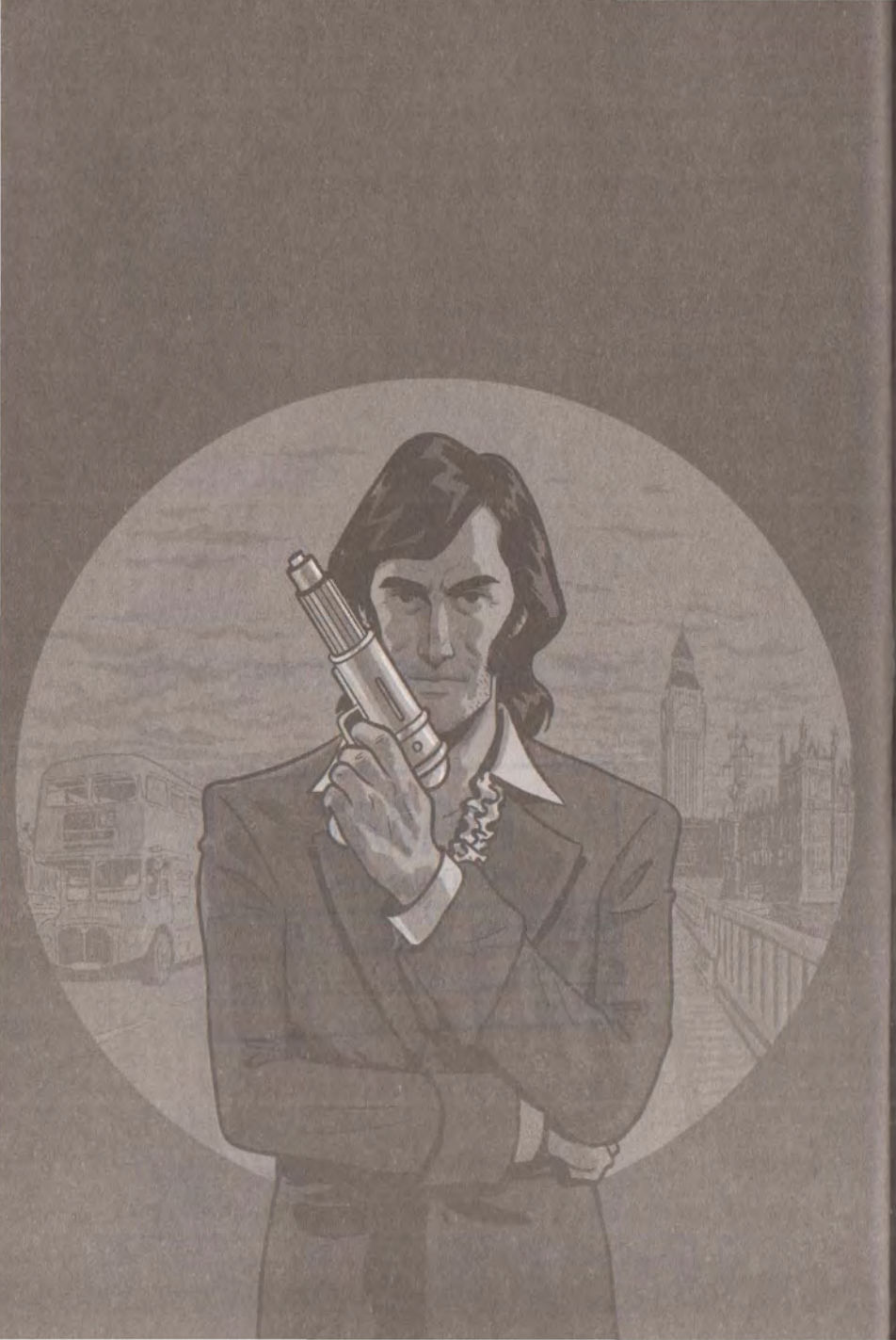
AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

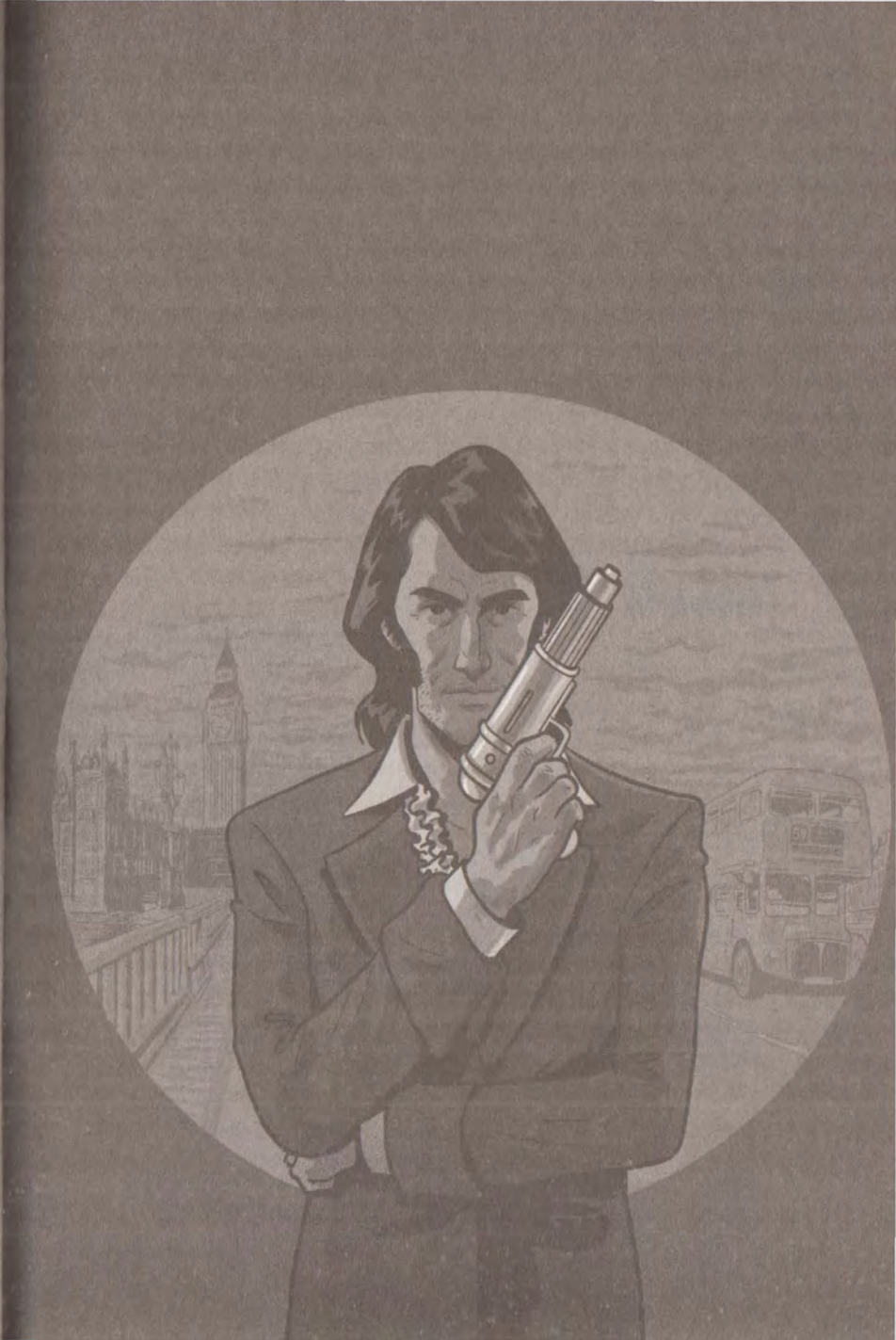
twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Michael Moorcock

Modem Zamanlar 2.0

İçindekiler

Sunuş: *Modem Zamanlar 2.0 Üzerine* 9
Bir Jerry Cornelius Hikâyesi 15

Pazarda Geçim 17
1. Motley'de Bir Gizem 17
2. Sünniler Şiilerle Ne Zaman Savaşmaya Başladı? 24
3. Binbaşı Marvel Kendi Vicdanıyla Çarpışıyor 26
4. Ecce Rumpo 27
5. Argoslu Edepsiz 28
6. William'ın Kalabalık Saati 30
7. Kendi Eyaletini 2 Milyar $'A Nasıl Alırsın? 32
8. Sabır Oyunu 33
9. Pakistan Taliban'ın Kontrolu Alışı 34
10. Bir Tekno Kahraman İçin Epik Arayış 36
11. Les Faux Monnayeurs 37
12. Evde Beş Başına 39
13. Denizaşırı Operasyonlar 43
14. Çare Peşinde 45
15. Unutulmayacak Bir Gece 46
16. Biggles: Sınırlı Baskı 47

Katrina, Katrina! 50
1. Neden Başkan Giuliani'den Korkmalısınız? 50
2. Güney Rampart Caddesi Resmi Geçiti 52
3. Pompıer Paris 53
4. Les Boudıns Noırs 57
5. Les Boudıns Blancs 58
6. Azalan Nüfusla Nasıl Baş Edilir? 59
7. İletişim Ağınızı Pompalayın 62
8. Gelmiş Geçmiş En İyi Fantezi Oyuncusu mu O? 63
9. Ateşli Silah Mülkiyetini Özgürlük Değil Külfete Çevirmeye Çalışıyorlar 65
10. Denizler Altındaki Korsanlar 67
11. Bedenin Yeniden Başlatılması 68
12. Popüler Bilimin Yaz Sezonu Bilimkurgu Filmleri Rehberi 71
Çarkıfelek 73
1. Silah Silahtır 73
2. Kanyak ve Seltzer Boys Maden Suyu 77
3. Bir İpucundan Diğerine 79
4. Yeni Jaguar XJ Tasarımla Değişen Konfor 80
5. Asıl Sorun Olan Taşkınlar Göçmen İşgücünden Oluşuyor 81
6. Kulelerin Hayaleti 82
7. Sabır Oyunu 84
8. Köyün Ücra Yerine Postalanan Şehir Züppesi 85
9. Amerikadaki En Yakıt-Verimli Otomobil Şirketi 89
10. Hayalini Kurduğun Uyku 90
11. Neden Metali Seviyorum 91
12. Körfezde Obama: Barbour Görüşmesi 94
13. Laura Bush'la Paylaştığım Gözyaşları 95
14. Irak'taki İhanet 96
Son 98
Londralarım 99
"Müziği Doğru Dinle" Terry Bisson'un Michael Moorcock ile Röportajı 108

Sunuş
Modem Zamanlar 2.0 Üzerine

Bilimkurgu, 20. yüzyılın başından itibaren kendini ayrı bir tür olarak yazın dünyasına benimsetmekte çeşitli zorluklarla karşılaşagelmiştir. Yazın aristokrasisi tarafından "ucuz kurgu" olarak yaftalanıp hor görülmesine rağmen üretkenliği, içsel devingenliği, modern çağın tinsel atmosferini yansıtmadaki başarısı ve en önemlisi kalem koşturma alanındaki enginliğiyle her daim ayakları üzerinde durmayı ve toplumsal etkisini genişletmeyi bilmiştir. 1950'li yılların sonuna değin özellikle Isaac Asimov, Arthur C. Clarke, Robert A. Heinlein, Poul Anderson, Fredric Brown, Philip K. Dick, Ray Bradbury, Frederik Pohl gibi usta yazarların himayesinde altın çağını yaşayan bilimkurgu, hem bir tür olarak yazın dünyasına yuvalanmayı başarmış, hem de diğer türlerden ayırt edici niteliğini belirginleştirip keskinleştirmiştir.

Ancak Soğuk Savaşın doruğa ulaştığı, nükleer tehlikenin baş gösterdiği, gençlik hareketlerinin ve dolayısıyla toplumsal kalkışmaların hızlandığı, sosyalist-anarşist muhalefetin yükseldiği, çevreci ve feminist aktivizmin yaygınlaştığı 60'lı yıllarda, tüm dünyada olduğu gibi bilimkurguda da bir revizyona gidilmesi gerektiğine yönelik istemler filizlenmeye başlar. Ağırlıklı olarak İngiliz bilimkurgu yazınında nüfuzunu hissettiren bu istem, bilimkurgunun kendini yinelediğinden ve bir çeşit teknoloji fetişizmine dönüştüğünden yakınmaktadır. Michael Moorcock'un yanı sıra J.G. Ballard, Brian Aldiss, Thomas M. Disch, Harlan Ellison gibi önemli isimlerden oluşan bir grup yazar, bilimkurgudaki bu tıkanıklığın önünü açmak ve bilimkurguya yeni varlık alanları sunmak amacıyla deneysel bir harekete girişir. İleride *Yeni Dalga Bilimkurgusu* adıyla anılıp yazın tarihine geçecek bu akım sayesinde artık bilimkurgunun odağında doğa bilimleri değil, sosyal bilimler olacaktır. Onlara göre bu dönüşüm, bilimkurgunun içinde yaşadığı toplumsal gerçekliğe verdiği tepkidir.

Hareketin temsilcileri, çağcıl geleneğin misyonunu omuzlayarak hantal, ucuz ve çocuksu olmakla suçladıkları ana akım bilimkurgu anlayışına yönelik yazınsal bir karşı duruş başlatırlar. Örgütlü bir hareket olduğunu söylemek mümkün değilse de, editörlüğünü bir dönem Michael Moorcock'un üstlendiği İngiliz *New Worlds* dergisi yeni dalgacılar için adeta bir deneme tahtası işlevi görür. Tabii genel bilimkurgu yazınının aksine bilimsel tutarlılığın önemsenmediği, düşüntülü ve karamsar kurguların merkezileştirildiği bu yeni anlayışa dair eleştiriler de yok değildir. Bu eksen kaymasının, bilimkurgunun ayırt edici kodlarına tehlike oluşturacağını ve yazınsal bir muğlaklık yaratacağını düşünen birçok yazar ve eleştirmen ortaya çıkar. 70'lerin sonuna değin süren ve deneyselliğini aşma olanağı bulamayan hareketin yoğunluğu, yazınsal mirasını siberpunk gibi türlere bıraka-

rak yavaş yavaş sönümlenir. Ancak tüm bu yazınsal tartışmalardan bağımsız olarak, yeni dalga anlayışının bilimkurgunun tematik kapsamını zenginleştirdiği bir gerçektir. İşte bu zenginliğin bahşedicilerinden ve günümüzdeki sürdürücülerinden biri de Michael Moorcock'tur.

Yerli okurun daha çok Elric Serisiyle tanıdığı Moorcock, deneyselliğini hiç yitirmemiş kıvrak ve çok renkli kalemlerden biridir. Onun bu deneysel mizacını tadımlayabilmek için herhangi bir Jerry Cornelius macerasına yelken açmak bile tek başına yeterlidir. Üstkurmacasal ilmeklerle örülü Cornelius maceraları, dört roman ve sayısız kısa öyküyle birbirine bağlanır. Yazarın özellikle *The Final Programme, A Cure for Cancer, The English Assassin, The Condition of Muzak* kitaplarını içeren ve "Cornelius Dörtlemesi" adıyla anılan yapıtları, yarattığı kurgusal evrenin ana omurgasını oluşturur. Bu dört romanlık seri, peşinden gelen onlarca yazarın ve diğer sanatçıların bilimkurgu türünü yeniden değerlendirmesini sağlamıştır. Üstelik Moorcock, başka yazarları da Jerry Cornelius üzerine üretim yapmaya teşvik ederek edebiyatta bir çeşit açık kaynak marka paylaşımının öncülerinden olmuştur. Norman Spinrad'ın *The Last Hurrah of the Golden Horde*'u ve *Mœbius'un The Airtight Garage*'ı bu açık kaynaktan faydalanılarak üretilmiş eserlerdir. *The Nature of the Catastrophe* adlı hikâye ve çizgi roman derlemesi ise 1971'de *International Times*'da James Sallis, Brian Aldiss, Langdon Jones, M. John Harrison, Richard Glyn Jones, Alex Krislov ve Maxim Jakubowski gibi değerli isimlerin yanında bizzat Moorcock imzası ile yayımlanmıştır.

Bir İngiliz suikastçı, fizikçi, rock yıldızı, sergüzeşt ve Bilim Çağı Mesihi olan Jerry Cornelius, çok evrenli maceraları boyunca kendini keşfedişine uzanan ağır bir dönüşüm geçirir. Kâh Catherine'i kaçıran Frank ile savaşır, kâh bedensel birleşimle çift cinsiyetliliğe evrilir, kâh süper bilgisayar yaratmaya koyulur, kâh biçim değiştirme

hizmeti verir, kâh bir enkaz olarak çıkagelir... Atıldığı maceralar öylesine sıra dışıdır ki, Jerry Cornelius için anarşinin yazınsal bir betimlemesi bile denebilir. Moorcock'un doğasına uygun olarak, her türlü baskıcı otoriteyi ve yerleşmiş kalıbı altüst etmek için yaratılmış bir karakterdir o. Toplumsal etkisine ve ilgi çekiciliğine paralel olarak ilk Jerry Cornelius kitabı *The Final Programme,* 1973'te Robert Fuest tarafından beyaz perdeye de uyarlanmıştır.

İtalyan halk tiyatrosu Commedia dell'Arte'den izler taşıyan Cornelius maceralarının yazınsal takibini, Elric Serisinde de sürmek mümkündür. Kaldı ki Cornelius romanlarından tanıdığımız pek çok yan karakter yazarın başka eserlerinde de karşımıza çıkar. Hatta Binbaşı Pyat'ın, Byzantium Endures ile başlayan kendi bilimkurgu serisi bile vardır. Moorcock'un Cornelius üretiminde ortaya koyduğu sembolizasyon, olay örgülerinin yanı sıra tüm bu karakterler üzerinden de vücut bulur. Örneğin Bayan Brunner karakteri, Jerry Cornelius'un zıttı olarak boğucu otoriteyi temsil eder. Bishop Beesley çarpıklığın, pisboğazlığın, güce, paraya ve tatmine açlığın bir izdüşümüdür. Una Persson, Jerry'nin kadın versiyonudur. Catherine Cornelius, Jerry'nin kız kardeşi ve aynı zamanda sevgilisidir. Genellikle trajik bir şekilde ölür, sık sık Jerry'den hamile kalır ve bazı hikâyelerde mazoşist özellikleriyle ön plana çıkar. Yüzbaşı Nye, gizli görevlere katılmış bir emekli İngiliz subayıdır. Bazen Una Persson'ın sevgilisi olarak belirir. Albay Pyat, Rus göçmeni bir subaydır; Yüzbaşı Nye gibi onu da zaman zaman Una Persson'un sevgilisi olarak görürüz. Cornelius Brunner, bilim çağı mesihidir. *The Final Programme*'da, Jerry Cornelius ve Bayan Brunner'ın çift cinsiyetli bir karışımıdır. Profesör Hira, duruma göre Jerry'nin bir diğer sevgilisidir; Jerry'nin karakterine benzeş, soğukkanlı ve denetimlidir. Frank Cornelius, Jerry'nin entrikacı kardeşidir; Jerry'nin Habil'liğine karşılık Kabil'dir, ancak sürekli geri

dönüşleriyle bilinir. Bayan Cornelius Frank, Jerry ve Catherine'in şişman, şehvet düşkünü, ağzı bozuk annesidir. Tam anlamıyla kent kurnazı ve bir modern Cesaret Ana örneğidir. Sarsık Mo Collier ise, pek çok maceranın eşlikçisi ve hemen hemen herkesin uyuşturucu tedarikçisidir. Biraz güvenilmez olsa da ihtiyaç anında Jerry'nin sağ koludur.

60'lı yılların aykırı kültürünün değişken ve dinamik ruhu üzerine temellenen bu maceralar, salt bilimkurguda Yeni Dalga'nın en bilinen örnekleri değil, Jerry Cornelius'un müptezel zaman yolculuklarıyla da başlı başına okunmaya değerdir. *Modem Zamanlar Sürüm 2.0*, kolay okunan ama zor anlaşılan bir başka Cornelius macerası. Kendine özgü yazım tekniğiyle Moorcock, bir yandan deneyselliğini afişe ederken bir yandan da metinsel bağlamlar ortaya koyuyor. Zamansal sıçramaları, amoral örüntüleri, çarpık karakterleri, hicivli anlatımı ve kaotik paradoksları ile kitap, tipik bir Cornelius macerası sunmakla kalmıyor, nostaljik bir Londra tablosu da çiziyor. İçinde günümüz Londra'sına yakılmış bir ağıtı ve yazarıyla yapılmış içten bir söyleşiyi de bulacağınız bu eser, yine sizi karmaşık duygulara sürüklemekten çekinmeyecek cürette.

İsmail Yamanol

Bir Jerry Cornelius Hikâyesi

CEBİNİZDE taşıdığınız ve konumunuzu birkaç santimetre hatayla belirlemek üzere uydu takip teknolojisini kullanan minyatür telefonlar; ürünlerini izlemek üzere süpermarketlerin kullandığı minnacık etiketler; önünüzden geçerken ne sıklıkta seviştiğinizi öğrenmek üzere vücut sıcaklığınızı eşzamanlı olarak gösteren otobüs...

James Harkin, *New Statesman*, 15 Ocak 2007.

Kaz Ana: Genç, neden bu çaresizlik
Elde edeceksin o kızı
Bu hediye sağlayacak onun muhafızının onayını
KAZ *görünür*
Hayır, ona yok şüphem, kibarca istismar edilirken kız, gün aşırı
Yumurtlayacak birer birer altın yumurtasını
Sen hep bana hizmet ettin –karşılıksız– hep yaptığın gibi.

Harlequin and Mother Goose; ya da *The Golden Egg*, yazar Thomas Dibdin, Kraliyet Tiyatrosunda 1. Gösterimi, Covent Garden, 29 Aralık 1806.

1. Motley'de Bir Gizem

SOMALİ, Galkayo-Somali'deki kargaşanın ateşlenmesine kabileler arasındaki çekişme ve İslami hararetin ötesinde yardım eden bir şey var: çıkar. Gecekondu sahiplerinden tutun da genç yaştaki kiralık tetikçilere ve modası geçmiş bebek maması taşeronlarına kadar bir sürü fırsatçı uzun bir zamandır Somali'de bitmesini istemedikleri anarşiden besleniyorlar.

New York Times, 25 Nisan 2007.

Çılgınlık yüzyıllar boyunca dünyada o kadar çok acı ve yıkımın kışkırtıcısı olmuştur ki, nasıl işlediğini ortaya çıkarmak hayati derecede önemlidir.

Yayınevinin ilanı, *Schizophrenia: The Bearded Lady Disease**

* Şizofreni: Sakallı Kadın Hastalığı, J. Michael Mahoney'in 2003'te yayımlanan eseri. (ç.n.)

ETRAFTA KAN İLE ÇAM ve tatlı turta, pasta ve tart ile baskı mürekkebi kokuları, havanın buz gibi dokunuşu, dükkânlardan ve tezgâhlardan çıkan altınsı bir atmosfer. Elmalar ve portakallar; taze meyveler, küçük sosisler. "Hadi gelin kızlar, komşunuza da bir hindi alın. Beş kiloluk alana ikinci beş kiloluk bedava. Bana bir beşlik ver tatlım. 11 kilo ver bir beşlik. Hadi hanımlar, bir alana bir tanesi de benden. *Tamamen bedava.*" Saati geldiğinde işler hareketlenir. Tüm bu etler için buzhanede yer yoktu. Aslında buzhanede meyve ve sebzeler için de yer yoktu. Mevsim dönmeden önce tüm dekorun ve süslü şeyin de gitmesi gerekiyordu. "İki kutu kraker, tatlım, bak şu güzelim kâğıt tabaklara. Bak ne diyeceğim sana, aldıklarına bir masa örtüsü de ekleyeceğim. Hepsi için bir papel. Verin bir papel bayım. Teşekkürler tatlım. Oradaki hanım, Alf. Teşekkürler tatlım. Mutlu Noeller. Mutlu Noeller."

"Bugünlerde her şeyin bu biçimde ticarileştirilmesinden nefret ediyorum."

"Haklısın, canım. Bir çift tavuk, işte burada, tatlım –bak ne diyeceğim sana– onların yanına yarım kilo da patates kızartması ekleyeceğim, hem de bedava. Mutlu Noeller! Mutlu Noeller! Mutlu Noeller! Üç kiloluk çuvallar. İki şilin. Hayır. Yarım dolara iki çuval. İkisine yarım dolar, tatlım. Size yılın sonuna kadar yeter. Kalk ayağa, canım. Hey, Bob, yerime bak biraz. Çok fena çişim geldi. Renkli şekerler, iki paketi bir şilin. Bir şiline iki paket, tatlım. Evet işte bu canım! Hakiki Airfix maketleri onlar, bayım. Hepsi aynı fiyata. Sizin küçük oğlanlar sabah kalkıp Noel Babanın onlara getirdiklerini gördüklerinde acayip sevinecekler. Hadi, bayım alın, deneyin. Pilleri de dahil olsun. Hadi bayım bir deneyin. Yo, sorun yok evlat. Senin hatan değil. Kaldırımın kenarından düştü. Düştüğünü gördüm. Devam et, zararı yok. Bak ne diyeceğim sana, ikisi için bana on şilin ver. Her biri altı peni, bayan. Woolworths marketinde tanesi üç buçuk pound. Bak ne diyeceğim. Git kendin bak. Eğer haksız-

sam sana ikisini bedavaya vereceğim. Sıcak donatlar! Sıcak donatlar. Dikkat edin bayan bu yağ kaynıyor. Kaç tane istiyorsunuz? Evlat, almayacaksan yapma bunu. Biraz kakao verin. Buraya Jack. Buradaki hanım biraz kakao istiyor, öyle değil mi, tatlım? Brüksel lahanası. Brüksel lahanası. İki kilosu bir şilin. Hadi tatlım, merdivende saklayabilirsin. Bu havada buzdolabına gerek yok."

Gökyüzü yoldaki düzensiz çatıların üzerinden kararırken hava griye çalmaya başlamıştı. Önce yağmur, ardından sulu sepken ve sonunda da kar. *Kar* bu. Yumuşakça düşen kar. Şapka ve kapüşonlarının altındaki sıcacık başlarını, yüzleri eşarp ve kalkık yakalarının arasında çevrelenmiş biçimde yukarı doğru diktiler,. (Damalı kostümünün üstüne giydiği lacivert pelerini içinde soytarı uçarcasına geçer. Pantomim grubuna ve birazdan tekrar doldurulacak olan belli belirsiz yeni bıraktıkları ayak izlerine doğru yönelir.) Yeni bir mırıltı duyulur. Kar. Kar bu. "Mutlu Noeller, canım! Mutlu Noeller." Güçlü bir kahkaha duyulur. Sanki Noel Baba buradaymış gibi. Öğrenciler karı izlemek için dururlar. Çocuklu adamlar, dikkatleri yaklaşan geceye doğru çekiyorlar. "Mutlu Noeller! Mutlu Noeller!" Bu bir mucize. Geride kalan yılın tüm hayal kırıklıklarının kaybolacağına ve tüm sözlerin tutulacağına dair bir kanıt bu. "Mutlu Noeller, canım. Mutlu Noeller!" Kurtuluş Ordusu, Latimer Caddesi'nin köşesinde durur. Tuba çalgıcısı çayından hüpleterek bir yudum alır ve çalgısını denemek üzere üfler. Barın kapısından yer yer çatlamış ve çöple dolmuş kaldırımın üzerine altın sarısı bir ışık akar. Kapı tekrar kapanmadan önce ani bir gürültü daha kopar. "Mutlu Noeller!"

Yedi yaşlarındaki bir erkek çocuk, kız kardeşinin elini tutmuş, ikisi birlikte yukarı dönük yüzlerine dökülen kar tanelerine gülücükler dağıtıyorlardı. Erkek çocuğun yanakları soğuktan ve briyantinden dolayı parlıyordu. İnce yüzü ise aşırı mutlu bir ifadeyle kırışmıştı.

"İşte buyur, tatlım. Fırına sür gitsin. Elbette olur. Bir papele al gitsin." Tüm bu açıkgöz son dakika alıcıları kelepir ne varsa alıyorlardı, seçebilecekleri ne varsa çok büyükmüş, çok küçükmüş ya da çok fazlaymış, sona kalmış ya da yarın veyahut ertesi haftaya satılamayacak ne varsa alıyorlardı. Bu gece hepsinin satılması şarttı. "Bak ne diyeceğim canım. Hepsi için bir beşyüzlük ver gitsin." Mutlu Noeller. Mutlu Noeller –pırıltılı oyuncaklar– küçük yel değirmenleri, tanklar ve minyatür askeri toplar; parıltılı yaldızlı kâğıtlar, simli pullar ve cicili bicili ıvır zıvır şeyler. Minik ışıklarla dolu bir şelaleyi andıran cadde tıngırtı, tıkırtı, şakırtı, vızıltı sesleriyle insanların gevezelikleri, tıslamaları, ıslık sesleri ve çamurdan geçerken çıkardıkları şıpırtılarla doluydu. Kırmızı, beyaz, yeşil ve gümüş renkli bir sürü ampul titreyerek göz kırpıyorlardı.

Daha yeni kesilmiş, kimi kökleriyle birlikte kiminin ise kökleri sökülmüş ve sıkıca bağlanmış çam yığınların arasından çam iğneleri dalga dalga dökülüyordu. Taze talaş kokusu, yeryüzünün kokusu; uzak bir ormanın kokusu vardı havada. Çocuk büyük ve kökleri olan bir ağaç alması gerektiğini biliyordu. "Beş şilin, evlat. Senden daha büyük değil mi, evlat? Sen dört ver. Kökü bir inç ise boyu altı fittir. Güzel kökler, ha. Noelden sonra ne yapacaksın onu? Bahçeye mi dikeceksin? Seneye güzelce büyür. Bir daha ağaç almana gerek kalmaz. Bu sana ömür boyu yeter, kesinlikle yeter."

Jerry parasını sıcak teni ile yün eldiveninin arasına sokmuş, yumruğunun içinde sıkıca tutuyordu. Listesi yanındaydı. Annesinin nelere ihtiyaç duyduğunu biliyordu. Biraz Brüksel lahanası. Biraz patates. Yaban havucu. Soğan. Küçük sosisler. İki papele alabileceği en büyük hindi. Görünüşe göre bu paraya kocaman bir tane alabilecekti. Ve diğer eldiveninin içinde de ağaç parası vardı. Eğer denk gelirse birkaç tane daha mumluk almalıydı. Parası kalırsa birkaç da noel süsü. Ve biraz da şekerleme.

Nasıl kelepir alacağını biliyordu. Annesi ona güveniyordu, kesinlikle güveniyordu. Kız kardeşi Cathy'nin nasıl önüne çıkan ilk hindiye parayı harcayacağını da biliyordu annesi. Ama Jerry, Protwine'a, şarap gibi kırmızı suratlı, sürekli kıkırdayan iri yapılı ve annesinden hoşlanan adama gitti. Bu dünyada şişman ve eski kafalı bir kasabı, Noel'de bir çocuğa karşı kibar davranmaktan başka hiçbir şey daha mutlu edemezdi. Kanlı önlüğünün altındaki şişman göbeğinin üzerinden aşağı Jerry'ye doğru baktı. ("N'aber, genç Jerry? Senin için ne yapabilirim?") *Hindiler! Hindiler! Hadi ama, pazardaki en iyi hindiler bunlar. Alın, alın. İki tane alın.* ("Senin için on şilin, Jerry.")

Vitrinde birer suçlu gibi kancalara asılmış bir dizi kocaman sahipsiz hindi vardı. Kan kırmızı fiyatlar bayağı inmişti. Jerry geri dönebileceğini biliyordu. Cathy, Bay Protwine'a gülümsedi. Küçük bir kur. Öğreniyordu. O gülücüğün kendisi bile tek başına bir kuş ederdi. Blenheim Crescent'ın aşağısına doğru, Dewhurst kasabı da bir hayli kalabalık topluyordu. Daha da aşağıda, yolun iki yanında bir sürü hindi, tavuk, kaz ve sülün vardı. Jerry, "Amma da kuş avlanmış" dedi kendi kendine keyifle. Oxford Bahçelerine kadar tüm yol boyunca neredeyse her sebzenin yarı fiyata düştüğü ucuz nokta en tepedeydi. Kar, çocukların omuzlarına ve başlarına konuyor, gürültülü pazarın işlek ve neşeli alışverişinin içinden ritmi bozuk bir orgun tangırtısı geliyordu. *Tanrı Size Huzur Versin, Baylar, İlk Noel, Kutlu ve Sarmaşık...* Sözleri, laternacının bir elinde siyah kadife laterna kutusunu tutup diğeriyle orgun kolunu döndürdüğü taşkın hıza ayak uyduruyordu.

"Mutlu Noeller! Mutlu Noeller!" Şapkası erimekte olan karla doluydu, ancak kolu kırk küsur yıldır dönen aynı disiplinli intizamla manivelayı döndürüyordu. *Uzaklarda bir yemlikte. Büyük Kral Wenceslas. Ah, Noel Ağacı. Ah, Noel Ağacı. Sessiz Gece. Kızıl burunlu Ren geyiği*

Rudolf. Cathy şans getirsin diye adamın şapkasına yarım peni koydu, ancak Jerry orgcuya bir şey vermekle şansının değişip değişmeyeceğinden emin olamadı. Cathy'nin elini daha fazla cömertlik yaparsa kendilerini yoksullaştırmasından korktuğu için çekti. "Hadi. Daha en tepedeki kasaba gideğiz, sonra onca yolu geri ineceğiz." Burada donmuş bir hindi gibisi yok. Portobello kasabındaki hiçbir hindi ismi gibi değil ve tüm sebzeler de Covent Garden'dan taze gelmiş. Her ne kadar tezgâh sahipleri Fransız mankenleri taklit eden orta sınıf hanımların davranışından bıksa da tüm meyveler elle kontrol edilebiliyor. "Hiç gerek yok, canım. Hepsi taze. Merak etme, güzelim, sıktırınca sertleşmiyorlar" diyerek kendi pis esprilerine kendileri gülüyordu. "Ha, ha, ha!" Cin ve acı çikolata da kinayeli sözlere bir nüans katıyordu. Uzun ince puroların dumanı da sıcak barlardan dışarı sürükleniyordu. Yağ tenekesinden yapılma ateş gibi kızarmış mangallarda kestaneler kavruluyor ve patlıyordu.

Jerry ardına baktı ve "Hepsi doğruydu" dedi. "Gerçekten doğruydu. Blitz bombardımanından sonraki her Noel."

"Evet, olabilir." Bayan Brunner'in dikkati hediyedeydi. Kutu her nasılsa yeteri kadar büyüktü. Kırmızı, altın sarısı ve yeşil parlak kâğıtla sarılmış ve siyah-beyaz benekli kurdele ile bağlanmıştı. "Berbat renklerin birleşimi söz konusu olduğunda, hiçbir şey Noel'i geçemez."

"Elbette, uzun sürmeyecekti" dedi Jerry, bir taraftan ambalajı bozmadan hediyeyi açmanın en iyi yolunun ne olduğu üzerine kafa yorarken. "Kar, karı kastetmiştim. Neredeyse hemen sulu kara döndü. Ladbroke Grove, seksenyedi numaradaki evimize elimizde hindiyle varmadan şakır şakır yağmur yağmaya başladı. Ağaç almak için geri dönmek zorunda kaldım. En azından eve dönerken ıslanmamak için başımın üstünde tutabildim." Kutuyu açmıştı. Kahverengi karton kutu artık ortaya çıkmıştı. Üzerinde siyah ve mavi renklerde açıklamalar

ve özellikler yazıyordu. İstemsizce, düzgünce ambalajı katladı. Beğenisini, parmaklarıyla kırmızı, beyaz ve mavi çubuklar içinde yazan tanıdık sans-serif fontlu marka isminin üstünü okşayarak açığa çıkardı. "*Hadi be*! Yeni bir Banning."

Sarsık Mo Collier kirli sakalının içinden sırıtıyordu. "Kendime de bir tane aldım. Joe'nun silah dükkânında bir alana ikincisi bedavaydı."

Bayan Brunner bulduğu Mackintosh sandalyesini kullanarak süslemeli şöminede bir ateş yaktı. Her yana kül ve duman uçuşmaya başladı. "Noel sabahında şömine ateşi gibisi yok." Ağır Morris perdelerini açtı. Kara gökyüzü gri dumanla doluydu. Dışarıda bir yerde, arabanın birinin motoru gürültüyle homurdandı ve sesi kesildi. "Merak etme" dedi Bayan Brunner. "Sanırım motor öldü."

Jerry, kutunun üstündeki selo bandı dikkatlice soydu. Model numarası büyük harflerle silahın resminin arkasındaydı: BM-152A. Elini uzattı ve ağır klipslerle dolu bir kilidi çıkardı. "Aman Tanrım! Mermileri de içinde." Gözleri gümüşe çalıyordu. "Sizin gibi arkadaşları hak etmiyorum."

"Başlayalım mı artık?" dedi Bayan Brunner, tüvit eteğini ikiye ayırıp bacaklarının üstünde düzleştirirken. Aynı anda bodrumdan çıkardığı birbirinin kopyası üç adet tek vitesli Royal Albert bisikleti işaret ediyordu. "Zamanımız daralıyor."

"Güzelim 62 senesine dönelim" dedi Mo, dudaklarını şapırdatarak. "Hatta yeterince hızlı pedal çevirirsekdaha da geriye gidebiliriz. Pekâlâ, hadi eski ahbap. Şunu kayışla bağlayalım ve gidelim, gidelim!"

Bisikletlerini Viktorya ve Albert Müzesinin yan kapısından dışarı Sergi Yoluna doğru sürdüler. Beyaz kar tanecikleri Jerry'nin siyah otomobil paltosunun omuzlarına iniyordu. Farkında olduğu hâlde ikinci bir sevinç çığlığı attı. "Kar!"

"Aptal olma" dedi kız. "Kül."

Belirgin bir üzüntüyle Jerry, Banning'ini sırtına doğru savurdu ve sonra da bacağını selenin üzerinden geçirdi. Gelecekten ayrılıyor olmaktan dolayı mutluydu.

2. Sünniler Şiilerle Ne Zaman Savaşmaya Başladı?

Korku filmlerini izlerken beyninizin görüntülenmesi onları daha korkunç yapmanın iyi bir yolu olabilir. Ortaya çıkacak bulgular, korku filmlerinin –aslında muhtemelen tüm filmlerin– nasıl çekildiğini yeniden biçimlendirebilir.
Popüler Bilim, 2010 Haziran.

TATİL GÜNLERİ BİTTİ, Jerry Cornelius Darfur uçağından indi ve saatini 1962'ye kurdu. Eve gitme vakti. En azından bu sefer sonuncusu gibi kıllı olmayacaktı. Uçakta sinekkaydı tıraş olmuştu. Kafası artık büsbütün daha parlaktı.

Sarsık Mo ve Binbaşı Nye onu çıkışta karşıladılar. Sarsık yeni anahtarlarını elinde şıngırdatarak, "Nereye Şef?" diye sordu. Şimdiden rolüne ısınıyordu.

Binbaşı Nye, Hummer'dan pek memnun değildi. Ona göre böyle bir araba bu zamanda aşırı gösterişli ve tuhaftı. Bunun yerine bir Ford Model T'yi sürüyor olmayı yeğlerdi, bu gibi konularda aşırı titizdi.

"Bundan nefret ediyorum" dedi Jerry. "Hem de ne biçim!"

Binbaşı Nye, Mo'nun Batıyolu çıkışından gitmesine uysal biçimde boyun eğdi. "Askeri bir araç tam da öyle olmalı. Sivil bir araç da sivillerin yollarına uygun olmalı. Bu bir tür cip mi ne?" Nedendir bilinmez, oldu olası ciplerden hoşlanmazdı. Hatta Land Rover'lar bile ona göre değildi. Eski Duesenberg ya da yeşil Lagonda'yı severdi. Memnuniyetsizliğini gizlemek için sevdiği müzikal şarkılarından parçalar söylemeye başladı. "*Sevdiğin küçük şeyler sana iyi geli... Babam vagonu takip et derdi... Elbisem sence de azıcık, ama azıcık, çok değil azıcık... Bir opera gözlüğü yeter, görebilirdin Hackney Bataklıklarını, arada şu evler olmasaydı...*"

"Patron, katliam nasıldı?" Mo, sanki tecrit yılları hiç yaşanmamış gibi çok memnundu. Arkasındaki koltukta duran büyük Mark 8'ine hafifçe vurdu ve mühimmat kapsüllerini yeniden düzenledi. "İyi gidiyor mu?"

"Biraz moral bozucu." Jerry dışarıya, gri Londra çatılarına baktı. Annesini hatırlayarak gülümsedi. Tüm ihtiyaç duyduğu hafif bir yağmurun dokunuşuydu.

"*Cennet, Cennetteyim...*" diye başladı Binbaşı Nye, bu sefer Fred Astaire'e geçmişti. "Seni aşağılık pislik!" Mo yavaş yavaş yeni Shepherds Bush tali yoluna girmeye başladı. Binbaşı bu Amerikan hurdasının garaja döndüğünü görmekten mutlu olacaktı, böylece Bay Trux tatillerinden döner dönmez sarı Commer'in tozunu almaya başlayabilecekti. Neyse ki bu hurda sadece kiralanmıştı. Elbette, Mo bir tane satın almak istemişti. Bir sonraki yüzyılda Karl Lagerfeld kendi Hummer'ını satıyordu. Bu arabaların modasının geçtiğinin tam bir ispatıydı aslında. Mimarisi tüm şehrin sefaletini emip yansıtmak üzere tasarlanmış Notting Dale toplu konutlarının donuk tuğla yığınları arasından geçtiler. Binbaşı Nye, Jerry'e bir göz attı. 60'lardan kalma otomobil paltosu ve örgü işi beyaz atkısı, tıraşlanmış kafası ile Jerry salıverilmiş bir Fransız mahkûmuna benziyordu. Geçmişten intikamını almak üzere çıkıp gelen Goriot Baba'daki Vautrin gibiydi. Aslında, borçlarından geriye kalanı ödemek üzere geçmişe dönüyordu elbette. İntikamdan bıkmıştı. Söylentiye göre, Batı Londra'da 1960'da bir Notting Hill Caddesi manavı ile Güney Londra müzikhol oyuncusunun çocuğu olarak dünyaya gelmişti. Ancak gerçekte kim biliyordu bunu? Neredeyse tüm varlığını kendi kendine yarattığı bir mit olarak geçirmişti.

Binbaşı Nye, Bayan Cornelius'un 1976'da Blenheim Crescent'taki bir bodrum katında, çok genç bir yaşta öldüğünü kesin olarak biliyordu. En azından, 1976 yılı olabilirdi. Muhtemelen de 77 yılı. Onun "erkek arkadaşı"; kendisinin seslendiği gibi, Pyat. Yaşlı bir Polonyalı, ikin-

ci el kıyafet satıcısı... Aynı yıl içinde kalp krizinden ölmüştü. Sonuç olarak biraz trajik bir zamandı. Dört yıl sonra, Jerry ayrılmış, sayısız kez öldürülmüş ve yeniden diriltilmiş, kayıplara karışmıştı. Bundan sonra, Nye ise Londra'yı ziyaret etmeyi bırakmıştı. Yaşamının çoğunu kırsal kesimde geçirmekten dolayı memnundu. Hem iklimi de daha sağlıklıydı.

Mo, ahırlara doğru yönelirken binbaşı kaldırımların yeniden döşenmesinden memnun olduğunu belirtti. Küçük çıkmaz yolun yarısına kadar hâlâ akordeon kapılı ahırlar vardı. Mo, arabayı bırakmak için ayarladıkları yerde kilidi açmak üzere dışarı çıktı. Nye, mekânın genel görünümüne, yani pul pul dökülen boyası ile küf ve tezek kokusuna bakarak kendilerini evdeymiş gibi hissedeceklerinden emindi. İçerden, at ahırlarının bulunduğu yerden yaşlı bir doğu Londralının kulak tırmalayan sesi, ayyaş birinin ter kokusu geliyordu. Bu, Jerry'nin Edmund Amcası olmalıydı. Bu gaklama sesi, uzaktaki kargaların *gaak-gak-gaak'ı* ya da yaşlı bir adamın tanıdık öksürük sesi olabilirdi.

Binbaşı Nye, gerçekten evde olduklarından emin değildi, ancak diğerleri bundan kesinlikle emindiler. Burası onların doğal ortamlarıydı. Bir yerlerden sirkeye batırılmış gazete, yumuşamış patates kızartması kokusu geliyordu.

3. Binbaşı Marvel Kendi Vicdanıyla Çarpışıyor

> Gerçekdışı tarihlerimizin köleleri olduğumuzu fark eden askerler çarmıhın altında zar atıyorlar. Kaideye yaslanmış kanlı bir mızrak. Bir kadeh ve bir parça kaliteli kumaş kazananı bekliyor. "O da ne?" diye sordu askerin biri başının üstünden gelen iniltiyi duyunca. "Hiçbir şey" dedi arkadaşı birleştirdiği ellerinin içindeki zarı sallayarak. "Babası hakkında bir şeyler geveliyor."
>
> Michel LeBriard, *Les Nihilists*

"ESKİ HİLELERİNİZE Mİ kaldınız, Bay Cornelius?" dedi Bayan Brunner, kostümünü düzelterek. "Burada pek işe yaramazlar."

"Asla işe yaramadılar ki. Siz sadece etkisinin yanılsamasını hissettiniz. Siz zaten kendiniz söylediniz, Bayan B *parayı takip et*. İktisat bilimini değiştiremezsiniz. Sadece vitrin dekorunu biraz uydurursunuz."

"Demek öyle diyorsun!" Sarsık Mo silahının süslü düzeneğine parmağını koydu. "Bunun içinde, üstünde adresiniz yazan bir mermi var."

Birmingham yanmaya başlamıştı. Yansıyan alevler Bayan Brunner'in yüz hatlarına kati bir canlılık getirdi. "Bak ne yaptın!"

"Fark etmez." Jerry kaşınan kafatasını ovuşturdu. "Bundan hiçbir şey elde edemeyecekler. Yola çıkmalıyım."

Kadın burnunu çekti. "Evet. Bu her şeyi açıklıyor."

Helikoptere yeniden binerken ultra-yüksek topuklarının üzerinde azıcık yalpalandı. "Şimdi nereye?"

4. Ecce Rumpo*

*Bütün Naziler korkar Sarı Yıldızdan***,*
Barın içine edip ardından.
İşte kaçıyor vagonlarından,
Gitti işte yine, Sarı Yıldız!
Lafarge ve Taylor, *The Adventures of the Yellow Star*, 1941

Jerry, babasının sahte le corbusier şatosunun geçen bunca yılda maruz kaldığı hırpalanmaya karşın hâlâ iyi bir durumda olduğunu görünce şaşırdı. Belli ki, birileri ilgilenmişti. Tüm o şiddetli yağmur ve çamur bile hakkından gelmeyi başaramamıştı. Mo, jerry'nin yüzünü izlemekten kişisel bir zevk duymuştu. "Bakım, onarım işleri hep ilgimi çekmiştir. Gördüğün, orijinal olmayan her şey

* (Fr.) İşte kadın. (ç.n.)

** Sarı yıldız: İkinci Dünya Savaşı döneminde Yahudilerin ayırt edilmeleri için kıyafetlerine dikmek zorunda bırakıldıkları kumaş, yıldız biçimindeki sarı rozet. (ç.n.)

mükemmel bir kopya. İnsanın aklını başından alan şu kulelere baban çok düşkündü. Zamanının ötesinde bir adamdı baban. Asidi o icat etti sayılır. Hatta asit yağmurunu da. Ve hepimiz bilgisayarlar konusunda zamanının ötesinde biri olduğunu iyi biliyoruz." Mo, şöyle bir iç çekti. "Mikroçip bir an evvel icat edilsin diye kıvranan bir bebekti. Yaşasaydı..." Dalgın dalgın gözlerini kırpıştırdı ve banning'inin kavisli metal kaplamalarını inceledi. Fişek haznelerini parmaklarıyla yokladı. Elinin düzünü, silahın uzun ve ucuna doğru incelen namlusunun üzerinde gezdirdi. "Baban makinelerden anlardı. Bunun için yaşadı. Leo IV* onun en sevdiğiydi. Bu evi makineler için inşa etti.

"Ve bugünlerde aynı şey için tüm ihtiyacı olan bir iki gıdım kokain olurdu." Bayan brunner, elini ince permasının arasından geçirdi ve ardından kuşkuyla tırnaklarına baktı. "Girebilir miyiz?" Helikopter platformuna oturdu ve kalın çizmelerini bacaklarından yukarı doğru çekmeye başladı. Üzerlerinden, gecenin karanlık güzelliğine doğru bir roket hızla geçti. Yoğun kızıl kuyruğu yakut gibi parlıyordu.

Jerry güldü. "Hepsi bitti sanmıştım."

"Hiçbir şey bitmedi" diye iç geçirdi Bayan Brunner. "Lanet olası hiçbir şey bitmedi daha."

Mo neden ondan haz etmediğini hatırladı.

Etraflarına yayılan yapış yapış çamurun içinde güçlükle yürümeye başladılar. Eriyen bir çikolata gibiydi.

"Lanet küresel ısınma" dedi Jerry.

"Daha çok odaklanmanız gerekirdi, Bay C."

Jerry duymadı onu. Zihninde, Gazze'de, algısının eşiğinde kördü sanki.

5. Argoslu Edepsiz

İnsanlar Portekiz'in bir ada olduğunu iddia eder. Hatta oraya ayaklarınızı ıslatmadan gidemeyeceğinizi söylerler.

* 1990'larda yayınlanan Japon animasyon dizisi Gundam'da pilotların giydiği mobil kıyafetlerden biri. (ç.n.)

Hepsi de İspanya'yla tozlu bir sınır yoluyla bağlandığına dair hikâyelerin aslında masal olduğundan bahseder.
Geert Mak, *In Europe*, 2004.

Yukarıda, salonun en uzak ucunda, Bayan Brunner Ebu Garib hapishanesinden bir anın tadını çıkarıyordu. Çığlıklar hepsinin de sinirini bozuyordu. Jerry, çalmakta olan Elvis Costello'nun *Pidgin English* şarkısının sesini açtı, ancak hiçbir şey olması gerektiği gibi gitmiyordu. Jerry, Bayan Brunner kardeşi Frank'in erkeklik organına elektrotları değdirirken babasının evini sistemli olarak gözden geçirmişti. "60'lar hakkındaki her şey gerçekten bundan mı ibaret?" diye derin derin düşündü.

"Ah, Tanrım" dedi Frank. "Ah, lanet olsun!" Daha önce çıplakken hiç bu kadar iyi görünmemişti. Aşırı solgun. Aşırı zayıf. Ama konuşmaya hazır:

"II. Dünya Savaşı'na trençkot ve pamuklu pijamayla giden, eşinin yasını günde üç paket sigara tüttürerek tutan, bir komünist tarafından yatağa atılmış Cambridge diplomalı her orta sınıf İngiliz kadınını beceren; çatlak, romantik ve Katolik eskisi bir Yahudi tarafından inşa edilen bu çakma Fransız modern villasında 60'ların sırrını bulabileceğini mi sanıyorsun? Pek de Rock'n roll gibi gelmiyor kulağa, ha? Boktan Blitz Ruhu." Burnunu çekti. "Bar-BE-KÜ mü o?" "Hepsi de caz düşkünüydü." Jerry savunmacı tavrını takındı. "Hepsi de blues bilirdi."

"Ah, hem de nasıl." Bayan Brunner'a bir tiksinme geldi. "*Cafe de Paris*'deki Jack Parnell ve onun Centilmen Cazcıları. Yoksa Chris Barber ve Skiffling Grup Üyeleri'miydi?"

"Skiffle*" dedi Jerry, yıkama tahtasını aranırken. "Cazcı Adamlar. Geri Kafalı Adamlar. Madenciler. Acemi Çaylaklar. Kara Etiketler. Kızıl Fıçılar."

* Skiffle: 1950'lerde Britanya'da popüler olmuş, müzik aletleri dışında çamaşır yıkama tahtası ve benzeri şeylerle çalınan bir nevi folk caz. (ç.n.)

"Kendinden utanmalısın" dedi Mo. Molozları karıştırıyor, eski fişek hazneleri arıyordu. "Birileri bu mekânın tamamını, her bir taşını ayrı ayrı buraya, Ladbroke Grove'a getirmek için bir sürü zahmete girdi. Aslında, katılıyorum, Hearst Kalesine yazık olmuş."

"Hastings aslında daima daha uygun olurdu." Bayan Brunner, Jerry'nin lastik kenarlı Küba yapımı, sivri burunlu çizmelerine öfkeyle baktı. "Dikkat etmezsen ayakkabıları batıracaksın."

"Dikkatli olmak pek havalı değil" dedi. "Unutma, 60'lardayız. Henüz kazanmadın. Dikkatli olan 80'ler. İkisi çok farklı."

"Gibson bu mu?" Mo, gitarı küf tutmuş bir kütüphane masasının ardında bulmuştu.

Bayan Brunner, Frank'in üzerinde çalışmaya geri döndü.

"Gibson mı?" Jerry umutla konuştu. Ancak kontrol ettiğinde, yanlış numara olduğunu fark etti.

"Alabilir miyim, o halde?" diye sordu Mo.

Jerry omuzlarını silkti.

6. William'ın Kalabalık Saati

> "aranızda 'arka yüz"ün ne olduğunu bilen var mı? Gramofon plaklarının çift taraflı olduğu zamanlardan kalma bir şey. 78'lik, 33'lük ya da 45'lik plaklarınızın önce bir tarafını çalardınız sonra da diğer tarafını. Artık sadece eskiciler ile vinil plak meraklıları hatırlıyor bu tür şeyleri.
>
> Maurice Little, *Down the Portobello*, 2007

NOEL ZAMANI 1962, KAR hâlâ yağıyor. Tahminler, görünürde bitecek gibi de değil diyor. Üçüncü Programda birileri yeni bir Buzul Çağ'ın başladığından bile bahsetti. Jerry penceresiyle neredeyse aynı hizada olan kilisenin çalan çanlarıyla uyandıktan sonra, Lancaster Yolu'ndaki dairesinden şafakta çıkıp Hyde Park'a gitti. Ayak izleri kardaki ilk izlerdi. Kutsal bir şeye karşı işlen-

miş suç gibiydi. Üzerinde kargalar daireler çiziyordu. Kendi kendine "beni çağırıyorlar" dedi. Hepsinin ismini biliyordu. Yere inmeye pek gönüllü değillerdi, ancak Serpentine gölüne yaklaşırken siyah pençe izlerini gördü. İzler şimdiden karla dolmaya başlamıştı. Kuşların onu tekrar takip edip etmeyeceğini merak ediyordu. Ladbroke Korusu'ndan geçip annesi ve diğerlerine hediyelerini götürmeyi planlıyordu. Ancak önce Bayan Pash'i ziyaret edip eski günlerin anısına otomatik piyanoyu dinlemek zorundaydı. Noel Günü daima otomatik piyanoda Schoenberg rulolarını çalarlardı.

Büyük bir kestane ağacının ardından bir koca karı göründü. Etekleri beyaz süslü, kapüşonlu büyük kırmızı bir palto giyiyordu, elinde de bir sepet taşıyordu. Jerry tanımıştı onu, ancak kadın güldürmek için yaklaştığında şaşırmış gibi yaptı.

"İyi şanslar, canım" dedi kadın. "Neredeyse yedi yılın kaldı. Ve yedi uğurlu rakamdır, değil mi?" Cılız boğazına leylak rengi şifonunu sarmıştı. Yapay şurup. Bir yerlerde davullar çalmaya ve motosiklet motorları gürlemeye başladı. "Yedi yıl!"

Jerry doğrusunu biliyordu. DB'ye (Devlet Bakanı) göre yirmi iki yıl ve birkaç ay. Sefaletini kabullenmek, içinden çıkmanın en kolay yolu. Kanun kapsamında bireyselciliğe ne olacak?"

"Güzelim, Obama hepsini değiştirecek. Büyük avukatlar geliyor. Kurumları bireylere dönüştürecekler. Avucuma biraz para say ben de sana geleceğini anlatayım. Biraz daha fazlasını say bugünü anlatırım."

Saatlerini kontrol ettikten sonra, Jerry gülümsedi ve siyah otomobil paltosunun yakasını kaldırdı. Eldivenli ellerinin birini Rolls-Royce'un vites koluna, diğerini de direksiyona koydu. Hâlâ Dornier DoX deniz uçaklarını arıyordu. Ona en son baktığında, Catherine uçağa binmişti.

"Saat kaç? Saatlerim durmuş."

7. Kendi Eyaletini 2 Milyar $'A Nasıl Alırsın?

2040 yılında Yeryüzünü nasıl hayal ettikleri sorulduğunda, çoğu bilim insanı korkunç bir senaryo çiziyor. Öylesine çıplak ve kurak bir manzara ki, neredeyse tamamen yaşama elverişsiz. Ancak Willem van Cottem'ın gördüğü böyle bir şey değil. "Yeşil bir dünya olacak" diyor sosyal bir girişimciye dönüşen Belçikalı bilim insanı van Cottem. "Tropik meyveler sıcak olan her yerde yetişebilir. Yine de suya ihtiyacınız var, ancak çok değil. Arada bir yağacak birkaç damla yağmur da yeterli. Ve işte kumlu topraktan verimli bahçeler yetişir. İşin sırrı hidrojeller, suda kendi ağırlıklarının yüzlerce katını emebilen oldukça güçlü emici polimerler. Günümüzde hidrojellerin birçok kullanım alanı var. Gıda işlemeden tutun da petrol sızıntılarını temizlemeye kadar bir sürü. Ancak en aşina olduğumuz kullanımları ise tek kullanımlık bebek bezlerinde sihirli katkı malzemesi olmaları.

Popüler Bilim, 2010 Temmuz

"AİDİYET, JERRY, BENİM için önemli." Albay Pyat, ıssız Portobello'yu şöyle bir süzdü. Kargalar kaldırımların kenarlarındaki olukların üzerinde inip kalkarak sekiyorlardı. Eski gazeteler, marul parçaları, ezilmiş domatesler, bozulmuş elmalar... Hatta pütürlü biçimleriyle caddede bir aşağı bir yukarı düzenli olarak hareket eden leş yiyicileri bile bunları yemeyi reddetti.

Jerry, sinemaya şöyle bir baktı. Essoldo sineması 40 pens karşılığında üç film gösteriyordu. *Bayan Miniver*, *Winslow'un Onuru* ve *Kısa Tesadüf*.

"Mutlu musun babacık?" Özellikle kimseye sormamıştı.

"İşte buradasın!" Albay zafer kazanmıştı. "Eğer istersen tamamen layıkıyla konuşabilirsin!"

Jerry hayal kırıklığına uğramıştı. Başka bir üçlü gösterim bekliyordu. *Masalsı Kahraman ve Canavar*, *Venüs'teki ilk Uzaygemisi* ve *Yasak Gezegen*.

"Sıçanlar!" dedi.

8. Sabır Oyunu

Az sayıda ayrıcalıklıya has meşgale olması gereken sanat artık genel bir kaide... genel bir tarz... genel bir heves... ve nihayetinde genel bir otistik sanatçılığa dönüştü.

Felix Pyat

"BİRYERLERDE HER ZAMAN bir köprü vardır." Mo, rıhtımda nevrotik bir köpek gibi bir aşağı bir yukarı geziniyordu. Birkaç dakikada bir, uzun kırmızı diliyle dudaklarını yalıyor, diğer zamanlarda ise tamamen hareketsiz durup nehir akıntısına karşı, karanın içlerine doğru bakıyordu. Karanlığın içinden bir nehir teknesinin inleyen gürültüsü ile dümencilerin megafonlarından birbirlerine bağırışları duyuldu. Kara sulardan oluşan ağır dalgalar teknelerin gövdelerine vuruyordu. Sözcükleri kestirmek imkânsızdı, polislerin trafiği düzenlerken verdikleri emirler gibiydi, ancak kimse aslında ne söylendiğine aldırış etmiyordu. İleriden, nehrin aşağısından; artık şehirden ne kalmışsa onların arasından, çark kanatları yıkık bir yel değirmenine benzeyen, boş Evian ve Ozarka su şişeleriyle dolu, pis kahverengi sulara çarpan eğlence gemisine ziyaretçileri davet eden çakma atlıkarınca müziği geliyordu.

İleride, akıntıya karşı, leşçiler boş konserve kutularıyla yüzeydeki yağı almaya çalışıyorlardı.

Jerry, sudan karaya doğru seslendi. Bir sal bulmuş ve ona direği kulanarak hafifçe kıvrılan beton yükseltiye doğru yavaşça yol veriyordu. "Mo. Bir halat fırlat!"

"Kalafat mı? Ne kalafatı?" Mo'nun kafası karışmıştı.

"Halat! Halat!"

"Asacak mıyız onu?"

Jerry, açıklama yapacakken vazgeçti ve salın yeniden nehrin ortasındaki akıntıya doğru sürüklenmesine izin verdi. Salın ortasında ayakta durmuş ve silahını da ayrık bacaklarının arasında bitiştirmişti.

"Şehre mi iniyorsun?" diye sordu Mo.

Jerry yanıt vermeyince, Mo teknenin suda çıkardığı gıcırtıyı takip ederek, arkadaşı olduğunu tahmin ettiği gölgeye doğru rıhtım boyunca yavaş ve sessizce yürümeye başladı. Jackson Meydanı civarından tekrar sönmeden önce titreyen canlı kırmızı, beyaz ve mavi renkte bir neon yandı. Sonra, güneş nehri nefis bir kan kırmızısına boyayarak battı. St. Charles Caddesi boyunca yıkık kuleler birkaç dakikalığına derin karaltı içinde göründü ve ardından da karanlığın içinde gözden kayboldu. Dümencilerin sesi bir anda kesildi. Mo'nun artık duyabildiği tek şey nehir dalgalarının huysuz çarpıntısıydı.

"Jerry?"

Mo daha sonra kendini, tanıdık razz ile –"Alexander's Ragtime Band" şarkısının kazoo ile çalınan yorumuyla– avuttu. "Bu sen misin?"

Jerry, Berlin'den hep hoşlanmıştı.

9. Pakistan Taliban'ın Kontrolu Alışı

Öğlen yemeğinde karşılaştım gizemli bir genç adamla
Dedi, "Katur kutur yiyebilirim, çenem öylesine devasa"
Bir atı, bir domuzu ve bir de koyunu kuyruğuna varıncaya,
Ve kamışım da neredeyse bir cop kadar ha."

Maurice LeB, 1907

HAVADA GEZİNEN DEVASA KRUVAZÖRLER, Jerry nihayet alana vardığında, neredeyse her yöne yarım mil kadar kara gölgeler savuruyordu. Jerry'nin zırhlı Lotus HMV VII'sinin bataryaları tümüyle tükenmişti. Aracı terk etmek ve süvarilerle birlikte Exeter'e geri dönmeyi ummak zorundaydı, hâlâ barış yapmak için bir şansın olduğunu ve hâlâ bir Exeter'in var olduğunu varsayarak. Araçtan atladı ve Cornwall'lı kumandanın karargâhını kurduğu çadıra doğru koştu.

Soğuk hava, rölantide çalışan motorların belli belirsiz gürültüsüyle inledi. Breton ve Bask müttefikleriyle birlikte, Cornwall kuvvetleri Dooney Vadisinin dört bir

yanındaki bozkırı kapladı. Engin ordugâhın sesi, kendilerine karşı getirilen kuvvetin büyüklüğü anlaşılınca neredeyse bastırılmıştı. Kraliyet Almanya'sı, Burganya'sı ve Katalonya birleşip Tudor gücünü yeniden inşa etmek ve İngiliz başkentini Cardiff'e geri getirmek için yapılan bu son girişimi ezmek üzere Hannover'a katılmışlardı.

Jerry tam kraliyet çadırına varmıştı ki, Kraliçe Jennifer dışarı çıktı. Jerry'nin eğilerek verdiği selamını karşılayan, sanki aynada parlayan çelik gibi bir hülya. Ardında komutanları doluşmuş, vereceği bilgileri endişeyle bekliyordu.

"Lordum, Poole'den haber getirdiniz mi?" Solgundu ancak dimdik sırtıyla her zaman olduğu gibi güzeldi. Diğer asil meziyetlerine olduğu kadar dik duruşuna da özen gösterirdi. Acaba hâlâ sevdalı mıydılar?

"Poole düştü sayın majesteleri, diğer yandan Wight adası için için yanarken söndürüldü. Hatta Barnstaple'ın tersaneleri bile yok edildi. Hannover'ın acımasız filosunu hiç hesaba katmadık, Leydim. Geriye sadece piyade ve süvarilerimiz kaldı."

"Peki, kendi aileniz?"

"Onları Scilly Adalarındaki sığınağa gönderdim, majesteleri."

Yüzündeki ifadeyi ondan gizlemek için bakışlarını uzaklara çevirdi.

Kumandanlarına seslendiğinde sesi sakindi. "Baylar, evlerinize dönebilirsiniz. Gün zaten kaybedildi ve nafile ölmenizi görmek istemiyorum." Jerry'e döndü ve mırıldanarak, "Peki ya Gloucester?" diye sordu.

"Aynı kader, maalesef, leydim."

Soğukkanlı ve bir o kadar da güzel gözlerinde bir damla belirdi şimdi. Yine de sesi tutarlıydı. "O hâlde, büsbütün mağlup olduk. Anlamsız tek bir kan damlası daha dökmeyeceğim. Hannover'a, Temmuz bitmeden Londra'ya geleceğimi söyleyin. Bunu ona götürün." Yavaşça ve elleri titremeden kılıcını belinden çıkardı.

10. Bir Tekno Kahraman İçin Epik Arayış

Fransa'daki cezalar Belçika'dakilerden çok daha yüksek olacak. İlk kez işlenen suçlar için ceza 150 € olacak. Bir kadını boydan boya peçe giymeye zorladığı öğrenilen bir adama 15.000 € para cezası kesilecek ve hapsedilecek. Peçe konusundaki kısıtlama siyasi düzenin zirvesinden gelmiş olup cumhurbaşkanı Sarkozy, çarşafın Fransa'da "hoş karşılanmadığını" ifade etmiş ve bunun kadınların "itibarını bozucu ve onları rencide edici" bir sembol olduğu konusunda eleştirisini dile getirmişti.

New Statesman, 31 Mayıs, 2010

MARIA AMIS, JULIA Barnes ve Iona MacEwan, dönemlerinin en iyi kadın roman yazarları, 2011 yazının bir öğleden sonrası Liberty'de çay içiyorlardı. Hepsi de Girton kolejinde aynı sınıfa gitmiş yakın arkadaştılar ve birçok macera paylaşmışlardı. Zaman içinde üçünün de talihleri yaver gitmiş ancak ilgi alanları öylesine değişmişti ki, bazen aralarında "ağız dalaşına girer olmuş" ve neredeyse bir on yılı doğrudan iletişim kurmadan geçirmişlerdi. Ancak şimdi, ömürlerinin yarısına gelince yeniden barışmışlardı. *Aşkın İbresi* Netta Muskett Ödülünü, *Kireç Koltuk* Ouida Ödülünü ve *Alum Chine Altında* ise Barbara Cartland Anma Ödülünü kazanmıştı. Üçü de belirli aralıklarla en çok satanlar listesinde zirveye çıktı.

Pahalı ancak gösterişsiz yazlık elbiseleri ve şapkaları içinde medeni bir dişilik görüntüsü sergiliyorlardı.

Çay salonunun duvarları kısa süre önce meşhur tasarımcı William Morris'in mavi beyaz çini motifli "Willow Deseni" duvar kâğıtları ile kaplanmış ve bu da ortama dinlendirici bir canlılık katmıştı. Kadın yazarlar, Cambridge'de geçirdikleri günlerden bu yana hatırlamadıkları kaygısız bir memnuniyet hissi duyuyorlardı.

Bu konforlu andan duydukları memnuniyet, kapıya en yakın köşede oturan, omuzlarına düşen parlak saçlı, koyu mavi gözlü, yüz hatları düzgün, oldukça atletik fizikli, beyaz gömlek ve siyah otomobil paltolu, koyu gri

pantolonlu, sivri burunlu ve yüksek topuklu çizmeli genç bir adamın varlığı ile birazcık da olsa bozulur gibi oldu. Arada sırada, çayının yanında servis edilen çöreklerinden ve darjeeling çayından bakışlarını kaldırıp onlara samimice, tanıyormuş gibi kaş göz ediyordu.

"İrlandalı için endişelenmeli miyiz?" diye sordu masaya, Iona kararlı biçimde. Ezelden beri siyasete ilgi beslemişti zaten.

"*Cherchez l'argent*"* diye düşüncesini dile getirdi Maria.

Julia bu edepsizi düşünerek garsona bakındı.

11. Les Faux Monnayeurs**

> Biz, Ypres'e otomobille girerken olan biten zaten olmaktaydı. Ne zaman olmamıştı ki? Çatısız harabelerin ardında, muhtemelen de şehrin dışında sıradan bir bombardıman; sanki kimse bilmiyor ya da umursamıyor gibi; hepi topu kendi yararımıza bir hava muharebesi. Turna gibi boyunlarımızı dikip gözlüklerimizi alıştırıyoruz. Hiçbir şey, hiç de göründüğü gibi değil.
>
> E. W. Hornung, *New Statesman*, 30 Haziran 1917

> Proletaryanın satın alma gücü azaldı
> Paramız gittikçe azalıyor ve değer kaybediyor.
>
> Bob Dylan, *Modern Times* albümü, 2006

JERRY'NİN BAŞI büyük beyaz yastıkta döndü ve kız kardeşi kollarına sokuluverirken bile onun güveninde yeni bir şeyler olduğunu fark etti, hoş konforu ısıtıyordu Jerry'yi. "Yakında ayrılıyorsun, o zaman?" diye sordu kız kardeşi.

"Canterbury'den kalkan akşam posta gemisine yetişeceğim. Gece olmadan Paris'te olurum. Tekrar düşünmek için hâlâ vakit var."

"Burada kalmalıyım." Kızın nefes alışı daha da hızlandı. "Ama söz veriyorum, sana katılacağım, şayet don-

* (Fr.) Para avcısı. (ç.n.)
** (Fr.) Kalpazanlar. (ç.n.)

durucular..." sesi kesiliverdi. "Noel'e kadar. Aman Tanrım, Jerry. Ne kadar acı. Seni seviyorum."

Jerry, yüz ifadesinin onu şaşırttığını biliyordu. Kız kardeşini tabutunun içine yatar vaziyette, etrafında süslü bir cenaze töreni gerçekleştirilirken hayal ediyordu. Onu her iki yüzyılda da hatırlıyordu. Yoğunlukları ve berraklıkları birbirine karışmış vaziyette ardı ardına görüntüler geri geliyordu. Neredeyse katlanılmaz bir hal aldı. Neden daima onu bu kadar büyük bir tutkuyla sevmişti? Neden böylesine tam bir bağlılık hissediyordu? Şu eski his. Elbette bu kadar kendini bilmeden ve bu kadar derinden sevdiği tek kadın kız kardeşi değildi, ancak aynı derinlik ve bağlılıkla karşılık veren bir tek oydu. Tüm yaşamı boyunca süren sevgi bir tek onunkiydi. Kısa, kahverengi saçlarının dokunuşu ona Jenny'yi hatırlattı. Ve Jenny'nin arkadaşı Eve'i. Catherine ile Una Persson'un birlikte uzaklara gittikleri 70'lerin çoğunda üçünün birden aldıkları hazzı hatırlattı...

Eve, dolgun dudaklarını Jerry'nin penisi üzerinde gezdirirken, arkadaşının başının üzerinden bakır rengi seksi gözlerle bakmakta olan Jenny'nin yüzü, aşka geldiğine en yakın hissettiği güçlü duyguyu resmeden ifadeye bürünmüştü. Jerry parmaklarını Eve'in uzun koyu saçlarının arasına daldırmış, ağzı ise kendini tatmin etmekte olan Jenny'in ağzındaydı. Belli belirsiz ten gölgelerinin farklılıkları; gözlerinin renkleri. O nazik devinimler. O sıra dışı ihtiras. Jenny'nin dudakları aralandı ve ağzından tatlı tatlı, küçük zevk hırıltıları çıktı. Bu, 60'ların onlara getirdiği neredeyse en son şeydi ve çoğu diğer neslin asla yaşayamayacağı bir zevkti; vahim sonuçları hakkında herhangi bir korku ya da çekişmenin olmayacağı bir haz; şehvetin en seçkin hali. Bu arada, Jerry sevişme anından böylesine derin bir insani zevk alırken, geleceğin neler getireceğini (gerçi tahmin etmeye başlamıştı bile) bilemiyordu. Acaba, oldukça masumane görünen eylemleri

tüm dünyayı yirmi yıl içinde dolduracak dehşetin nedeni olabilir miydi?

"Benim hatam mıydı?" diye sordu Jerry ona.

Dik oturdu, gülümseyerek. "Saate bak!"

12. Evde Beş Başına

> Taguba'dan öğrendiğime göre ilk dalgayla gelen kanıt dokümanları içinde, her ikisi de tutuklu olan bir baba ile oğulun cinsel aşağılanmasına dair betimlemeler bulunuyordu. Bu görüntülerden bazıları, –içlerinden birinde Iraklı bir kadının göğüsleri görünüyor– ortaya çıkarken diğerleri açığa çıkmamıştı. (Taguba'nın raporunda, devam etmekte olan suç soruşturmalarının bulunmasından ve bunların "aşırı hassas mahiyetinden" dolayı fotoğraf ve videoların C.I.S.D [Ceza İşleri Soruşturma Dairesi] tarafından alıkonulduğu belirtilmekteydi.) Taguba ayrıca "Üniformalı bir erkek Amerikan askerinin dişi bir tutukluyu sodomize ederken çekilmiş bir video" gördüğünü söylemişti. Ne izleyen mahkeme davalarında video kamuya açıklanmış ne de hakkında hükümet tarafından bir kamu açıklaması yapılmıştı. Böylesi görüntüler Ebu Garib hakkındaki yaygaraya daha da alevlendirici bir etki eklemekten başka bir işe yaramazdı. "Arap erkeklerin kadın çorapları giymiş fotoğraflarının bulunması bile zaten yeterince kötüydü" dedi Taguba.
>
> Seymour M. Hersh, "General'in Raporu"
> *New Yorker*, 25 Haziran 2007.

PORTOBELLO CADDESİ, şafaktan önce tezgâhlarını kuran birkaç pazarcı dışında terk edilmiş bir vaziyette, alışılmış Cuma sabahı atmosferini muhafaza etmişti. Jerry, bir elini siyah otomobil paltosunun cebine derince sokmuş, diğerini ise hâlâ siyah eldivenin içinde Royal Albert bisikletinin gidonu üzerine koymuş, Westway'e yaklaşırken, NEW WORLDS dergisinin büyük neon ışıklı milenyum saatine bir bakış attı. Saat, parlak kırmızı ile mavi renkteydi ve derginin elli beşinci yıl dönümünü kutlamak üzere dikilmişti. Köprüye iki kapı daha yakında, hâlâ

kapalı olan, *FRENDZ* ofisleri vardı. Onların yakınında ise *Time Out*, Rough Trade, Uluslararası Stiff Plakçılık, Riviera İdare Heyeti, Mac'in Müzik Dükkânı, Trux Ulaşım, Stone'nun Antika Kitapları, Pash'in Enstrümanları, The Mountain Grill lokantası, Brock ve Turner, Mandrake, Güleryüzlü Mike'ın Kulübü ve tüm diğer büyük marka isimler. Hepsi de Grove caddesini meşhur etmişler ve bölgeye ebedi karakterini katmışlardı.

"Buraların müdavimi olduğum zamanları hatırlıyorum. Eski komşuların yollarına devam ettiklerini görmek güzel." Jerry, diğerlerinin hepsi terk edip gittikten sonra geride kalan arkadaşı, Profesör Hira'yla konuşuyordu.

"Sadece kıl payı" dedi tıknaz Brahmin, başını sallayarak. "Biz geride kalanların payına çok fazla sıkı çalışma ve hayalperest düşünceler düştü."

Jerry gülümsemeye başladı; açıkçası Hira kendini fazlaca övüyordu ve aynı zamanda da birazcık eleştirel davranıyordu. Ancak Hira ciddiydi: "İnan bana, eski toprak, gittiğinden dolayı seni suçlamıyorum. Senin bambaşka bir kaderin vardı. Ama artık oraların neye benzediğini bilmiyorsun. Kuzey Kensington, özgür dünyadan geri kalandan ibaret. Aşağı yukarı Queensway'in doğusu, Harrow Caddesi'nin kuzeyi, Holland Park Caddesi'nin güneyi, Wood Yolu'nun batısı, hepsi de yeni bir tiranlık zaferi türü.

"Eskisinden çok daha kötü olamaz!"

"Ah, evet, 1975'te hepimizin düşündüğü de böyle bir şeydi. O zaman bile, Kader'in –ya da her neyse Şehrin– bizim için ne planladığının farkına varmaya bile başlamamıştık. Ladbroke Grove, Britanya'nın banliyölerden gelen Yüksek Rütbelilerin ilerlemesine direnebilen tek bölgesi. Tabelalarımızla geceleri canlı tutuyoruz. Bu sürekli çarpıştığımız bir savaş. Tanrıya şükür hâlâ parası *ve* vicdanı olan birkaç müşterimiz var. 60'lar ve 70'lerde mülkiyetlerimiz ile kiralarımızı korumak için yaptıklarımızın tamamı başarıyla Grove'u asıl sakinlerinin elinde

tuttu. Öyle ki, Altın Çağ'ın yaşayan bir müzesi olup çıktık. En iyi halimizle, insanların hesap kitap yapmaya, Yüksek Rütbelilerin gelişinden paniklememeye ya da gözleri korkmamaya yetecek kadar zamanı yavaşlattık. Burada hâlâ, 1920 ile 1970 arasında yapılan kalkınmayı sürdürerek bütün servet eşit biçimde dağıtılır. Eski sözleşmelerimizin dayatmasıyla, Grove, doğuda Brookgate ile birlikte, Londra'nın antik Alsacia'sı gibi, bağımsız bir bölge, kutsal bir yer olarak konumunu sürdürmeyi başardı."

"Ruritanya, ha? Havanın biraz bayat koktuğunu sanırdım."

"Şey, geri dönüşüm işinde birazcık ustalaştık diyebilirim. Ülkenin geri kalanında, ABD'deki gibi, servetin çoğunun Thatcher ve meslektaşları tarafından Başkent'e geri akıtılmasının desteklendiği yerlerde, elbette işler büyük orta sınıf için haylice kötüye gidiyor. Thatcher ve onun gibiler, ellerine öngörüsüz birlikler ve ileri görüşlü rakipleri tarafından teslim edilen gücün tamamını istismar ettiler. Her bir gözdağı. Her bir teknik. Direnenler retoriklerini değiştirmeyi reddederek kendilerini aciz kıldılar ve böylece stratejilerini de değiştiremez oldular. Bu gerçek, eski toprak. Otuz yıl boyunca uluslararası şirket grupları seçilmiş hükümetlere meydan okuyacak, sonra kontrol edecek ve nihayetinde de yerlerini alacak kadar büyürken dış dünya bir alaycılığın içine yuvarlandı. Buraya geri getirildiğin için şanslısın Bay C. Sana söyleyeyim, buraları oldukça nahoş artık. Çoğu Londralının şimdilerde doğdukları yerde yaşamaya gücü yetmiyor. Banliyölerden, daha da kötüsü ülkenin her yerinden akın akın gelen Bağırsak Tenyaları evlerimizi, işlerimizi, restoranlarımızı ve dükkânlarımızı elimizden alıyorlar. Tabii ki senin zamanında başlıyordu: George Melly ve şeritli çam işi dükkânları. Ama şimdi çalışan kesim tam anlamıyla gettolarında uyuşturucu, yaşam tarzı dergileri ve realite TV programlarıyla zihinleri bulandırılmış bi-

çimde kıstırıldılar. Orta sınıf bir zamanlar değerini bilmedikleri çıkarları için gırtlak gırtlağa birbirleriyle savaşmak için eğitilmekte. Ve zenginler ise ağıza alınmayacak kadar çok paraları sayesinde cinayet işlemek dahil istedikleri her şeyi yapıyorlar." Hira'nın dili bile, o yalnız, yaşamının son döneminde tutulmuş gibi görünüyordu. "En azından orta sınıf eskiden değerini bilmediklerine değer vermeyi öğrendi. Her ne kadar artık bu durum hakkında bir şeyler yapmak için çok geç olsa da!"

"Lanet olsun" dedi Jerry. "Velhasıl diğer gelecekte daha iyi durumdaymışım gibi görünüyor. Ve artık köprülerimi yaktım. Thatcher kim?"

"Biz ona Tanrıça Miggea diyoruz. Orta sınıfı şimdiki mutsuz konumuna yerleştirmek için kullanılan dili formüle eden o olsa da, günümüzde çoğu kişi ona tapıyor. Rütbeliler için bir nevi vatan hainiydi. Orta sınıfın çöküşünün asıl sembolü ama hâlâ onun kendilerini kurtardığını düşünüyorlar. Aynen Yankilerin Reagan'ın kendilerini beladan kurtardığına inandıkları gibi. İlginç, değil mi? Başarılı derebeyliğin sırrının köylülere yaşadıkları dünyanın olası dünyalardan en iyisi olduğuna inandırmak olduğunu sen kendin söylemiştin. Blair ve Bush da bu başarıları zayıf bir ulusa karşı kısa bir savaş açarak yeniden elde edebileceklerini düşündüler. Ancak hesaplarında çok fena çuvalladılar. Artık çok geç. Karakterler değişti. Pakistan'ı çerçevenin tam ortasına koyan eski nükleer savaş senaryosunu hatırladın mı? Çok da uzak değil aslında. Din, intikam için geri döndü. Hindistan'a geri dönecektim, ne var ki, işler pek yolunda değil orada. Muhtemelen Hindu Milliyetçiliğini duymadın. Ya da Mumbai Kaplanı. Zengin çok daha zengin ve fakir de çok daha fakir artık. Zenginlerde artık hayırseverlik ya da ağırbaşlılık gibi duygular yok. 18. Yüzyıl Fransız aristokratlarınkine benzer bir güç ve savurganlığın tadını çıkarıyorlar. Her türden, savaşlar da dahil, tehlikeli maceralarla kendilerini avutuyorlar. Bu da Vietnam'ın

idealist görünmesini sağlıyor. Doğu Avrupa halkı nasıl da eski Sovyet imparatorluğunun çöküşü için yas tutuyor, kati despotluğun dönüşü için ne kadar da nostaljik! Canınızı mı sıkıyorum, Bay Cornelius?"

"Özür dilerim." Jerry bu sırada bir elektrikli ev aletleri dükkânının vitrinindeki devasa plazma TV'ye hayranlıkla bakıyordu. "Vay canına! Bir zamanlar olmasını umut ettiğimiz her şey gelecekte varmış! Sovyetler Birliği düştü mü?"

"Unutmuşum. Sanırım, senin zamanında bunların çoğu imkânsız görünüyordu ya da en azından olasılık dışıydı. Otuz beş yıl önce, sıfır nüfus artışından ve boş zaman sorunundan bahsediyordunuz. İşte, yeni Küçük İşler Bürosu'na geldik. Çok güzel, değil mi? Evet, tabii biliyorum, Amsterdam gibi kokuyor. Artık burada çalışıyorum." Dikkatlice Resepsiyonun kapılarını açtı.

13. Denizaşırı Operasyonlar

> "Karbon nötr" oldukça anlaşılır gibi geliyor kulağa basitçe atmosfere koyduğunuz kadar karbon miktarını çıkarın. Asıl sorun, medeniyetin yaklaşık 4000 yıl önce insanlar ilk kömür parçasını yaktıklarında CO_2 salmaya başlamış olmasında.
>
> *Popüler Bilim*, 2010 Temmuz.

"SENİN BİR MÜTTEFİK olduğunu sanıyordum." Jerry gömleğini chino pantolonunun içine tıktı ve muayene masasından sallanarak indi. "Hayır, mı?"

Dr. Didi Dee öfkeli kaşlarının altından yukarı doğru baktı. "Neden şimdi olayım?" Soğuk bir savunma haline büründü. "Şimdi bir misyoner miyim? Ya da bir Hıristiyan?"

Jerrry'nin annesi bunu duydu. Bu randevuyu iptal etmemesi ve gelmesi için onu neredeyse zorlamıştı. Yorgun görünüyordu, hatta yaşına göre bile yorgun. "Ama daha önce bir Hiristiyan'dın, değil mi tatlım? Yani zavallı, Obamanyak'tan önce."

"Başkanımızdan öyle bahsetme."

"Üzgünüm, canım. Siz Yankilerin hangi tanrıları tepenize koyduğunuzu unutmuşum. Darılmayın ama. Şahsen, şu fasulye sırığında ne buluyosun, anlamadım gitti."

"Sorun yok anne." Jerry, onun zamanlamasından hoşlanmadı. "Mesele otorite. Seviyorlar işte. Bazen İncil öncesi dönemdeymişler gibi geliyor. Zavallı yaşlı Musacıklar. Putperestlikten bahset onlara."

"Artık cadalozlaşıyorsun ama." Dr. Didi Dee yeniden suratını astı. "Elinde reçete defteri olan benim. Sana dediğim gibi yapacak mısın, yoksa yapmayacak mısın?"

"Sanırım Alman etkisi." Bayan Cornelius, Sri Lanka'dan yanında getirdiği şemsiyeyi deniyordu. "Sorun siyah olman değil, canım, öyle değil mi? Senin gibi bir arkadaşım vardı. Şey, itiraf etmek gerekirse, senin kadar şirin değildi. Bu çağda değil, elbette, değil mi?"

"Defol buradan." Didi Dee kollarını göğüslerinin altında kavuşturdu. "Ve yerinde olsam, şehirden de defolup giderdim."

"E, aşağılık herif." Jerry bileğinin üstündeki küçük bir yaranın kabuğunu kazıdı. "Bunun gerçek olamayacak kadar iyi olduğunu düşünüyordum. Öyleyse, ne hakkında tüm bunlar?"

"Obamanyak hakkında, canım, değil mi? Hepimiz hayal kırıklığına uğradık. Sadece sen değil."

Bayan Cornelius, en son dirilişinden beri biraz cadalozlaşmaya başlamıştı diye düşündü Jerry. Amerikan toplumu için güç algılanan, çoğu Avrupalıya ise gizemli gelen şeyler vardı. Ne olup bittiğini bildiklerini sanıyorlardı, ancak gerçekte kesinlikle hiçbir fikirleri yoktu. Amerikalılarla Prag'ın nerede olduğunu bilmemeleri ve Houston'un nasıl okunduğunu bilmediklerinden dolayı dalga geçiyorlardı. Jerry, acaba Fransızlar İngilizleri yenseydi ülke daha mı iyi olurdu diye merak ediyordu. Ya da Tom Paine'in Parlamentosuna izin verilseydi ne olurdu? Ama şimdi, ta Mississippi'ye gitmenin bir manası

yoktu: Hele ki, Cathy/Colinda'nın orada olmadığını biliyorken. Belki Louisiana'ya? Ve sonra Teksas'a? Yeniden Körfez'i görmeyi isterdi, sırf nehir teknelerinde kumar oynamak için. Her şeyini Terminal Cafe'de riske atmak için. *La Mer d'huile Mes jolies, mes Corazoa, deux pieds assayez langue du gringo, meyenherren**. Tüm bunları nasıl durdurabiliriz?

Sonunda kahkahayla gülmeye başladı.

14. Çare Peşinde

> Söz konusu Birleşik Devletler ordusu için dahili kurallar olunca, Obama yönetimi hiç de süklüm püklüm olmayacaktır. Silahlı kuvvetlere anında tezkeresi verilecektir.
>
> *Northeast Mississippi Daily Journal: Tanrının ve İnsanlığın Hizmetine Adanmış Yerel bir Gazete*, 15 Haziran 2010.

"UZUN SÜRMEYECEK", Binbaşı Nye kendisini esir alanlara söylemeyi düşündü, halkın kafası karışıp afallamadan hemen önce, tam da radikal eylemci olmaları gerektiğinde. Peki, hangisi önce çıktı? Altın yumurta mı, yoksa Kaz Ana mı? Ancak bu soruyu dile getirmenin bir anlamı olmadığını anladı. Kendisini kaçıranlar haddinden fazla nazik davranmışlardı ve kendi sorunlarıyla onların başını ağrıtmaya niyeti yoktu. Yine de, onları bir Fransız güldürüsüne götürmese miydi acaba diye düşünmeye başladı.

Orkestranın sesi sonraki sahneleri haber verircesine yükseldi. Palyaço gülünç bir vaziyette sahnenin bir ucundan diğerine cebinden sosis dizilerini ardına düşürerek, şatafatlı bağrında kocaman altın yumurta sıkıca tutunur vaziyette sürünerek geçti. Müzikle irkilip gergin biçimde etrafına bakındı, yumurtayı cebine tıkmaya ve sosisleri saklamaya çalışıyordu.

---

* (Fr., Port., Alm.) Benim güzel cam gibi denizim, can ciğer kuzu sarmalarım, iki adım attınız mı işte gringoların dili, muhterem firstleydilerim, ekselanslarım. (ç.n.)

Columbine (soytarının sevgilisi) neredeydi? Acaba yine onu kurtarabilir mi?

Spot ışığı Harlequin'i (Soytarıyı) yakaladı ve sahne boyunca dans ederken, aynada kendine hayranlıkla bakarken, sonra da aynaya dalıp geleceğin fantastik dünyasını şaşkınlıkla karşılarken takip etti. Gördüğü dünyada atlı haydutlar Hampstead Heath Park'ında tramvayı soyuyorlardı ve peşlerinden de Bow Caddesi Koşucuları (Londra'nın ilk profesyonel polis ekibi) kovalıyordu.

15. Unutulmayacak Bir Gece

Yapay bulutlar, sırt roketi sürüleri, karbon salınımının yeniden benzine dönüştürülmesi; bunların tümü kulağa çılgınca gelebilir, ancak bu fikirlerin ardındaki insanlar gezegeni kurtarabilecek gözü pek düşünürler aslında. Ve ayrıca; herkes öngörülü olamaz.

Popüler Bilim, 2010 Temmuz.

YAĞMUR SEZONU biterken ve tam da buzul çağ başlayacakken yeniden Simla'da olmak ne kadar hazin. Jerry yaşlı dadısı, mürebbiyesi, görkemli üniformasını giymiş amcasını aradı, ancak görünen o ki, hepsi de yola çıkmışlardı. Uyuşuk bir küçük sivil uçak filosunun Nepal ve Ever Rest'ten tatilcileri geri getirişini izledi.

"Güle güle." Dalgalı, kuzguni saçlarının üstündeki Panama şapkasını düzeltti. Eski mekânın geliştiriciler tarafından devralındığını görmek tuhaf olurdu. Binbaşı Nye neredeyse ağlayacaktı, ancak Jerry'nin özlem duyacağı gerçekten hiçbir şey yoktu. Yalnızca Viktorya dönemi romanları, Sexton Blake hikâyeleri, John Ford filmleri ve Kafatasındaki Mücevher romantizminden varsaydığı ırksal belleği... Asla geri gelsin istemiyordu ancak kurgunun, kaçışın sürmesini istiyordu. Binbaşı Nye bu kurgunun en iyi yaratısıydı. Modern Hindistan'ın, barbar geleneğin ve dinsel yıkıntılar arasından nasıl yeniden yükseldiğine şahit olan öngörülü bir kabilenin

reisiydi. Neyse ki binbaşı tüm olup bitenin gücünü ve cakasını özleyen Antik ve Modern Hindistan arasında çıkmaza düşmüş çoğu zavallı iblisin konumunda değildi.

Didi sarı ve lal rengi sarisinin içinde göz alıcı görünüyordu ve uzun parmaklarını Jerry'nin koluyla gövdesinin arasından kaydırıp ona sarılırken azıcık yumuşamış gibiydi. Jerry o kadar da rahat değildi. Parmaklarının kolunun üstünde gezinmesine izin verdi, ama vücudu nedense geri durdu. "Özlemiş olmalısın" diye fısıldadı.

"Bu sefer değil" diye işaret etti Jerry. "Bu sefer vuracağım onu."

Kara bir şark kedisi kuyruğunu dikmiş vaziyette bacağına sürtündü. Kediyi almak için eğildi.

Didi'nin gözünden yaş geliyordu. El çantasını bulmaya çalıştı ve içinden bir mendil, bir şişe amonyum karbonat ve birkaç kâğıt mendil çıktı.

"Lanet alerji." Bu bir talepti. "Hepsini unutmuşum."

Jerry, kediyi kollarına kaldırıp okşamaya başladı. "Ne?"

Didi, onun zalimliğinden ürktü. "İtaatkâr kızlar."

"Mangıra bağımlısın, değil mi? Vaftizcilere bu yüzden mi katıldın?"

16. Biggles: Sınırlı Baskı

Meşhur doğa yazarı Nash Buckingham, Arkansas'ta bir ördek avının ardından çok sevdiği tüfeğini kaybettikten altmış yıl sonra, uzun süre beklenen bir müzayededede o güzelim 12 kalibrelik Fox'u ebedi istirahatgahına ulaştırdı.

Garden and Gun dergisi, 2010 Haziran/Temmuz.

JERRY GERİ DÖNMÜŞTÜ, kardeşi Frank'in Soytarısı'na Pantomim yapan Palyaçoydu. Her zaman olduğu gibi, Cathy onun sevgilisi, Columbine rolündeydi. Jerry, Grimaldi'nin sebze canavarı rutinini oldukça mükemmelleştirmişti. Soytarı, Palyaço'nun fal taşı gibi açılan gözlerinin önünde şakşakını çıkarıp canavarı doğrarken orkestra, tüm davullar, ziller ve bando çalmaya başladı.

Ancak Sadlers Wells tiyatrosu eskiden olduğu gibi değildi diye düşündü, bu kostümlü provaya gelerek moral destek sağladığını uman Binbaşı Nye. Kendisini esir alanları değiş tokuşu burada yapmaya ikna etmişti. Verdiği sözleri tutamamaktan nefret ederdi ve eski kafalı çete üyeleri olarak buna saygı duyuyorlardı.

Sahne muhtemelen aşırı tanıdık geliyordu. Büyük aldatmaca numaralar, büyü ve dönüşüm zımbırtıları; hepsi de birazcık ucuz görünüyordu. Binbaşı Nye, seyircilerin gösterinin neyi açığa çıkardığını fark ettikleri halde sürekli gelmeyi sürdürdüklerini düşündü. Karmaşıklık yerine bir evren ile basitliği tercih eden akademik çevre tarafından hâlâ anlaşılmayan gölge ve biçimlerin zenginliğini kaçırıyorlardı. Fazla uzun sürmeyecek dedi kendisini esir alanlara, halkın kafası karışacak ve afallayacaktı ve tam o zaman da radikal aktivistler ortaya çıkacaktı. Elbette ki, Grimaldi'ler, Lupino'lar ve hatta Lane'ler kadar eski olan Cornelius ailesi bile yansıttıkları derin gelenekten bihaberdiler.

"Geç kalıyoruz." Uzun boylu, eski bir güreşçi olan Yunanlı, Binbaşı Nye'nin kolunun üzerine kibar parmaklarını koydu. Fidye parasını kartondan bir alışveriş çantasının içinde taşıyordu. "Yolumuza koyulacağız, Binbaşı. Törene kalmayacağımıza aldırış etmezsin herhalde, değil mi? Yarım saat önce Bayswater'da olmamız gerekiyordu."

"Hiç de sorun olmaz, moruk. Nasıl sürdüğünüze dikkat edin." Binbaşı ayağa kalkmaya çalıştı ama tamamen uyuşmuştu.

Yunanlı başını salladı, koltukta oturması için işaret etti. Binbaşı Nye ilk kez bir şekilde şık giyinmiş, iki kilolu adamın terlediğini fark etti.

Onlara minnettarlık duyuyordu ve bu yaşında iyi bir fiyatının olabileceği için birazcık da gururluydu.

Sahne ışığı, Joey Grimaldi'ye övgüsünü tekrarlamak üzere sahnenin önüne doğru adım atarken, sahne ışığı Jerry'nin üzerine düşmüştü:

"Son olarak, mutlu olun, hayatta kalın, canlanın ve ışık saçın,
Seğirtin, flört edin, hoplayıp sıçrayın, takla atın, düşün ve fırlatın,
Babanızın gözünde gayet çirkinleşin,
Ve yaşlı Joe gibi "tam bir Yusuf" olun.

Katrina, Katrina!

Önceki başbakan Neville Chamberlain'in payına dünyanın en büyük krizlerinden birinde olup bitenlerle yalancı çıkarılmak, sukutu hayale uğramak ve şeytani bir herif tarafından kandırılıp aldatılmak düştü. Peki, hayal kırıklığına uğradığı umutları nelerdi? Hüsrana uğradığı emelleri nelerdi? Suistimal edilen inancı neydi? Onun içgüdüleri insan kalbinin en soylu olanlarındandı; en büyük risk altında bile, kuşkusuz çoğunluk tarafından mutlak aşağılanma riskine ve hakkındaki tüm yaygaraya karşın barış sevgisi, barış için didinme, barışın peşinde koşmaktı.

Winston Churchill'in Parlamentoya seslenişi,
12 Kasım 1940.

1. Neden Başkan Giuliani'den Korkmalısınız?

Çin'in bazı kırsal kesimlerinde, son zamanlarda "hayalet evlilik" adı verilen tuhaf bir geleneğin yeniden ortaya çıkmasının sonucu olarak dişi cesetler için yeni bir pazarın

gelişmekte olduğu görülmekte. Eski Çin geleneğine göre, kocalar ve eşleri bir mezarı paylaşmalıdır. Bazen, hiç evlenmemiş bir adam öldüğünde, ebeveynleri bir kadın cesedi bulup onunla "nikâh" kıydırarak çifti birlikte gömüyorlar.

Ekonomist, 28 Temmuz 2007.

"ARTIK SIĞINACAK hiçbir yer kalmadı, mösyö. Böylesi şeyleri hayal bile edemeyecek kadar gençsiniz. Ancak, bilemiyorum ben hep günün birinde emekliye ayrılınca kırsal kesimde küçük bir kulübeye çekilme ya da ıssız bir sahil ya da dağlarda bir baraka bulma fikriyle büyüdüm. Artık Nice'de bir oda bulabilirsek şanslıyız ve tabii ihtiyaç duyacağımız ekstra sağlık hizmetini ödeyebilirsek de bir o kadar daha şanslıyız." Mösyö Pardon, St. Martin Kanalı'ndaki köprünün altından çıkarken mavnada ayağa kalktı. "Ve biz Fransızlar gitgide daha çok yurtdışında iş bulmak zorunda kalıyoruz. Kim bilir? Belki de kaderime Florida'da bir apartman dairesi düşmüştür. Bu benim durak. Rue Oberkampf'da yaşıyorum. Ya siz?"

"Burası bana da uyar." Jerry karaya çıkmaya hazırlandı. "Ne kadardır Paris'te yaşıyorsunuz?"

"Bir, iki yıldır sadece. Daha önce Nantes'da profesyonel otoharp çalgıcısıydım. Ama işler kesildi. Şimdi iş bakıyorum."

Nehir kıyısına varmışlar ve şimdi bir gazete büfesinin yanında duruyorlardı. Jerry, bir *Herald Tribune* gazetesi kaptı ve üç avro ödedi.

"Yolunuzu kaybetmiş görünüyorsunuz, mösyö. Yardım edebilir miyim?"

"Teşekkür ederim. Bir hikâyenin peşinden gitmeye çalışıyorum. Merak ettim de, bir şey sorabilir miyim size? Sizi ne ağlatır, Mösyö Pardon?"

Temiz giyimli oldukça ciddi genç adam, mumlu bıyıklarını parmaklarıyla burdu. Elleriyle hafifçe ceplerini yoklayarak bakışlarını açık gri takım elbisesine indirdi. "Yani?"

"Şey, mesela, ben karşılaştığım hemen hemen her empati örneğine ağlarım. Neredeyse her cana yakın imgelemi gözlemlediğimde. Ve müzik. Müzik duyduğumda ağlarım. Ya da cömert bir eylem gördüğümde. Ya da duygusal bir film izlediğimde"

Mösyö Pardon gülümsedi. "Şey, aslında, ben berbat bir duygusalımdır. Sanırım ben, çok şeytani bir amel işlendiğini duyduğumda ağlarım. Ya da masum bir ruhun korkunç bir talihsizlik yaşadığını duyunca."

Jerry sanki kendini onaylarmışçasına başını salladı. "Anlıyorum."

Birlikte, Rue Oberkampf'a giren köşeyi döndüler.

"Demek sizi gözyaşlarına boğan imgelem, ha?"

"Tam olarak değil. Bazı imgelem biçimleri yalnızca canımı sıkar."

2. Güney Rampart Caddesi Resmi Geçiti

Başkanlık için hâlâ umutlu olan Rudy Giuliani, geçenlerde "boxer şort mu slip don mu?" sorusundan beri sorulan en aptalca soruyla karşılaşınca her şeyi elini yüzüne bulaştırdı. Alabama turundayken kendisine "bir galon sütün fiyatı nedir?" diye soruldu. Bir iki kuruşla yanıldı ve böylece can sıkıcı bir sıradan vatandaş sınavından sınıfta kaldı. Ne var ki, daha önemli soruların sorulması gerekiyor. Geleceğimizin liderlerine, düşük maliyetli bilgisayarların, geniş bant internet bağlantısının ve diğer bilişim teknolojilerinin her bir Amerikalının yaşamını nasıl bir hale dönüştüreceğini sormakla başlayalım.

Dan Costa, *PC Dergisi*, 7 Ağustos 2007.

"KIZGIN MISINIZ BAY CORNELIUS?" Bayan Brunner valizini boşalttı. Jerry, onu St.Pancras istasyonundan gönülsüzce getirmişti. Sis hâlâ St. James Parkından dağılmaktaydı. Pencerenin yanında ayakta durmuş, aşağıda sisin içinden bir ördeği seçmeye çalışıyordu. Bu yükseklikten oldukça zordu.

"Asla öfkelenmem" diyerek döndü, Bayan Brunner ne olduğu anlaşılmayan bir kadın çamaşırını askıya asarken. "Beni bilirsiniz."

"Tam bir aksiyon adamı."

"Kesinlikle." Hoşuna gitmeyen bir kokunun farkına vardı. Anestezik mi? Yoksa bir çeşit sprey mi? Acaba bavulundan mı geliyordu?

"Ne zaman vardınız?"

"Eurostar'dan beni siz aldınız."

"Yani Paris demek istedim. New Orleans'tan ne zaman vardınız?" İşte buydu. Küfü gizlemek için kullanılan parfüm. Kıyafetleri şu yanardöner özellikteydi. Bir yerlerden yağmalanmış oldukları kesindi.

"Beşinci Caddedeki Saks malı" dedi.

"Etiketini oradan görebiliyor musun? Ne kadar ucuza geldiklerine inanamazsın."

"Sefamız olsun, şen şakrak yaşayalım." Jerry neşelenmeye başlamıştı.

"İngilizce'den öyle sıkıldım ki."

3. Pompıer Paris*

> Pin pon oynayan robot TOPIO 3.0 ile tanışın. Vietnam'ın ilk robot firması TOSY tarafından üretilen iki ayaklı insansı robot, pin pon topunu algılamak üzere saniyede 200 kare çekim yapabilen iki kamera kullanıyor...
>
> *Popüler Bilim*, 2010 Mart

"SİZCE YETERİNCE SICAK MI? Herkes kırsal kesime gidiyor." Jerry ve Piskopos Beesley taksiden Elgin Caddesi ile Portobello Yolu'nun köşesinde indiler. Eski bilindik mağazaların hepsi gitmişti. Birahaneler, şarap barlarına ve lokantalara dönüşmüşlerdi. Masalar ve sandalyeler, yolun yarısına kadar uzanan sahte bistroların dışında duruyordu. Pazar tezgâhlarındaki sebze ve meyvelerde çakma organik görüntüsü vardı. Kök domatesler.

* (Fr.) Paris itfaiyesi. (ç.n.)

Havada kulaklara tecavüz eden bir anırtı vardı. Şayet sıcaklık biraz daha artarsa, bir Rütbeli ayaklanması çıkabilirdi. Jerry, *nouveaux riches*'in* bunun acısını *anciens pauvres*'den** çıkarmalarını izlemekten daha kötü bir şeyi hayal edemiyordu. Sosyal konutlardaki insanlar sinirleniyor olmalıydılar.

"*Après moi, le frisson nouveau.*"***

"Ne?" Piskopos Beesley'in kafası karışmıştı. Eski cemaatinin üyelerinden birinin Finch's Meyhanesinden dışarı çıkarken sersemce tökezlediğini fark etmişti. Zavallı pislik bir zaman atlamasının içine takılıp düşmüştü, ancak piskoposu görünce canlanmıştı. Yanına sokulup, tanıdık bir ilahi şiir mırıldandı ve Beesley'in terlemiş yumruğunun içine bir avuç dolusu eski beşliklerden zorla sıkıştırdı. Piskopos, karşılık olarak istemeden cüppesinin altından bir şey çıkarıp verdi. Çatlak herifin moruk hızında sendeleyerek uzaklaşmasını izleyen piskopos, özür dilercesine, "Hâlâ benim cemaatimdeler. Elbette hizmet ettiğim yıllarla kıyaslandığında sayıca çok büyük bir azalma var. Bir zamanlar, Portobello'nun batısına kadar uzanan aktif bir cemaat topluluğuna bel bağlayabilirdin, ama bugünlerde her şey çoğunlukla Kilburn'a devredildi. Anlarsın, artık benim mıntıkam değil."

Jerry samimi bir biçimde ıslık çaldı.

Beesley yeni dekore edilmiş tezgâhlardan birine hayranlıkla bakmak üzere durdu. Temiz beyaz bir önlük ile yine inci gibi beyaz bir kep giyen tezgâh sahibi onu tanıdı. "Kilo mu verdiniz, efendimiz hazretleri?"

"Ne yazık ki..." Tezgâhdaki mala parmağıyla dokundu. "Hiç bu kadar büyük brüksel lahanası görmedim."

"Hadi canım!" Jerry şaşkınlık içinde Colville Terrace'a doğru salına salına giden körpe bir kalçaya bakakaldı. Ladbroke Grove Sainsbury's'e bir Range Rover'la gitmek

* (Fr.) Yeni yetme zenginler. (ç.n.)
** (Fr.) Oldum olası fakirler. (ç.n.)
*** (Fr.) Bana göre, yeni bir telaş. (ç.n.)

için kim binici pantolonu ve lastik çizmeye ihtiyaç duyardı ki? "Trixie?" Bu serpilip büyümüş kız, Bayan Brunner'in küçük kızı değil miydi? Afallamış biçimde, Jerry eskiden Midland Bankasının diğer tarafındaki tabelayı kapatan bir demet uzun dalı aradı. Banka artık HSBC olmuştu. Kim onun çocukluğunu silmeyi isteyebilirdi? Eskiden geçmişle hep bir alıp veremediğinin olduğunu hatırladı. Belki de bu, nesille ilgiliydi.

"İyi misiniz?" diye sordu Piskopas Beesley elini cebinin içinde huzursuzca gezdirirken. Yolun karşısındaki, Tatlı Puflar isimli yeni şekerleme ve tütün dükkânına baktı. "İzninizle"

Jerry, onun yolun karşısına geçip kısa süre sonra kolları M&M paketleriyle dolu olarak yeniden yanında belirmesini izledi. Dalgınlıkla geçmişin çikolata barları nerede kaldı diye düşündü. Neredeydi o güzelim Fry's Five Boys çikolataları? Nane şekeri kremasının tadı hâlâ damağındaydı. Mandıra sütünden yapılmış. Quakerler nasıl çikolata yapıldığını gerçekten biliyorlardı. Genç bir delikanlıyken neden eski Metro otomatlarının –Terry, Rowntree ve Cadbury çikolatalarının satıldığı– daima boş olduklarını, Ealing komedilerinin arka planlarını andırırcasına üstün körü hazırlanmış sahne dekorları gibi boyandıklarını merak ederdi. Ağır dökme demirden yapılmış otomat makineleri posta kutusu kırmızısına ya da belediye panolarının yeşil rengine boyanmış olurdu ve cam panellerin ardında da hiçbir şey olmazdı. Sürgülü kapakları da açmak mümkün değildi. Bozukluklar için yuvaları bulunurdu. Bozukluk yuvasının yanında 2 peni için 2d yazardı. Annesinden öğrendiğine göre savaştan beri boştular. Çikolata karneyle dağıtıldığı ve fiyatlarının yükseldiği dönemden beri boştu. Yine de otomatlar metro istasyonu platformlarında 1950'lerin sonlarına dek kalmışlar, yeni bir umudu gözlüyorlardı. Şimdilik Londra Metrosunu, geçmişe uzanan bir tünel gibi, bir zamanlar insanların bombalardan sığındığı gizemli bir hafıza

labirentine dönüştürme hizmetini görüyorlardı. Cennet ile cehenneme giden yürüyen merdivenler. Trenler, bilet makineleri, göz alabildiğine yürüyen merdivenler, kocaman asansör kafesleri, ezelden beri yaptıkları gibi işliyorlardı ama çikolata otomatları birer müze eşyasına dönüşmüş, belli bir halet-i ruhiye için tüyo veriyorlardı. Onları ciddi bir hayatta kalma uğraşına karşı rahatına düşkünlük gibi algılayan metanet hali. En güzel, en çekici makineler bile böylesi bir Püritanizmden sağ çıkamadı. Kim bilir kaç kez, küçük bir çocukken sert bir tekme atsa da karşılığında bir Aero bar çikolatası ya da birkaç gözden kaçmış peni almayı ummuştu? Sonra bir gün, modernleşme adına, yerine yenisi konulmaksızın, alınıp götürüldüler. Tam da zamanı gelmişken. Nostaljik *yerlere* dönüşmeden ortadan kaybolmuşlardı.

Marka demek aşinalık demekti, aşinalık da mükerrer yaşanmışlık demekti. Tekrar eden yaşanmışlık ise güvence anlamına gelirdi. Bir zamanlar tabii ki. Artık, Londralılar güvencenin suretini dahi açgözlülüklerinin sonuçlarından hakikaten korunmaya ihtiyaç duydukları tam o anda elde eder olmuşlardı. Haliyle, Metro istasyonları da elbette göstermelik bir sığınak olmuştu. Uçakların bombardımanından kaçınmak, burada boğulup gömülmek üzere akın akın aşağıya inmişlerdi. Yine de o atmosferi, oyuncak US (uçaksavar) silahıyla, tozlu kemerler üzerinde olası minyatür bir düşmanı avlamak için kullandığı pilli ışıldağıyla oynarken tecrübe ettiği kardeşlik duygusunu sevmişti. Portobello artık dizüstü bilgisayarlarıyla her yere çöreklenen ve *Independent* gazetelerini ulu orta açan *kolonistlerin* köpek gibi bağırışlarıyla dolmaya başlamıştı. Kazaklarının kollarını yukarı sıvayıp, Almanların güya şefkatle Paris'i işgal ettikleri gibi, kendilerinin favori mekânlarıymış gibi meyhanelerde aylak aylak geziniyorlardı.

"Metro'yu alt ettiler" dedi Jerry. "En güçlü anılarımızı ele geçirip her birini bankamatiğe çevirdiler. Beğen-

medikleri her şeyi havaya uçuruyorlar. Ve anlamayıp sevmedikleri her şeyi."

Beesley belirgin bir endişeyle ona bakıyordu. Yüzünün alt kısmına o kadar çok çikolata bulaşmıştı ki, Afganlı bir komandoya benziyordu. Tombul, sevimli bir parmakla ağzının kenarını temizledi. "Hazır mıyız?"

Jerry, kederli bir tonda, Fransa milli marşını ıslıkla çalmaya başladı.

4. Les Boudins Noirs*

> Kan fışkırtan şehitler, İncil'den kıssalar, göğe yükselen güvercinler; çoğu kilisenin camları yüzyıllardır cemaat üyelerini ilahi bir huşu içinde bırakmış aynı vaaz verme eğilimindeki imgelerle doludur. Ancak, Almanya'da, Ağustos ayında tamamlanacak olan Köln Katedralindeki yeni vitray, artık din ile kutsal olana değil teknoloji ile bilime çağrışım yapıyor.
>
> *Wired* dergisi, 2007 Ağustos

"İŞKENCEYE ALIŞIK mısınız, Bay Cornelius?" Karen von Krupp deri mini eteğini yukarı çekti ve Jerry'nin göz bağını düzeltti. Ancak hâlâ bağın üstünden kadının şişkin göğüslerinin üzerinden yükselen şeftali rengi boynunu, kabarık sarı permalı saçlarıyla çevrelenmiş kare biçimli pembe yüzünü görebiliyordu. Yüzündeki maskeyi indirmek üzere hamle yaptığında yaşadığı anlık körlükten memnun kalmıştı.

"Şu 'alışık' ile ne demek istiyorsunuz?"

"Çok yaptınız mı şimdiye dek?"

"Nasıl tanımladığınıza göre değişir." Kadının küçük kırbacını şaklattığını duyunca kıkırdadı. "Nasıl uyum sağlayabileceğimi bilirdim. Sevişmeye razı gelen yetişkinler arasında. Bilirsin, daha masum günlerde."

"Haa!" sabırsız görünüyordu. Sinirlenmişti. "Razı gelmek ha? İtaat demek istiyorsun? İtaatkar kızlar, ha?"

---

* (Fr.) Kanlı sosisler. (ç.n.)

Jerry, neden bunca yıl sonra yeniden onun dişçi koltuğunda oturduğunu anlamaya başlıyordu. "Yine Polonya, değil mi?"

Bir sigara yaktığını duydu, dumanın kokusunu alıyordu. Sullivan markaydı.

"Sanırım burada soruları ben soruyorum" dedi.

"Ve ben de sizin düşüncelerinize saygı duyuyorum. Birleşik Devletler'e en çok göç edenlerin Alman olduğunu biliyor muydunuz? İşte bu yüzden Amerikalılar Noeli, paskalya tavşanlarını, sokak bandolarını seviyorlar ve kara kedilerin uğursuz olduklarına inanıyorlar." Bağlandığı yere iyice yerleşti. Bu, uzun bir gece olacaktı.

"Elbette biliyorum. Ama şimdi senden bilmediğim bir şeyi söylemeni istiyorum."

"Hâlâ biraz ışık görüyorum."

"Merak etme birazdan sona erdiririz." Tekrar, kırbacı şaklattı.

"Televizyonda mıyız?"

"Olmalı mıyız?"

"Bugünlerde herkes televizyonda. Madenciler bile. Ve vinç operatörleri. Guantánamo günlüklerini izlemiyor musun? Yoksa çok mu sıkıcı?"

"Kablolu kanalımız yok. Yalnız, unutmayın Bay Cornelius. Bir kanaryayı zehirlemenin birden fazla yolu var.

*5. Les Boudins Blancs**

Nairobi'den Mombasa'ya kadar uzanan demiryolu Viktorya döneminden bir yadigar. Ama Kenya'yı görmenin en iyi yolu da bu.

New Statesman, 25 Haziran 2007.

"BENİM KURALLARIM VAR, anlıyor musun?" Sarsık Mo dikkatlice aynaya baktı. "İşte böyle hep zirvedeyim. Bu zamanda kuralsız hayatta kalamazsın. Kendi önüne hedefler koy, tamam mı? Kendine bir şema çiz. Yıllık bir

* (Fr.) Beyaz sosisler. (ç.n.)

ajanda. Ve sonra da ajandaya sadık kal. OK? Aksatmadan. Kural kuraldır. Tek kurtuluş bu. Mo'nun kurtuluşu işte." Yine kendi hakkında üçüncü tekil şahısta konuşuyordu. Jerry, onun kötü gününde olduğunu tahmin etti.

"Şaka mı bu?" Jerry duvarlardaki dolaplara bakakaldı. Mo'nun gemiyi derli toplu tuttuğunu kabul etmeliydi. Her dolapta farklı bir silah, şarjörleri, mermileri, kullanım kılavuzları, satın alındığı tarih, ne zaman ve kimin vurulduğu hakkında bilgiler mevcuttu.

"Ne zaman fırsatını bulsan" dedi ona Mo. "Gece kulübündesin. Vay canına, Jerry, nerelerdeydin?"

"Kurallar." Sevimli dudaklarını sildi. "Sarhoş tavşancık bugün biraz tatsız görünüyor. Belki de zamanı geçti, ha? Çok mu üşüdün?"

"Bugünlerde zamanının falan geçtiği yok, Jerry. Sadece olgunlaşıyorsun. Adamım, sen çok retrosun!" Mo saçını yeniden düzeltti. Nahoş bir kahkaha attı. "Bu senin için 90'lar falan. Daha modern bir sözlüğe ihtiyacın var. Şayet *au naturel** istiyorsan, ödemek zorundasın."

"Her zaman böyle değildi."

"Gençtik ve aptaldık. Neredeyse kaybettik. Çok ileri gittik. Hayatta kalacak kadar şanslıysan, bunun bir bedeli var. Kontrollü kiraların kaldırılması ve AIDS. Ödemek için yüksek bir bedel."

Jerry, titreyen ellerine dikkatle baktı. "Kötü geçirilmiş gençliğin bedeli buysa, bir düzine alayım."

Mo artık dinlemiyordu. Yine bir başka ayna bulmuştu. "Sanırım Mo'nun yeni bir stiliste ihtiyacı var."

6. Azalan Nüfusla Nasıl Baş Edilir?

Venedik Bienali üzerinde çok fazla sıcak hava esiyor. Ama kesin olan bir şey var: Sanat dünyası parti yapmasını biliyor.

New Statesman, 25 Temmuz 2007

* (Fr.) Çıplak. (ç.n.)

"SELAM, MERHABA, AMERİKAN pasta grafiği." Jerry burnunu çekti. Pis bir hava dünya çapında yayılıyordu. Bunun hakkında bir şeyler okumuş, söylentileri duymuş ve hatta hakkında uyarılmıştı. Binbaşı Nye'ye göre çekişme, açgözlülük ve güç bağımlılığının korkunç tozlarından doğmuş bir buluttu bu. Auschwitz, Londra, Hiroşima, Seul, Kudüs, Rwanda, New York ve Bağdat'tan yükselmişti. Ancak Jerry bundan pek emin değildi. Bu konuda farklı bir yorumda bulunmuştu.

Max Pardon, başını vurgularcasına sallarken gri renkli zarif pardösüsünün düğmesini ilikledi: *"D'accord."**. Sonra da kendi diline başvurdu. "Her nefes alışımızla ölülerin tozlarını içimize çekiyoruz. Ne kadar derin nefes alırsak, o kadar çok başkalarının anılarını kendimize alıyoruz. Rüzgârlarla taşınan tüm bu yaşamlar kalplerimize korku getiriyor ve gördüğümüz her rüya, hissettiğimiz her kaygı tüm o yangınların, patlamaların ve tüm o yakıp yıkmaların bir sonucu. O pis havanın içinden şekiller vücuda geliyor. O şekiller de kemik, kan, et ve deriye benzeyen şeylere dönüşüp canavarlar peydahlıyor; kimi insan biçiminde canavarlar.

"İşte, canavarlar, böyle Dachau'nun, Blitz'in ve Gazze Şeridinin ateşleri ve yıkımı içinde masumların tepesine düşen kocaman bombalardan, toplu kıyımdan ve yanan etlerin kesif ve yağlı dumanından doğdu. Bu pis hava daha fazla bomba atıldıkça ve bedenler yakıldıkça gitgide kütle kazandı. Bu kütlenin yarattığı, dökülen kan ile insanların dehşetinden doğan canavarlar tapınaklarımızın kalıntılarına hükmettiler ve gurmeler gibi korkumuzun tadına vardılar: İşte '44 yılında Bersen toplama kampı; bir de '68 Kent State katliamının hoş tadına ya da '05'deki Ebu Garib saldırısının çılgın tadına bakın, ya da bir '04 Madrid, bir '06 Londra bombalamalarının eğlenceli hafifliğini tadın. Ne iyi yıllardı ama! Mükemmel koşullardı. Bu '01'deki New York saldırıları '98 Belfast'tan çok daha

* (Fr.) Tamam. (ç.n.)

zengin aromalıydı. Canavarlar masaya oturup, festivallerinin tadını çıkarıyordu. Leş gibi doygunluk kokuyorlar. Osurukları da kuruyana kadar emilmiş insan ruhlarının döküntülerini azlediyordu: Yargıç Dredd, Korku Lordu, Süper-Man-Kafa. Sızdığı her yerde bu büyük pis havayı övün. Televizyonlara, bilgisayar oyunlarına, sporun ve reklamların diline, siyasetin diline, hepsine de savaş sözcükleri bulaştı. Savaşın dili, şeker satıcılarının, tuvalet temizleyicilerinin, oda spreylerinin kelime dağarcığıyla ambalajlandı. Ayakkabımıza bulaşan pislik, köpek boku değil. Ciltlerimizdeki ince şehir tabakası insanın açgözlülüğünün fiziksel dışavurumu. New Orleans'ı, Montgomery'i ya da Biloxi'nin kokusunu alır almaz hissedersiniz.

"Şu duyduğunuz sızlanmalar, günden güne sığınak bulmada güçlük çeken korkakların sesi."

"Nereye saklanabilirsiniz? Bahamalar'da mı? Cayman Adalarında mı? Boa Vista Adalarında mı? Man Adasında ya da Monako'da mı? Öyle ya, hazinelerinizi gömmeyi bırakmadınız, buz dağlarını erittiniz, tsunamilerin gelmesine neden oldunuz ve okyanusları yükselttiniz. Geriye bir tek eriyen buzulları ve pekiştirilmiş sınırlarıyla İsviçre kaldı. Canavarlar ölü taklidi yaparak karşılık veriyor. İşte tam maktul olabilecekleri zayıf anları bu, ama kellelerini uçurup bir daha ayağa kalkamayacak üzere cesetlerini çöpe atmak için özel bir kahraman gerek. Belki de bir Şarlman mı gerek? Kader mahkûmu bir şampiyon? Ama bu sefer devam filmleri çekilmeyecek, sadece yeniden yapım filmleri olacak. Sadece yeniden yapımlar. Ancak birkaçının pestilini çıkardık diye, geri dönüşlerinin ilk emaresinde bir taraftan kaçışmalarımızı izlerken diğer yandan ruhlarımızın tadını deneyerek artık aramızda rahatça dolaşamayacakları anlamına gelmez. İyiden iyiye zehirlenmişiz. Burundi ve Bağdat'ın çaresizlik içinde kıvranan tozlarını içimize çektik.

"Bak işte buna taşı gediğe koymak denir." Üçü bir arada Sen Nehrini St. Louis adacığı üzerinde geçtiler. Hava soğumaya başlamıştı. Jerry, eski otomobil paltosunu giydi ve silahını kontrol etti. Yenilenmiş iğne tabancası kurulmuş, şarj edilmiş ve düşmana dikiş atmaya hazırdı. "Gidelim mi?"

"Fransızcamın nasıl olduğunu bilirsin." Mo, biraz merakla Max Pardon'a baktı. Ufak tefek, yünden kepi olan ve özenle sarılmış görünümlü Pardon kendini epey yormuştu ve yaldızlı bir heykele sırtını dayamış ayakta dinleniyordu. "Ne diyor?"

"Ödediği vergiler çok yüksekmiş" dedi Jerry.

7. İletişim Ağınızı Pompalayın

"Daran habe ich gar nicht gedacht!"*
Albert Einstein

"BANA BAKIN BAY CORNELIUS, buraya gelip de hakaretler ve tehditler savuramazsınız. Peki ya sağlık hizmetleri ve aşırı yüksek ipotekleri için cesetlerine güvenen zavallı dilencilere ne olacak? Kredi ödemelerinizi yapamadığınız için borçlanıp işsiz kalmak ister miydiniz? Rupert Fox, birbirinin tersi boğumlu ellerini uzattı sonra da kameralı aynaya doğru eğilirken yüzünün çukurlarını kederli biçimde parmaklarıyla yokladı. Yüz gerdirme işi pek de umduğu gibi gitmemişti. Fena halde önce kurutulmuş sonra tekrar su toplamış bir şeftali gibi görünüyordu. "Palavralar, eski toprak, *asıl* işte onlar haber." Pahalı dişlerini Green Park'a bakan camdan dışarı gösteriyordu. Uzaklarda, Texas menşeli *Six Flags* tema parkının bayrakları Mall Caddesi boyunca taa, Buckingham Sarayı'na kadar dalgalanıyordu. "Onlara farklı biçimlerde gerçeklik veriyoruz. Halkın istediği türden gerçekliği. Bi'yardım et. Bilmem gerek. Benim Tanrım var. Senin neyin var? Bi'sürü put."

* (Alm.) Bunu hiç düşünmemiştim! (ç.n.)

"Putperestlik senin işin sanırdım."

"İş olmasa dünya döner miydi?"

"Büyük putperest, haa? Yerlilerle takas edilen tüm bu kolyeler. Tüm bu hediyeler."

"Bu saçmalığı dinlemek zorunda değilim." Rupert Fox güler yüzlü görünüyormuş gibi yaptı. "Sen kendi fantezilerinle eğlen, ben de kendi gerçekliklerime bakayım, şampiyon. Sonsuza dek geçmişte yaşayamazsın. İmparatorluğumuz büyümeli ve değişmeli." Eliyle bürosunun kapısını işaret etti. "William sana asansöre kadar eşlik edecek."

8. Gelmiş Geçmiş
En İyi Fantezi Oyuncusu mu O?

> Büyük bir lider olarak görünmenin püf noktalarından biri iyi bir başkomutan gibi görünmektir... Babam bunca siyasi kazanımı Iraklıları Kuveyt'ten kovduğunda kazandı ve sonrasında da hepsini boşa harcadı. Şayet bir gün ben de işgal etme şansı bulursam... böylesi bir kazanım elde edersem, boşuna harcamayacağım...
>
> George W. Bush'un Mickey Herskowitz'le konuşması, 1999

BANNING ŞEHRİ GERÇEKTEN HİÇ değişmemişti. Jerry, Rolls Royce Corniche'i engelli park yerine park etti ve çıktı. Bir blok doğuda, I-10'in motoru gümbürdedi ve rahatsız edilmiş bir canavar gibi sarsıldı. Bir blok batıda, kasaba gözlerinin önünde çürümekte olan tek katlı evleriyle birlikte yarı çöle dönmüş bodur çalılığa dek uzanıyordu. Ancak burada, Büyükanne'nin Mutfağı'nın dışında işleri alnının akıyla bitirdiğinin farkındaydı. Palm Springs ile Santa Monika arasındaki en iyi taşra yemeğini yiyecekti. Lokanta, tek başına Main Caddesindeki mağaza zincirleri ve küçük dükkânların arasındaydı. Arada sırada sahipleri değişebilir, ancak aşçıları ve garsonları asla

değişmezdi. Tanıtımı çok iyi yapılan iş politikası, vatanseverliği ve inancı da asla değişmezdi. Büyükanne'nin mekânı bin mil içinde yemek yemeye değecek tek yerdi. Geniş kenarlı Panama şapkasını çıkarıp boynunu ve alnını sildi. Hava neredeyse 50 derece olmalıydı. Kanada'dan aşağı ve Meksiko Körfezinde yukarı doğru gürleyerek ilerleyen yağmur henüz Kaliforniya'ya ulaşmamıştı. Vardığında da hiç durmayacaktı. Oralarda bir yerlerde, bolca sulanmış tarlalarda Meksikalı kaçak ıslakgötler mahsuller sulara gömülmeden buraya yetiştirmek için can havliyle çalışıyorlardı. Bundan sonra, ülkenin geri kalanı gibi onlar da pirinç yetiştireceklerdi.

Jerry kapıyı iterek açıp girişte sergilenen bayrakların, haçların, balığın ve Birliklerimizi Bağışlarınızla Destekleyin tabelalarının önünden geçti. Bir kenarda, Noel konsepti bir dekor da vardı. Her simgenin ve ikonanın üzerine sahte kar tanesi püskürtülmüştü. Noel Baba ve kızağı ile ren geyikleri çatının işe yarar her yerinden sarkıtılan iplerle sallanıyordu. Ana yemek salonunun ortasında devasa bir suni ağacın temelinde öyle çok sim serpilmişti ki, ağaç sanki ışıldayan bir havuzun içinden yükseliyor gibi görünüyordu. Hoparlörlerden Noel şarkıları çalıyordu. Birkaç taşralı kafalarını kaldırıp ona baktılar ve başlarıyla selamladılar. Muhtemelen Büyükannenin ta kendisi olan, kırmızı keçeden elf şapkalı bir kadın, kırmızı beyaz ekose masa örtülerinin ve ahşap parmaklık-arkalı sandalyelerin arasından onu köşedeki boş bir yere doğru götürdü. "Şöyle güzel, büyük bir bardak soğuk çaya ne dersin, evlat?"

"Şekersiz olsun. Teşekkür ederim, madam. Bir arkadaşımı bekliyorum."

"Özel Türk çayını önerebilirim" dedi.

Max Pardon, şapkasını çıkarıp etrafa sevinçle bakınarak içeri girene kadar yirmi dakika geçmişti. "Jerry! Bu harika. Kültürel bir mucize." Zarif giyimli Fransız bıyıklarını kesmişti. Buraya tayin edileli birkaç ay olmuştu.

Banning, bir zamanlar belli bir zenginliğe ulaşmayı ya da en azından varoluşunu petrole borçluydu. Şimdilerdeyse kumarhaneler için ek yatakhane gibiydi. Şehrin tamamını Pasadena'daki orta büyüklükte bir daire fiyatına satın alabilirdin. M. Pardon, aslında tam da bunu yapmayı düşünüyordu. Yemek siparişini verdi ve garsona melül, cazibeli gülüşlerinden birini gösterdi. Kız da ona "Tatlım" diyerek karşılık verdi.

Yemekleri geldiğinde, çatal ve bıçağını alıp omuzlarını silkti. "Bana çok fazla acıma, Jerry. Geri dönüp de eski eyaletler arası alışkanlıklarını kaybettiğinde, yeterince sağlıklı geliyor. LA'yi bilirsin." Amerikan şivesiyle konuşuyordu. Tabağındaki hindisinin üzerine eğildi ve bir şeyler mırıldandı. "Sanırım silahları buldum."

Jerry, memnuniyetle sırıttı.

Sanki M. Pardon'un verdiği bilgiye karşılıkmış gibi dışarıdan, bodur çalıların arasından aniden bir silah sesi geldi. "Kızılderililer değil" dedi. "Yerliler bunlar. Neredeyse her gün bu saatte yapıyorlar."

"Silahları vaktinde Diné'ye ulaştırabilecek misin?"

"Elbette." Hindi etinin tadına bakarken, Max kaşlarını kaldırdı. "Emin olabilirsin."

Büyükanne çeşnileri getirdi. Başını dikerek işitme cihazının sesini açtı. "İşte bu, Banning'i meşhur yapar. Güler yüzlü bir memnuniyetle konuşuyordu. "Tam da kutlamaya yetişti."

Jerry çayından bir yudum aldı.

Max Pardon, her daim Noel'in tadını nasıl çıkaracağını bilirdi. Diné'ye varmadan önce Banning tam bir kelepir olacaktı.

9. Ateşli Silah Mülkiyetini Özgürlük Değil Külfete Çevirmeye Çalışıyorlar

Ağustos ayında çoğu üst sınıf Parisli ya polo oynamak ve at yarışı için kuzeye, Deauville'ye ya da Loire veyahut Bordeaux'daki kır evlerinin serin ormanlarına doğru gi-

derler... yılın bu zamanında Paris'in en prestijli oteli boyunlarında kameralarını taşıyan ya da boyunlarını habire oraya buraya döndürerek gezen lastik boyunlu turistlerle dolup taşar.

Tina Brown, *The Diana Chronicles*, 2007

"KALİFORNİYA OTELİNE hoş geldiniz" Jerry, '70'lerden kalan Eagles'ın meşhur şarkısını bluetooth cihazına söylüyordu. Uzun, koyu saçlarının arasında eflatun rengi güzel bir ışık parıldamakta, bu sırada I-10'in her iki yanından şehrin kalıntıları hızla akıp gitmekteydi; büyük yara almış evler, dükkânlar, gecekondular, benzin istasyonları, kiliseler, hepsi mavi PVC'yle kaplanmış, devrilmiş tomruk istifleri, kurtarılmış kalas yığınları, bir yana yaslanmış itfaiye istasyonları, kasırganın savurduğu yerlerde yıkılmış ağaçlar, ters dönmüş arabalar, kamyonlar, yıkık ahırlar, düzleşmiş reklam panoları, suyla dolmuş sıra sıra marketler, dökülmüş yapraklardan oluşan dağlar, paramparça hurdaya dönmüş eyalet ve federal yol tabelaları, ezilip dümdüz olmuş motellerle yol kenarı lokantaları, kıyıya yaklaştıkça her bir milde daha da artarak büyüyen döküntü yığını...

Hemen yanında gelen, benzer gece mavisi Corniche'in içinden, kendi Bluetotth'uyla bağlanan Cathy de koroya katıldı. İki araba da yan yana bataklık servilerinin, yolda kabarmış bataklık ve nehir kollarının üzerinden Mississippi'nin şehirle buluştuğu yere doğru yöneldi.

Uzun köprülerin her iki yanında da taşmış, dingin göletlerde dikilen balıkçıllar ve leylekler kayıtsız, soğuk gözleriyle onlara dikkatle bakıyorlardı. Karga aileleri muhtelif cesetleri gagalayarak didikleyerek yol kenarında sekiyorlar, tepelerinde ise şahinler dolaşıyordu. Yağmur yağacak gibiydi.

Sağda solda, betondaki devasa çatlaklarla boşluklar, yassı gri bir vakum içindeki katran siyahı deliklerle doluydu. El yapımı tabelalar motel zincirleri veya burger

salonlarının nerede olacağını gösteriyor, her beş milde bir müziğin hâlâ güzel, bamyanın da daha leziz olduğu Prejean ile Michaux'a ne kadar yaklaştıklarını anlatıyordu. Balıklar bir süredir daha çok çeşitli bir diyetin tadını çıkarıyordu. Zydeco ile cajun, kerevit ile sucuk. Oo-oo. Oo-oo. Hâlâ bataklıkta eğleniyorum... Yine her şey satılık. Lousiana'nın kalıntıları.

"O Houston'lu kızlar, bitirdiler ruhumun işini!" diyerek şarkı mırıldanıyordu Cathy. "Neredeyse geldik."

10. Denizler Altındaki Korsanlar

İki yol ağının kesiştiği yerlerde, dikey bir köprülü kavşak ile tüneller trafik sistemlerini ve bir de Filistinlileri İsrailliilerden ayırır.

Eyal Weizman, *Oyuk Topraklar: İsrail'in İşgal Mimarisi*, 2007.

"NOEL, HEDİYE OLMADAN NOEL olmaz" diye homurdandı halının üzerinde uzanan Mo. Klavyesinin başına tekrar geçmek üzere doğruldu. "Üzgünüm, ancak bu benim deneyimim." *Risk* oyunundaki kuralların doğruluğu hakkında yazıyordu. "Yani, bence bir şans vermelisin, değil mi? "Aksi halde kim olduğunu asla bilemeyeceksin." Laboratuvarın her tarafına dalgınca bir göz attı. Kendine ait bir dünyanın içindeydi.

Beyaz bir palto giyen Bayan Brunner içeri girdi. "Çocuklar aradı. Noel ertesine kadar gelmeyecekler."

"Lanet herifler" dedi Mo. "Bu kahrolası oyunu bitirmek istemiyorlar mı?" Mo biraz pimpiriklendi. Acaba Brunner'in züppeliği onları gelmekten caydırmaya heveslendirmiş olmasındı, belki de kurnazca yapmıştı bunu. Sosyete düşkünü her zaman sosyete düşkünüdür diye düşündü. "Neden benimle konuşmalarına izin vermedin?"

"Çağrı geldiğinde dışardaydın" dedi. "Ya da bisiklet sürüyordun filan. Senin ölmüş olabileceğini sandılar."

Mo, başını salladı. "Bazı günler seni merak ediyorum."

Catherine Cornelius araya girmeye karar verdi. İpin ucunda olduğu açıkça belliydi. "Sana bir şey sorabilir miyim, Mo?"

Mo, derin bir nefes alıp saçlarını taramaya başladı. "Buyur sor, elbette."

"Şu sözcük de ne?" Bir süredir Jerry'nin notlarına bakmaktaydı. "leylak mı, leylek mi yoksa kelek mi?"

"Sanırım leydiler" dedi Mo.

"Aah, elbette ya" aydınlandı. "Küçük leydiler. Concord, di mi? İncelenmemiş yaşamın tehlikeleri?"

11. Bedenin Yeniden Başlatılması

> Amerikalıların para sayıp Pakistanlılara; "Her bir kişi 5,000$. Beş kişi, 25,000$. Yedi kişi, 35,000$" dediklerini duyabiliyorduk.
>
> Laurel Fletcher ve Eric Stover, Guantánamo Etkisi: *Birleşik Devletler Tevkif ve Sorgulama Uygulamalarının Sonuçlarının Sergilenmesi.*

KENDİ KİMLİĞİNİ oyuncak askerlerin, sigara kâğıtlarının, yabancı pulların, yapışkanlı plastik içinde muhafaza edilen harikulade parlak kaplı, iki peni karşılığında kütüphaneden kiralanan kitapların yardımıyla oluşturmuştu. Annesinin en çok sevdiği Netta Muskett idi, o ise P.G Wodehouse, Edgar Rice Burroughs, P.C. Wren, Barones Orczy ve diğerlerini severdi. O zamanlar bile yüzbinlerce baskı yapan kitaplardı. Polisiye, komedi, fantastik ve tarihi macera kitapları. Rafael Sabatini. *Lilliput* dergisindeki fotoğrafını gördüğünde ne kadar da hayal kırıklığına uğramıştı. Uzun, su geçirmez çizme giymiş, nehrin ortasında elinde bir sırıkla sandalda bir yana doğru kıvrılırken çekilmiş, yaşlı bir centilmen. Hepimize böyle gelmişti.

Didi Dee, Jerry'nin kitaplarına bakarken kendi kendine kafasını sallıyordu. Kıyafetleri olmadan daha rahat

hissediyor gibiydi. Acaba bir şeyleri mi teyit ediyordu. Jerry, büyük kütüphane sandalyesine oturmuş onu izliyordu; kızıl kahverengi koyu teni ışığı yansıtıyordu.

"Aslında, tam olarak bakire değildim. Babam, ben on iki yaşımdayken beni becermeye başladı." Jerry'nin tepkisini ölçmek için döndü. "Bu seni şoke etti mi?"

Jerry güldü. "Ne? Beni mi? Ben ahlakçıyım, evet biliyorum, ama dar görüşlü bir ahlakçı değilim yani. İsa'nın yaptığının azıcık parmakla tehdit etmek olduğunu mu sanıyorsun? Öyleyse 'Lanet olsun! 'Vayy piç kurusu' demem mi gerekiyor?"

Yatak odasına geri dönüp malzemelerinin kutularını çarparak kapamaya başladı. "Aslında sorun değildi. Çabucak işini bitiriyordu ve sonra da ölesiye pişmanlık duyuyordu. Ben de istediğim kadar gece dışarı çıkıp her istediğim kişiyle istediğimi yapabiliyordum. Tek söz etmeden hem de. Çünkü polise ya da anneme söylememden korkardı. Aslında, sanırım annem biliyordu ve aldırış etmiyordu. Bu ona sakin bir hayat sunuyordu çünkü. Yani, gündüzleri St.Paul's lisesinde koftiden üniversite hazırlık derslerime gidiyor, geceleri ise eğlencenin dibine vuruyordum." Anılarını tazelercesine göz kırptı. "Ya da öyle sanıyordum. Neyi gerçekten sevdiğimi anlamam biraz zaman aldı. Neye benzediğimi de. Seninle tanıştığımda daha yeni yirmi birime girmiştim. Uslanmaya hazır olduğumu düşünmüştüm."

Jerry, malum tepkiyi göstermedi. Hâlâ Didi'nin vajinasının kokusunun bulunduğu üstdudağını yaladı. Diline batan kirli sakalı tıraş olması gerektiğini hatırlattı. Belki de kıza kendi yüzünde nasıl ustura kullanabileceğini öğretebilirdi. Biraz eğitime ihtiyacı vardı. Kendisi bizzat söylemişti zaten. "Ne zaman kaybı ama." Boşa geçen dokuz yılı düşünüyordu.

Aniden kızın yüzünde arsız bir sırıtma beliriverdi. Hiç yoktan elbette daha iyidir ama bu görüntü çişini getiriyordu. Hayır, o eski hisse gerçekten kapılmayacaktı. Kız

ona mükemmel kalçasını gösterdi. İşte hasret insanı burada ele geçiriyor. Jerry'nin yanına uzandı. Tam bir yosma. "Sana güveniyorum" dedi kız.

Bu, onu daha da şaşırttı. Bir keresinde onu anlamıştı, her ne kadar kız Jerry'den pek hoşlanmamışsa da. Pasifliği kızın asıl gücüydü. İstediği her şeyi ona vermişti ya da en azından şimdiye kadar böyle olmuştu.

Jerry, biraz konuyu değiştirerek, "Neden ölülere karşı bu kadar zalimsin?"

"Çünkü öldüklerinde bana ihanet ettiler."

"Peki, sen kime ihanet edeceksin öldüğünde?"

"Sen kime ihanet edeceksin?"

Çok kolay soru. "Hiç kimse" dedi. "Neden?" Hıristiyanların insana kurduğu sıkıcı tuzaklardan birinin kokusunu almıştı sanki. Elbette, Tanrı onu seviyordu, ancak bu çoğulevren olan sonsuz-kadar düzlemde pek de özel biriymiş gibi hissetmiyordu. Çoğulevren kadar büyük, Tanrı kadar küçüktü. Anlaması her zaman bu kadar zor değildi. Uzay, zamanın bir boyutuydu. Işık hızının çok sayıda çeşidi vardı. Sürekli, kara bir gelgit yaşanıyordu.

"Kara bir gelgit tekrarlanıyor." Kızın başını omuzuna koydu.

Kız gerildi. "Obama hakkında yeni bir araştırma mı bu?"

"Ne?" Bir anda dalıvermişti. "Peki ya, o? Seni aldattı mı?"

"Mesele bu değil. Olan biten onu seçmekle ilgiliydi."

"Elbette, zencileri gururlandıracak bir sürü şey yapıyor." Jerry kenara yuvarlandı ve yarısı içilmiş bir kutu Sullivans buldu. Yaktı bir tane. "Kim bilir zavallı Mandela ne düşünüyor?"

"İşçi Partisi, onun gibi birini bulmaya çalışıyor."

"Zenci desteği çağırmaya hiç değmez."

Dışarıdan bir sevinç çığlığı duyuldu. Her ikisi de sesin sahibini tanımıştı. Mo, avına saldırıyordu. Bir çocuk yakalamış olmalıydı.

12. Popüler Bilimin Yaz Sezonu Bilimkurgu Filmleri Rehberi

> Havaalanındaki kitapçının engin askeri tarih bölümüne bakarken, iki seçme şansım vardı; ya psikopatların gözü pekliği ya da organize cinayetin kültüne gayrı meşru adanmışlıklarıyla bilimsel ciltler. Savaş muhabirliğiyle ilgili tanıdığım hiçbir şey yoktu. Ağaçlardan sarkan çocukların kol ve bacaklarının görüntüleri ya da korkudan altınıza yaptığınızda pantolonunuzda biriken bokun ağırlığıyla ilgili bir şey de yoktu. Tam okumalık savaş. Eğlencelik savaş. Biraz daha savaş, lütfen.
>
> John Pilger, *New Statesman*, 10 Mayıs 2010

MO HİÇ İLGİLENMİYORDU ve daha önce de hiç ilgilenmemiş olduğunu neşeyle belirtti. Ne var ki, şu batı Katmandulu minik sarışın kız vardı, ekibin sadece "Belle" olarak tanıdığı kız. Düğün gongları çalıyorlar, elbiseleri süslüyorlardı ve sırf Mo beyaz olduğu ve bunda pek de iyi olmadığından ve hatta kızlarının onun alyansını takmasını istemediklerinden olsa gerek kızın cehenneme gitmemesi için dua ediyorlardı. Yine de, zavallı Belle yakında dul kalacağı için aya lanet etmek zorunda kalmadıklarıyla kendilerini avuttular. Bu yüzden Mo'nun yüzüne gülümseyip, onu evdeki en iyi koltuğa oturttular, ta ki Belle'nin kendisi bir şeylerden şüphelenene kadar. Kafa kafaya verip, kızlarının başka biriyle ya da başka bir biçimde evlendiğini görmek üzere bir plan yaptılar. Hakikaten, diye düşündü Mo, acaba kendisi çoktan yolcu mu olmuştu?

"Mo?"

Şöyle bir döndü. Halıya düşerken iğnenin acısını hissedecek kadar ayaklarının üzerinde kalmıştı. Haşat olmuştu.

Yine de bir şeyler duyuyordu. "Elbette ki, kürar değil."

Mitzi Beesley küçük dostunu çite doğru sürüklerken Jerry biraz hüzünlendi. "Ama yine de, çikolata da değil yani!"

"Şahsen ben tatlılardan bahsetmezdim" Didi Dee mırıldandı. Biraz utandı. İşveli. Zayıf. Aşırı ahlakçı ve biraz da dindardı.

Neden hep onun küçümsemelerini bulmaya çalışıyordu.

Tüm bu olup bitenler Jerry için biraz fazla retroydu. Boğazını temizledi, yere tükürdü. Neredeydi o 1954 yılı? Kuşkusuz daha mı erkendi? Kendisine hangi sayıları teklif etmişti?

Her dönemin ruhuna mı girmeliydi? Hep suçlu hissedip, saklanacak yer mi aramalıydı? Hep yalan söylemek zorunda mıydı? İnsanın bir sese ihtiyacı olurdu. Her şeyin üzerine koyabileceği bir sesi toparlayamıyordu.

Yukarıda bir yerlerde, seyrekleşen tepelerin ardından bir arabanın motorunun sesini duydu. Jimmy van Dorn'un berbat Rolls-Royce'u.

Manevraya geçmenin zamanı geldi. Didi'nin gamzeli yanağından öptü. "Te-Te-Ef-En"*

* (İng.) İngilizcede ta ta for now, Şimdilik baş baş ifadesinin baş harfleri. (ç.n.)

1. Silah Silahtır

Herkes zengin olacak, lord gibi yaşayacak,
Bugün paralarının yetmediklerinden bol bol alacak
İyi ama ne zaman olacak bu? Ne zaman? Çok yakında!
Her şey çok güzel olacak, balık kavağa çıktığında!
Charles Lambourne, *Everything Will Be Lovely*, c.1890

Tur esnasında, ünlü "Whitechapel Cinayetleri"yle ilişkili önemli yerleri de ziyaret edeceksiniz. Karındeşen Jack'in ayak izlerini takip edecek ve zavallı beş kurbanının ne zaman, nerede ve nasıl yaşadığını öğreneceksiniz. Ayrıca neden Karındeşen Jack'in asla yakalanamadığını ve Londra'nın kötü şöhretli Doğu Yakası'nda hayatın insanlar için gerçekte nasıl olduğunu keşfedeceksiniz.
BEDAVA Karındeşen Jack kokteyli, Karındeşen'in beşinci ve son kurbanı olan Mary Jane Kelly'nin ismini taşıyan Mary Jane's barında saat akşam altıdan sonra başlar ve

biter. Burada 2 alana 1'i bedava ev yapımı kokteylleri bulabilirsiniz; 2 alana 1 Kronenbourg şişe birası, 8.90 pounda, bir şişe ev yapımı şarap, yine 8.90'a sürahiyle kokteyl ve 3 alana 1'i bedava küçük porsiyon yemekler... ne korkunç indirim ama!

Gezegendeki Meşhur & Popüler Kültür Turları,
Celebrity Planet dergisi 2010

"DEVE ÜSTÜNDE BİLE havalı görünebilen birine hayranım doğrusu." Bessy Burroughs, Jerry'i mükemmelen telaffuz edilen yuvarlak ünlülerle takdim etti. Kansas'da doğan Bessy, Brighton yakınlarındaki Sussex'te eğitim almıştı. Babası hep "düzenli ünlü sesler"in her ne söylerse söylesin başarının anahtarı olduğundan bahsederdi. "Tanrım! Kahire hep böyle sıcak mıdır?"

"Eskiden, kış mevsiminde güzeldi." Jery diz çökmekte olan hayvanından zıplayıp Bessy'nin inmesine yardım etmeye geldi. Yalnız Karen von Krupp eyerinde kalmayı tercih etti. Yükselmekte olan güneşten gözlerini gizleyip uzaktaki palmiye yığınlarını hor gözlerle inceledi.

Bessy, babası Bunny'nin kıt, sersem zekâsından hiç almamıştı. Tam adı Timobeth'di. Ebeveynlerinin bir oğlan ya da kız için seçmiş oldukları birleşik bir isim. Bunny, eski moda isimlerin gelecek için bir hakaret olduğuna inanırdı. Tarihe kapris yapmak anlamına gelirdi. Ebeveynleri hâlâ tarihten nefret ediyorlardı. Bunny'nin söylemekten hoşlandığı gibi geçmiş bilinci yalnızca nostaljiye giden bir yol ve nostalji de bozulup yozlaşan bir kusurdan ibaretti.

Jerry, Rules lokantasında miskin miskin yediği öğle yemeklerini anımsadı. Bunny eskiden Rules'u severdi. Ancak sonraları kültürel miras haline gelen işyerlerini "kilise kılığına girmiş genelev" gibi görüp nefret etmeye başladı. Jerry bununla ne demek istediğinden emin değildi ve asla da öğrenme şansı olmamıştı. Şayet, söz verdiği gibi Sfenks'in yanında ortaya çıksaydı muhtemelen ona sormak için iyi bir zaman olurdu.

"Babam buraları sever" dedi şapkasından peçesini yüzüne çekip büyük piramide doğru sert kumların üzerinden onu takip etmeye başlayan Bessy. "Tabii eski şeyler hariç. Eski şeylerden nefret eder. Ama plaja bayılır. Ona göre eski şeylerin hepsi sonsuza dek parçalanıp un ufak olabilirdi." Dolgun yanaklarını ve alnını silmek üzere durdu. Şu son kutu Türk lokumu onu ele vermeye başladı. Kaderin bir cilvesi, Piskopos Beesley tarafından büyütülmüştü, ta ki kendi kızı Mitzi sonunda karşı çıkıp Bunny, Tanca'dan babalık görevini yerine getirmek üzere çağrılana dek.

"Geçmişle bağlantılı olmaktan hoşlanmıyorsun değil mi?" meraklı gözlerle bakarak şehvetli bir pas atıp devesi "Charlie"nin kıçına kırbaçla vuran Karen von Krupp ansızın gündeme getirdi. "Ben tarihe bayılırım. Çok romantik."

"Nefret ediyorum. Tiksiniyorum. Midemi bulandırıyor. Hey! Bu tip de kim acaba?"

"Hay Allah!" Birdenbire kendine gelen Jerry, şapkasını geriye itti. "Tarihten mi bahsediyordunuz? İşte Binbaşı Nye."

Tam bir Skinner Süvarisi üniforması içindeki Binbaşı Nye, hızla atını sürüp kumda kül rengi hayvanı kaydırarak durdurdu.

"Günaydın, Binbaşı."

"Günaydın, Cornelius. Nereye gitti bu otel?"

"Anladığım kadarıyla zamanını doldurmuş, Binbaşı. Yıkılıp gitmiş. Yerinde şu an nasıl bir şey dikilmiştir hayal bile edemiyorum." Dizleri kasılıyordu.

"Ben hayal edebiliyorum." Eyer çantasının birinden çıkardığı bir broşüre kayıtsız bir biçimde eliyle vuran Bessy, "Büyük Piramit gibi bir şey olacak. Bu yüzden hepinizi buraya çağırdım. Yalnız bu sefer üç katı büyüklükte olacak. Ve iki binadan ibaret. Sabahleyin kalkıp aşağıdaki her şeye tepeden bakabileceksiniz." Belli belirsiz biçimde piramitlere doğru el etti. "Görünce sersem-

leyeceksiniz. Şuursuz kalacaksınız! Gerçekten!" Kuvvetlice başını salladı, kendi gülüşünü örnek gösterip gülmeleri için onları davet edercesine. "Beni sersemletmişti. Nil nehrinin yönünü değiştirmenin neye mal olacağını sormaya cesaret edememiştim. Ama size garanti veririm, teröristsiz bölge."

"Vay canına" dedi Jerry. Binbaşı Nye usulca atının yelesine doğru dikkatli bir şekilde baktı.

"Şuursuz olarak doğarız ve şuursuz olarak da ölürüz." Karen von Krupp kırbacıyla işaret etti. "İkisinin arasında da şuurumuz tam olarak yerinde olduğundan hep acı çekeriz. Halbuki bu mutsuz gezegeni paylaştığımız diğer yaratıklar daima şuursuzdur, değil mi? Ben değildim. Değilim. Ve olmayacağım da. Bu geçmiş mi, şimdiki zaman mı yoksa gelecek mi? Bu mudur tüm arzuladığımız Zaman'dan?"

"Aksine." Bessy, iyi şans, tasdik ve fiziksel güç adına başını salladı. Çocukken mahrum kaldığı her şey adına başını sallıyordu. Kendine acımasından doğan kocaman gözyaşları ritmik olarak yüzünden aşağı aktı. "Bu sıcaklık! Bu alerjiler!"

"Özür dilemeliyim, sayın bayan. Ancak korkarım, sizi anlamıyorum."

"Bahsettiğim şu otel. İki büyük piramit. Sheraton hali hazırda ilgileniyor."

"Ah, iyi ama güvenlik." Karen von Krupp kırbacını güzel bacağının üzerine sardı ve plili eteğini üzerine örttü. "Bugünlerde, neyin garantisini verebilirsiniz?"

"Hiç sorun değil. Endonezyalılar. Almanlar. Fransızlar. İngilizler. Kaymak tabaka."

"Nübyelileri tercih ederim" dedi Jerry.

"Bunlar belirtildiği gibi olacak. Hiçbir Suudi ya da Peştun olmayacak. Pazarlık bile söz konusu değil."

Jerry yukarı doğru baktı. Uzakta, ufuktan helikopter motorlarının sürekli gümbürtüsüyle pervanelerinin daha şiddetli küt küt sesleri geliyordu. İçinden hiç iyi hisler

geçmiyordu. "Nübyeliler ya da hiçbiri" deyip geriye devesine doğru koşmaya başladı.

Neredeyse yere değecek mesafede, kum tepeciklerinin üzerinde bir yükselip bir alçalarak, sekiz motoru korkunç, tiz bir koro halinde gürleyerek, insanoğlunun sefil hayal gücünün eseri iki katlı devasa Dornier DoX deniz uçağı vahanın üzerinde belirdi ve develerinin şu an çekinmekte olduğu acı suyun üzerine inmeye çalıştı. Pervanelerin çıkardığı rüzgârda kıyafetleri ve koşumları kırbaç gibi şakıyordu. Doğal su kaynağının üzerinde bir iki pas geçip başarısız olur olmaz, Dornier havaya doğru hantalca yükselip gözden kayboldu. Dört buçuk saat önce Bavyera göllerinden başladığı dünya etrafındaki uçuşunu tamamlamak için uğraşıyordu.

"Anlayamadığım şey" dedi Jerry, "Güç-ağırlık oranını anlamalarının neden bu kadar uzun sürdüğü."

Başını yukarı dikti, uçağın geri dönüşünü dinliyordu.

"Bu akşam onu kim uçuruyor, merak ediyorum doğrusu."

2. Kanyak ve Seltzer Boys Maden Suyu

Kuantum teorisine göre, köşesinden mükemmel biçimde dengelenmiş bir oyun kartı "süperpozisyon" olarak bilinen bir konuma düşer, kart gerçekten aynı anda iki yerdedir. Şayet bir kumarbaz kızın yüz üstü düşeceğine bahis oynarsa, kumarbazın kendi konumu iki olası sonucu bulunan bir süperpozisyona dönüşür: bu paralel evrenlerden herhangi biri bahsi kazanmak ya da kaybetmektir. Kumarbaz öteki olası sonuçtan habersizdir ve sanki kart rasgele düşmüş gibi hisseder.

Nature dergisi, 5 Temmuz 2007

"RİTÜELLERE İHTİYACIMIZ var, Jerry. Tekrar etmeliyiz. Müzik ve mitoloji lazım. Günün belirli zamanlarında su yoluna güvenle gidebileceğimize dair teminat lazım. Ritüel olmadan, değersiziz. İşkencecinin, işkencemizin tutarlı tekrarını dahi bıraktığında bildiği şey bu." Bunny

Burroughs, bir bira daha söyledi. Perdenin Açılmasına hâlâ birkaç dakika vardı. Gloria Cornish ile Una Persson ilk kez aynı sahneyi paylaşıyorlardı. *Arkadyalılar*.

"Bunlar benden" diyerek hesabı ödedi Jerry. "Tekrar, bir nevi ölümdür. Umutsuz insanlar yapar –üşütüklerin yaptığı gibi– oturup sandalyelerinde sallanır, aynı anlamsız dini martavalları habire tekrarlayıp dururlar. Bilinçli hayat değil ki bu."

"Bilinçli hayat istemiyoruz" dedi içeri geç girip paltosunu vestiyere götürmesi için Piskopos Beesley'e veren Bayan Brunner. "Hızlı bir Cin&Tonik için vaktimiz var mı? Gerçek değişikliği istemiyoruz. Komedyenin akılda kalan laflarından bildik fikirlerin yinelenmesine kadar hepsi bir annenin kalp atışlarıdır, uyuyan bir babanın da nefes alışları."

"Belki de en sonunda kendimizi geçmişten mahrum bıraktık. Çocuklarımıza banyo ürünleri, fantezi karakterleri, ilaçlar, hastalıklar ve çikolata markalarından esinlendiğimiz isimleri takıyoruz. Eskiden azizlerin ya da popüler siyasetçilerin isimlerini verirdik..." Jerry birasını bitirdi. Bir zil çalmaya başladı.

"Bu başka bir süreklilik türü. Güvenilir marka, güvenilir azizin yerine geçti artık." Bayan B programını aldı. "Hâlâ bilindik olana çaresizce muhtacız. Modernlik adına gözden çıkarmaya çalışıyoruz. Ancak bu, gerçekte modernlik değil, yalnızca bilindik olmanın bir başka türü. Kendi kendimize kendimizi ifade etmekten ve kendimizi savunmaktan bahsediyoruz. Küçük bir kızken, günlerim yediğim yemeklerle sayılırdı. Pazarları sosis, Salıları soğuk et dilimi, patates ve bir çeşit sebze, Çarşambaları Çoban Payı, Perşembeleri peynir soslu karnabahar, Cumaları balık ve Cumartesileri de karışık ızgara yerdik. Patates kızartmasıyla tabii ki. Okulda dersler gelip gittikçe, Cumartesi matinesine katılır, Pazar günü de müze gezerdik. Moral verici bir şeyler yapardık yani Pazarları. Alışkanlıklar, ritüellerle ilerleriz. Yaptığımız aslında koca

atlıkarıncayı sürekli döndürmenin yollarını bulmaya çalışmak. Yollar inşa ederken iş marşları söyleriz. Müzik sayesinde ilerlemenin sureti belirir önümüzde, aslında gerçek bir ilerleme değil bu. Gerçek ilerleme nereye götürür? Şanslıysak mezara mı? Hikâyelerimiz, ufak tefek farklılıklarla aslında aynı. Aynı kıyafetler içinde, ufak tefek farklılıklarla, olmaktan rahatızdır. Güneş bile aynı saatte doğar ve batar, biz de işçinin çekicinin inip kalkmasını, davulun vuruşunu hoş karşılarız. Şayet gerçekten geçmişle bağlarımızı koparmak isteseydik, tek mantıklı gelen şeyi yapardık. Kendi kendimizi öldürürdük."

"Bu da aynı derecede sıkıcı değil mi?"

"Ah, evet, sanırım öyle, Bay Cornelius." Bunny yüzünü okşadı ve boş bardağını indirdi.

Localarına doğru ilerlerken, uvertür çalmaya başladı.

3. Bir İpucundan Diğerine

Gezgin Yahudi'nin konusu yüzyıllar öncesine dayanan bir geçmişe sahip ve ayrıca çoğunda da bu meymenetsiz ve karasevdalı şahsiyetin oradan oraya taşındığı aşk maceraları var. Bu hikâyede ise, bu efsanevi Gezgin'in ortaya çıkışının nasıl İmparatorluğumuzun varlığını doğrudan tehdit ettiğini ve ayaklanmanın baş kahramanı olarak nasıl ve ne zaman yavaş yavaş gözden kaybolup gidişi ile Sexton Blake'in ayaklanmanın ardında yatan gerçek nedenlerin nasıl üstesinden geldiğini göreceksiniz.

"Gezgin Yahudi Vakası" *Sexton Blake Yıllığı*, 1940

"HAFIZAM TÜKENİYOR." Jerry bir papağan gibi başını bir yana yatırdı. "Ya da en iyi depomdan bir şeyleri unutuyorum. Sanırım bir rahatsızlığım var."

"Ah, tanrım, bize bulaştırma." Bayan Brunner biraz kaygılandı. "Bulaşıcı mı? Alzheimer gibi mi?"

"Hatırlamıyorum" dedi Jerry, siyah otomobil paltosunun cebinden bir A'dan Z'ye rehberi çıkarırken. "Geçmiş mi günümüz mü olduğuna bağlı. Ya da gelecek. Berwick Caddesi'nin Soho'da nerede olduğunu hatırlı-

yorum ve Decatur Caddesi'nin yerini de belirleyebilirim. Her zamankinden daha çok yolumu kaybetmiyorum. Neden herkes unutmaya çalışıyor?"

"Bu, planın bir parçası değildi. Bu konuda biraz yeniyim." Bunny Burroughs, umutla Bayan Brunner'e bir bakış attı. "Sanırım."

Jerry şimdi iyicene afallamıştı. "Plan mı?"

"Amerika planı. Reagan'ı hatırlıyor musun?"

"Hayal meyal" dedi Jerry. Önünde, ileriyi işaret etti. "Eğer bu bir serap değilse, bir vaha bulduk."

"Zavallı şey tamamen altüst oldu" dedi Bayan von Krupp.

4. Yeni Jaguar XJ Tasarımla Değişen Konfor

> Yük gemisi kaptanları olası bir faciadan dolayı uzak dururlar, iklimbilimciler ise onları küresel ısınmanın çete başı olarak görür. Ancak artık deniz biyologları son yıllarda Antarktika'dan kopup serbest kalan binlerce buzdağı hakkında daha olumlu bir görüşe sahip. Bu soğuk, carpıcı güzellikteki yüzen buz dağlarının biyolojik aktivitelerle kaynayıp taşan sıcak bölgeler olduğu ortaya çıkmakta. Teoride, gezegeni ısıtan yeşil sera gazlarının en azından artmasına karşı yardımcı olabilirler.
>
> Michael D. Lemonick, *Time* dergisi, 6 Ağustos 2007

"TRINITY KİLİSE MEZARLIĞINDA bir süredir meşhur olanı eşeliyorlar. Audobon için ne kadarlarının olduğunu söyleyemem." Jerry, hindibalı kahvesinden bir yudum aldı. Café du Monde eskisi gibi değildi ancak sandalyelerin berbat pas kokusunu çıkarmışlardı, elbette Çin buhurdanları da işe yaramıştı. Nehrin aşağısından bir yerlerden, kesik kesik bir tekne çanı sesi geliyordu. Sonra masanın karşısındaki arkadaşına gülümsemeye başladı. "O sendin, di mi?"

Max Pardon omuz silkti. "İşleri küçülttük. Ne diyebilirim? Elimizden geldiğince geçinmek zorundayız. Yeraltı gayrimenkulden çıktı artık. Bugünlerde, angarya

işler yapıyorum, Bay Cornelius. Bu dürüst bir iş. Aramızdan birileri hâlâ mirasımızla ilgileniyor. Mösyö Audubon çok büyük adamdı. Geçinip giderdi, yani öyle de denebilir, ceset hırsızı olarak yani. Şu zavallı, çılgın kaya kartalını öldürdü. Daha kötü bir şey mi yapıyorum?"

Jerry derin bir nefes alıp hayıflandı.

Petrol kimilerinin tahmin ettiği gibi tanrının bir nimeti olmamıştı.

5. Asıl Sorun Olan Taşkınlar Göçmen İşgücünden Oluşuyor

Yaşını sevmek, gerçek neşeyi bulmak ve hayatını değiştirecek üç kelime hakkında samimi bir röportaj.

Good Housekeeping dergisinin
Goldie Hawn ile röportajı, 2005 Haziran.

JERRY ISLAMABAD'DA Banning'ini dürbünlü bir antika Lee-Enfield 303 ile takas etti. Tüm bu yolu, Binbaşı Nye'nin konuğu olarak, hava kruvazörüyle, mümkün olursa gizlice neredeyse on yaşına girmiş *sunni olmayan* oğlu Hüseyin'i görme niyetiyle gelmişti. Güzelce süslenmiş tüfeği kriket çantasına yerleştirip, ardındaki iki grup "gölge"den kurtularak Kabil Caddesindeki bir adrese yöneldi. Jerry'nin Türk pasaportunda Müslüman olduğu yazsa da, hali hazırdaki İslami hükümet tüm Avrupalılardan aşırı şüpheleniyordu. Çift tonlu, güzelce kesilmiş, bir dizi gümüş düğmeli, açık mavi ipek bir ceket ile daha koyu mavi renkte bir sarık giyiyordu. Sıradan gözlere göre muhtemelen Singapurlu, zengin, genç bir borsa simsarına benziyordu.

Sekiz Numaraya vardığında, güzel bir avlunun içinden geçip gölgede kalmış bir merdiven boşluğuna girdi. Takip edilip edilmediğini anlamak için ardına bir bakış attıktan sonra çabucak merdivenleri tırmandı. Üçüncü katta, merdiven sahanlığının yarı mesafe aşağısında durdu ve

kapıyı çaldı. Kısa bir süre önce boyanmış olduğu aşikâr kapı, anında açıldı ve Bunny Burroughs, onu içeri aldı. Kriket çantasını fark edince ince dudakları büküldü.

"Anladığım kadarıyla, bu beşinci girişimin Jerry. Yolculuk iyi geçti mi? Her zamanki oyununuzu bu Pazar da oynuyor olacak mısınız?"

"Şayet birkaç beyaz bulabilirsem." Jerry çantayı yere koyup tüfeği çıkardı. İpek mendilini ceketinin koluna hafifçe sürttü. "Petrol. El değmemiş. Oğlan orada mı?"

"Dadısıyla birlikte. Annesi, sana söylediğim gibi, amcasını ziyarete gitti."

Jerry, jaluzinin çıtalarının arasından dışarı baktı. Avlunun karşısındaki uzun pencerelerden birinde, sarı giyen genç bir kadın bir bardak içinde sulandırılmış limon suyuyla şekeri karıştırıyordu. Arkasındaki televizyonun ekranında eski bir Humphrey Bogart filmi oynuyordu.

"Kazablanka" diye mırıldandı Bunny.

"Derin Uyku." Jerry tüfeği omuzuna kaldırdı ve nişan aldı.

Tetiği çekmesinin ardından, silahın patlamasıyla duyduğu ses gibisini daha önce hiç duymamıştı.

Elinden gelen en iyisini yapmıştı. En azından anladığı kadarıyla öyleydi.

Sivrisinek miydi bu? Yüzüne bir sille attı.

6. KULELERİN HAYALETİ

> Büyük beyaz köpekbalıklarının uluslararası ticaretine artık bir düzenleme getirilecek. Bu da bölgesel koruma alanlarından çok uzaklarda dolaşan balıklar için oldukça önemli. Pazarda on binlerce dolar değerinde olan Kambur başlı ya da Napolyon Balıkları da koruma kapsamına alınacak ve böylece mercan resifleri bu balıkları yakalamak için kullanılan siyanürden kurtarılacak.
>
> *Animal Update* dergisi, 2005 Kış sayısı.

JERRY KÖYÜN DIŞINA varır varmaz, Hubert Jane ile Violet Elizabeth Bott, köşede onu bekliyorlardı. Ta

Hadley'den, yaşlı Bay Brown'u görmek için gelmişti. Hubert, Jerry'nin Fantom IV'ünü görünce sırıttı. "Kendi adına, birkaç yıl önce herkesin tahmin ettiğinden de daha iyisini yaptın."

Jerry, görmezden geldi onu.

"Mevvhaba, Jevvi" diyerek peltekçe konuştu Violet Elizabeth. Yaşına göre tuhaf biçimde cilveliydi. "Seni gövmek ne hoş."

Jerry somurttu. Daha şimdiden kararından dolayı pişmandı ancak giriş kapısını açıp orman gibi büyümüş çalılarla kaplı patikadan yukarı yürümeye başladı. Belli ki, Brown'lar epeydir bahçıvanlarını çalıştırmıyorlardı. Her şey 1978'den bu yana oldukça kötüye gitmişe benziyordu. Çift cepheli Tudor tarzı müstakil evin giriş kapısına azcık boya sürülse iyi olurdu. Pirinç kapı tokmağının da parlatılması icap ederdi. Tokmağı kaldırdı.

Kapı, üniformalı bir hanım tarafından açıldı.

"Bay 'Cornelius'?"

"Evet doğru."

"Bay Brown geleceğinizi söylemişti. Kendisi üst katta. Ben, Bölge Hemşiresiyim. Özellikle bekledim. Bu taraftan."

Kalın dudaklarını ince, profesyonel bir gülümsemeyle oynattı ve onu doğrudan üst kata çıkardı. Ev tanıdık kokuyordu, duvar kâğıtları da son ziyaretinden beri değişmemişti. O zamanlar, Bayan Brown hâlâ hayattaydı. Büyük çocuklar, Ethel ile Robert da sırayla Amerika ve Avustralya'dan eve dönmüşlerdi.

"Her an gelebilirler" diye cevap verdi hemşire, çocukları sorduğunda. Yatak odasının kapısını açtı, ilaç kokusu evdeki başkaca her şeyin kokusunu bastırdı. Yaşlı Bay Brown neredeyse tamamen kelleşmişti. Yüzü çok daha incelmişti. Jerry artık onun yaşının kaç olduğunu tahmin bile edemiyordu. Sanki yüz yaşında gibi görünüyordu.

"Merhaba, evlat." Bay Brown'un sesi şaşırtıcı derecede gürdü. "Uğraman ne hoş oldu." Gülümseyişi genişledi. "Bir tüyo umuyorsun, değil mi?"

"Kırıntılar!"

7. Sabır Oyunu

Birleşik Krallıktaki yeni merkez-sağ hükümeti ülkeye göçleri frenlemek adına bir dizi önlemlerinden ilkini Salı günü açıkladı. Açıklamaya göre, Hindistanlılar, bir İngiliz vatandaşıyla evlenmek isterlerse artık İngilizce sınavları geçmek zorundalar.

The Times of India, 9 Haziran 2010

BANNING'İ ARDINDA BIRAKAN Mo, Humvee'yi vitese taktı ve Marilyn Monroe, Charles Manson ile Clark Gable'ı anımsatan çöle doğru yola çıktı. Çalı topakları, arada sırada beliren kaktüsler, avize ağaçlarıyla yeşim ağaçlar. Batıya ve güneye doğru yönelmiş, otobandan sakınmaya çalışıyordu. Sonunda dağları gördü.

Birkaç gün sonra, Banning'den beri arkada uyumakta olan Jerry'i uyandırdı.

"İşte geldik, Bay C."

Jerry, aracın zeminini kaplayan eski kilimin üstünde şöyle bir gerindi. "Madem hediyelerimiz var, artık Noel tam bir Noel olabilir." Camdan dışarı, şahin tepelerinden birine göz kırptı. Her bir kayada yüzler vardı sanki. Burası olmasını, tam da olmasını tercih ettiği gibi Güneybatı'ydı.

Devasa kaya yüzündeki çatlaklardan birinin arasından zorla geçerken, Mo belindeki silahını çekiyordu. Efsaneye göre, avlanan bir Kızılderili ordusu burayı son sığınakları yapmıştı. İçeride bir yerlerde su, çimen ve hatta mısır olduğu söyleniyordu. Sayısız kızıl ve kahverenginin alaca tonları, en azından simetrik biçimde, doğal duvarlarla kendiliğinden ortaya çıkmış kayalar boyunca girdap gibi dönüyor, mantıklı bir ipucunun izlerini sergiliyordu. Sanki New York'lu bir dışavurumcu ressamın elinden

çıkmış gibiydi. Tüm bunlar Jerry'e gençliğinde çok sevdiği koyu sarı Barsoom Ölü Deniz Vadilerini anımsatıyordu. Londra'da doğmuştu ancak Mars'ta büyütülmüştü. Başının üstündeki dalgaların düzenli hareketlerini hayal edebiliyordu. Yukarıya doğru baktı.

Kanyonun girişinde, kayaların üstünde aralıklarla, yarı kartal yarı insan olan Zuni tanrısı Bıçakkanat'ın figürleri oyulmuştu. Her bir çift figür arasında da birer gamalı haç vardı.

"Yahudilerle alıp veremedikleri neydi merak ediyorum doğrusu" dedi Mo. Matarasından bir yudum almak için duraksadı.

Jerrry bilmediğini ima edercesine omuz silkti. "Bir sürü ortak noktalarının olduğunu düşünüyordun herhalde."

Mo, çatlaklardan birinin içinde gözden kayboldu. Sesi yankılanıyordu. "Burası kocaman. İnanılmaz büyük. Yükleri indirmeye başlayayım mı?"

Jerry bir şeylerden şüphelenmeye başladı. "Pek de Noel gibi gelmiyor artık."

Arkalarında, ufukta, aynı kayanın üzerine oyulmuş gibi atlarının üzerinde hareketsiz duran bir grup Diné ya da Apaçi savaşçısı belirdi.

Jerry şöyle bir iç çekti. "Ya da lanet olası Kansas gibi de değil sanki!" Banning'ini kurmaya başladı. Artık bundan bıkmaya başlamıştı. Düşündüklerinden çok daha zor olacaktı.

8. Köyün Ücra Yerine Postalanan Şehir Züppesi

Tony Blair, daha önce Margaret Thatcher'in işçi sendikasını zayıflatmak için geçirdiği işçi yasasını feshetmesini iktidardayken elde etiği başarılardan biri olarak görmediğini iddia ediyor. Ancak, genç ve siyasi anlamda hırslı bir avukat olduğu dönemde Blair, işçi sendikası haklarının sağlam bir savunucusuydu.

New Statesman, 25 Haziran 2007

"NEREDEN GELDİĞİNİ biliyorum, Jerry." Bunny Buroughs dizüstü bilgisayarını kapadı. Elbette ki bilmiyordu. Nereden geldiği hakkında en belirsiz fikre sahipti ancak. Jerry, ona *Mıknatıs*, Sexton Blake ya da George Formby'den bahsetmeye tenezzül bile etmedi. Kesinlikle ortak hatıraları olmuştu, ne var ki bu hatıralar en yalın anlamı bile değiştiren tek başına kültürel referansların karışımıyla filtrelenmişti. Bunny'nin beyzbolu ile Cornelius'un kriketi: liste uçsuz bucaksızdı. Ancak bir şekilde bu sürgün aralarından en iyisini ortaya çıkarmıştı. Her daim Paris ortak anıları olacaktı.

Jerry burnunu çekti. "Hâlâ şu mereti mi satıyorsun?"

"Sanal duman mı? Çok popüler. Binlercesi Rwanda'da ölürken, milyonlarca insan televizyon izleyip zaten bu dünyada ömürleri gerçekten kısıtlı olan dağ gorillerinin kaderini kendilerine dert ediyor. Küstah hayvanat bahçeleri de ıvır zıvır işlerine devam ediyor." Bir teneke kutu gösterdi. "Çekmek ister misin?" Etrafındaki diğerlerine şöyle bir baktı. "Başka isteyen?"

"Eğer gelecek hakkında her düşündüğümde kenara bir şilin atsaydım, bugün zengin biri olurdum." Piskopos Beesley bir Heath Bar çikolatasını dudakları arasından kaydırıp çikolatayla yanık şeker kokusunu burnuna çekmeden önce şöyle bir tereddüt etti. "Tatlı!" Dudaklarında duygusal bir gülümsemenin belirmesine izin verdi. "Bu bir zayıflık, biliyorum ama hangimizin zayıf olmadığı şeyler var ki? Unutmak için yaşıyorum. Affetmeyi kastetmiştim. Güney Londra'da bir kilisem var artık. Biliyor muydun?"

"Sanırım bana söylemiştin."

"Hayır" dedi Bill.

"Hayır mı? Nehrin tam karşısında. Kolayca geçebiliriz."

"Hayır." Jerry bir kanal aramayı sürdürdü. "Mümkünse akarsuyun üzerinden geçmem. Karın üstünden de geçmem."

"Hava milletin dediği kadar soğuk değil aslında. Hatta Norbury's tahmininizden de sıcak. Kingsley Amis burada büyüdü. Ve tabii Edwy Searles Brooks. Brooks, Nobury'den çıkan en meşhur insandı. Aziz Franks. Harika adam Waldo. Ve Frank Bellamy. Bilirsiniz. *The Eagle*'daki. Rock'n roll'dan bahsetmeye bile gerek yok. Martin Stone, İngiltere'nin en büyük elektro-gitaristi. "

Jerry'nin içi ürperdi. Şimdi de Wimbledon'ın harikalarını dinliyor olacaktı. İncelikli yoldan hemen Beesley'e, yakınlarda kolayca bulabilecekleri bir ikinci el lastik satıcısı bilip bilmediğini sordu.

"Benzer dükkânlardan bir sahil boyu kadar var." Piskopos sabırsızlıkla bir nefes aldı. "Eskiden Tooting Common koşu yolunun olduğu yerde. Bana anlatılanlara göre nehrin suyu kuvvetleniyor. Gerçi kestane ağaçlarını baltayla kesmediler ama."

Bill, "Ağaçlar sınır olmalı" diye ileri sürdü.

"Siz küçükler için çok sayıda."

"Çok sayıda ne?"

"Atkestanesi." Piskopos, bilgiç bir tavırla elini Jerry'nin koluna attı. "Endişelenme. Benim mıntıkamdan kimseye zarar gelmemiştir."

"Atkestaneleri, ha? Hayır, sen çatlağın tekisin. Üşütükler." Jerry, onu başından savıp hızlıca dış kapıya doğru yürümeye başladı.

"Dilediğin zaman bir uğra. Nasıl dua edildiğini unutmadın, değil mi?" Piskoposun sesi, ağzında yarı çiğnenmiş Heath çikolatasından dolayı boğuldu.

Jerry, çabucak yapıştırabileceği bir cevap düşünerek duraksadı.

Bunny Burroughs ayağa kalktı. Kömür grisi takım elbisesinin bol kumaşı altındaki ince bedeni hantallaşmıştı. "Ben umutsuz bir adamım, Bay Cornelius. Bir öngörüm var. Dinleyin bak. Bu iğrenç derecede müstehcen dünyada çoğu zaman bakar kör olurum. Dürüst olmak gerekirse, bir zamanlar zevk alırdım. Ama şimdi midemi

bulandırıyor. Bu pislikten hoşlanmıyorum artık. Tramvayla geldim. Avrupa hakkında sevdiğim şey de bu, tramvaylar. Bir kere çevre dostular, bilirsin işte. Her gün rastlamadığın türden öyküsel bir değerleri var. Kesinlikle Amerika'da bulamayacağın bir şey. Annem Alman'dı. Sanırım ırk ıslahı alanında okumuştu. Delille sabit. Ancak baba tarafından İngilizim."

Camdan dışarı bakmak üzere döndü. "Esir gemileri ölenler ile ölmekte olanları terk edip gitti. Tayfun yaklaşıyor." Dizüstünü aldı. "Dediklerine göre eğitimli ahtapotlar sürüyormuş bu tramvayları."

Jerry, "OK. Pes ediyorum. Ne zaman beni bağlayacaksın?"

"Değişir." Burroughs kaşlarını çattı. Ya bir şeyler hesaplıyordu ya da hesaplıyor gibi yapıyordu. "Ne kadar hafızan olduğuna göre değişir. Dört ila yedi gün arası olabilir mi?" Uzun, üzgün yüzü sanki görülmez bir tabelayı izliyor gibiydi. İnce parmakları hava boşluğundaki bir klavyenin üzerinde geziniyordu. "Herhangi bir tercih var mı?"

Jerry sabırsızlanmıştı. "Sadece bağla" dedi. Tanrım, nasıl da gerçek dünyanın tadını özlemişti. Bildiğinden emin olduğu dünyanın. Hatta Norbury bile.

Eski ağaçları, Barclay's bankasının etrafını saran yerde Manor oteli yükseldiği zamanlardan beri tanıyorlardı ve kriket kulübü kendi mahremiyetinin daha da farkına varana dek öyle ya da böyle kamuya açıktı. Savaş sonrası dönemde Muhafazakar hükümetin ilk zaferiyle birlikte eşitlik taraftarı ruh bir anda gözden kayboluverdi.

Bölgedeki en iyi ağaçlık, iki vadinin birleştiği düz deltada savaş dönemi en aktif uçak pistlerinden birinin uzandığı Biggin Tepesi'nin üzerinde bulunmaktaydı. Bir başkası da Croydon'du. Ve sonra Nurbory Yolu, Mitcham Parkından oluşturulmuş ve Jerry ilk kez gittiğinde savaş öncesi görünümüne sahip bir replikasına restore edilmişti.

Pek de duygusallaşmasına neden olmadı. Jerry yine üşümüştü. Hızla soğuyan havada nefesi boğuktu. Burayı tamamen kaybetme riskine girecek kadar uzun zamanı aramakla geçirmişti.

Ekin kargalarının yuva yaptığı yüksek karaağaçlar sonbahar akşamını keskinleştiriyordu, yanan odunların dumanı, ufuktaki kızıl ve turuncu gökyüzü, yuvaya dönen kuşların gürültüsü. Kahkaha gibiydi. Alay edercesine ya da kavga edercesine atılan bir kahkaha gibi.

Bir kez gerçek varlık dengeye geldi mi, maaşlar birbirinden yavaş yavaş koparken ve ikramiyeler de sırf müdürleri her yerden güçlerini almaktan alıkoymak adına bir çeşit Danegeld toprak vergisine dönüşürken en tazesinden savaş tohumları hemen dikiliverirdi. Müdürlerin bu güçlerinin çoğu da günahkar sırlarda bulunurdu.

"Orada oturup hayal kurarak ne bok yediğini sanıyorsun, seni lanet olası, sersem suratlı kurbağa! Git biraz balık ekmek al gel."

"Peki, anne." Kardeşi Frank'i korkutmak için altında bir süredir saklandığı çarşafın içinden çıktı.

"Sidik kokusu alıyor musun?" diye endişeyle sordu annesi kendisi ön kapıdan çıkarken. "Geri geldiğinde koku alıp almadığını söyle, tatlım."

9. Amerikadaki En Yakıt-Verimli Otomobil Şirketi

BRÜKSEL: Bugün Belçika'da bir lise, Müslüman bir matematik öğretmenini sırf derslere burka giyerek girmekte ısrar ettiği için kovdu.

The Times of India, 9 Haziran 2010

"HAKKINIZDA ANLAMADIĞIM ŞEY, Bay Cornelius" dedi Bayan Brunner, mavi kantaron rengi güneşliği, kraliyet mavisi Gainsboroguh şapkasından birazcık daha genişlemesine açarken, "Neden akıl hocalarınızın çoğunun eşcinsel olduğu. Ya da Katolik. Ya da ikisi birden.

"Ya da Yahudi" dedi Jerry. "Yahudileri unutamazsın. Muhtemelen kusur da bu."

"Siz? Kusur mu? Hiç kusurlu olduğunuzu hissettiniz mi?"

"Konu bu değil." Yine kendini doğmamış oğlu Alexander'ı düşünürken buldu. Gizlice, kendini toparladı. "Hep yansıtırım."

"O, cazibe oluyor. Kusur değil."

"Ah, inanın bana çoğu zaman ikisi de aynı şey."

Kalabalığın ötesinde, bir yerlerde bir silah patladı.

Bir anda canlandı, yüksek topuklu kırıtışını hızlandırdı. "Çıktılar!"

Jerry, ardından seğirtti. Surrey hakkında hiç hoşuna gitmeyecek bir şey vardı.

10. Hayalini Kurduğun Uyku

> Segway'ın yaratıcısı dünyada en başarılı olmuş ve en çok hayranlık duyulan mucitlerden biridir. Kendilerini insanlığı iyileştirecek şeyler yapmaya adamış 300 kişilik bir mühendis ve bilim insanı ekibini yönetiyor. Ancak Dean Kamen, en büyük hedefine ulaşana dek tatmin olmayacak; bizi yeniden icat etmek.
>
> *Popüler Mekanik Bilimi* dergisi, 2010 Haziran

GERİDE, İSLAMABAD'DA Jerry New Orleans'la ilgili haberleri okudu. Fransızların burayı geri satın alma kararlarından pişmanlık duyup duymayacaklarını merak ediyordu. Nasıl ödeyebileceklerdi acaba? Temizlik bile tek başına BP'nin iflasına neden olmuştu. Oligarşi yöneticileri için son birkaç yıl hiç de harika geçmemişti. Elbette, Fransa'ya rafinerilerin kontrolünü ve Memphis'e kadar tankerlerini getirme imkânını sunmuştu, ancak Amerikan halkı eğlence gemilerindeki halk şairlerinin yeniden takdim edilmesini nasıl karşılayacaktı acaba?

"Özgür insanların, gerçek demokraside yaşayan insanların hiçbir zaman gücüne gitmez Jerry. Onlar olsa

olsa azıcık alınırlar. Bu bağlamda, şimdiye kadar şakasını bile yapabiliyor olmalılar."

"Onlar *senin* lanet arabanı da yakana kadar bekle bakalım." Jeryy, hâlâ Marsilya'da olanlar için üzgündü.

"Onlar vatandaş. Benimle aynı haklara ve sorumluluklara sahipler." Max Pardon iskemlesinin üzerinde bacaklarını salladı. Bıyıklarını yeniden parlatmıştı. Muhtemelen de kakao yağıyla.

Jerry, uzun bir Black Sherman yaktı. "En azından sigara getirmişsin."

"Cumhuriyet işte bu, Jerry."

Max Pardon, önlerinden geçmekte olan bir Bedevi'ye şapkasıyla selam verdi. "Tanrı, kum-enerjisini keşfeden adamı kutsasın." Tepelerinden, tam müezzin ezan okumaya başladığında, büyük buharlı hava gemilerinden sonuncusu gün doğumuna doğru gösterişli yolculuğuna geçmişti. Mösyö Pardon, seccadesini serip namaza durdu. "İzninizle" dedi.

11. Neden Metali Seviyorum

> İşte mumla aradığınız şey. Zahmetsiz geçireceğiniz huzurlu bir uyku. LUNESTA© tam da bu işe yarıyor; birçok kişinin çabucak uykuya dalmasına ve bütün bir gece deliksiz uyumasına yardım ediyor. Narkotik olmamasının yanı sıra uzun vadede kullanım için onaylandı.
>
> *Time* dergisindeki Eszopiclone reklamı, 6 Ağustos 2007

"ŞEKERLE MEYVENİN TADINI birbirinden ayırt edemeyen, tuzla peyniri birbirine karıştıran, CNN izlemenin kendilerini entelektüel yapacağını sanan ve *Big Brother* ile *The Bachelor* realite şovlarının aslında gerçek olduğunu düşünenlerden bıktım, usandım artık. Dünyanın en güçlü, en zengin ülkesi, realiteden çıkarıldığı kadarıyla, Oz'un Kansas'tan ya da Kansas'ın Kabil'den ya da Obama'nın Kenya'dan olduğuyla meşgul." Dürbünüyle eski istasyonunu bulmaya çalışan Binbaşı Nye, *The*

Empress of India otelinin tırabzanlarına yaslanırken ender görünen bir ruh halindeydi. Hafifçe bronzlaşmış ten rengindeki uzun, yaşlı parmakları bir zamanlar istasyonda beslediği beyaz karganın pençelerine benziyordu. "Hangi yarısı Afrika'yı en iyi biliyor? Kanayan Afrika..."

Aşağılara doğru yuvarlanan kasvetli havanın içinde, bir yerlerden çıkan sigara dumanı püflemeleri Peştun'un konumlarını gösterdi.

"İngilizlerin Afganistan'ı işgal edip ellerinde tutmaya çalıştığı her zamanı hatırlıyorum. Beni şaşırtan ise bu Yankilerin neden bir şekilde bu işte daha iyi olduklarını düşünmeleri, hele hele Meksikalılar Kaliforniya'yı almalarına izin verme kararını aldıktan bu yana hiçbir savaşı kazanamamışken. Her iki üç yılda bir, kana susamışçasına yeni bir kampanya başlatıp askeri otoriteleri dinlemeyi reddediyorlar ve defalarca bir yerlere sırf sonunda kıçlarına tekme yemek için kasım kasım gerinerek giriyorlar. Sonra da kendilerinden çok daha aşağı derecede savaşçı olarak gördükleri Fransızlarla İngilizlere düşman kesiliyorlar. Avrupalılar derslerini aldı. Bir savaşı başlatmanın ne kadar kolay ve bitirmenin de ne kadar zor olduğunu artık biliyorlar. Amerikalılar, Kızılderililere karşı başarılarından makus bir ders aldılar, tıpkı kendileri gibi. Bana soracak olursan, Custer'ın* biyografisini biraz okusalardı çok daha iyi olurdu.

"Eğitim hiçbir zaman onların güçlü yönü olmadı." Şapkasını sol eliyle tutan Bayan Brunner, gözetleme salonundaki birisine el sallayıp gülümsedi. "Burası sizce de rüzgârlı değil mi?"

"İçerdeki sigara dumanından daha iyidir." Binbaşı Nye, Sigara Odasını işaret etti. Sabırsızlığa yakın bir mimikle sigarasını bir kenara fırlattı.

---

* George Armstrong Custer; 1876 yılında, Little Bighorn Muharebesinde Kızılderililere karşı savaşırken bozguna uğrayıp öldürülen Amerikalı süvari komutanı. (ç.n.)

Sanki bir yanıt olarak, aşağıdan bir başka tüfek atışı yankılandı.

Bayan Brunner onaylamıyormuşçasına aşağı baktı. "Kanımca, daha çok ulu orta ateş açılacak. Neden hep dürüst olanlar ilk vurulanlar oluyor? Bence biraz daha dikkatli olmaları gerek." Başını kaldırıp, onlara katılmak için dışarı çıkan Mitzi Beesley'e soğuk bir gülümsemeyle baktı. Mitzi'nin başında birilerinden ödünç alınmış uçuş kaskı ile üzerinde kısa, pembe bir pantolon-etek, fırfırlı beyaz bir bluz ve örgüden yapılma bir bolero üstlük vardı.

Mitzi, köklü bir değişim aşamasından geçiyordu. "YCFA (Yavapai İlçesi Fuar Derneği) de tam olarak bunu söylüyor. Siz onu Sol'dan arakladınız."

"Aa, evet biz Sol'dan çok şey arakladık. Sağ'ın bizden arakladığı kadar. Sol merkez Sağ olduğunda ve Sağ da irticacı olduğunda, tam olarak nerede duracağını biliyordun, değil mi? Tam olarak. Geçen yüzyılda bunu kaç kez gördün?" Bayan Brunner mutlu biçimde gülümsüyordu. "Ve ben, eski zamanları seviyorum, sen sevmiyor musun? Tek partinin olduğu zamanları."

Jerry, onun küçük ve sevimli Hampstead Garden Köyü'ndeki kulübenin kapısını kapatıp kendisini bir haftalığına görevlendirdiği zamanı anımsadı. Onunla son karşılaşmaları o zaman olmuştu. Artık Jerry'le konuşmuyordu. Jerry içeri bara geri döndü, kapıyı kapattı. Devasa elektrik motorlarının uğultusu dışında, içerisi neredeyse tamamen sessizdi. Yarım litrelik bir Black Velvet aldı. Ceketinin iç cebine düğmelediği bir fare vardı. Burnu, Jerry'nin göğsünü gıdıklıyordu ve istemsizce seğirtti. Mitzi, "Şekercik"i yangından kurtardığını hâlâ bilmiyordu. Bu hayvancığa bağlanmaya başlamıştı. Mitzi'nin de uygun bir sahip olmadığını düşünüyordu.

Bengalli barmen bir bardağı parlattı. "Hayat lanet bir trajedi, değil mi efendim? Aynısından?"

Dışarıda yağmur tenteyi dövmeye başladı. Binbaşı Nye ile birlikte bayanlar koşarak içeri girdiler. "Bilhassa ben, Kazablanka'ya dönmekten çok memnun olurum" dedi Bayan Brunner.

12. Körfezde Obama: Barbour Görüşmesi

Son zamanlara değin, BBC hakkındaki eleştiriler faydalı ve hakkındaki saldırılar ise zararsızdı. Aslında, tüm bunlar, diğer iyiliklerin arasında, BBC'nin gereğinden fazla olan gücünü serbest bırakabileceği, zaten bilinen hakkında mutlu bir söylenti zemini sağladı... ve şayet yeteri kadar iyi şeyler yapılmadıysa da bir şekilde zarar da görülmüyordu... Ne yazık ki, bu itibar (BBC'nin) yüzeysel. Eleştirilere neden oluyor, hem de kötü eleştirilere, ayrıca peşinen teslimiyetlerin en habisine neden oluyor.

E. M. Forster, *New Statesman*, 4 Nisan 1931

JERRY DUŞUNU ALMIŞTI, profesör Hira içeri, soyunma odalarına girdiğindeyse her zamanki kıyafetlerini giyiyordu.

"Bugün süperdiniz, Bay Cornelius. Özellikle de bu şartlar altında."

Jerry, tokalaşmak üzere uzattığı elini boş bırakmadı. "Ah, evet, bilirsiniz, Londra'nın tamamını almış değiller ki."

"Hampstead, Islington, Camden! Hampstead Fundalığı kül çukuruna döndü. Duman bulutunu TV'de gördük. Kızıl ve kara. Kan! Duman. Elbette, bombalarımızın, mesela, çok daha güçlü olduğunu biliyoruz. Ancak Hampstead Garden Köyü! Evim, dört yıldan fazla zamandır oradaydı. Beesley'lerin de öyle. Ve tabii birçok diğer komşumuzun."

"Sizce hedefleri orası mıydı?"

"Hiç şüphem yok bu konuda. Bir sonraki sefer, Hyde Park ya da Wimbledon Korusu olacak. Hatta Viktorya Parkı. Hedef alınmaları kolay yerler, anlıyor musunuz?"

"Bir sonra saldıracakları yer bir başka park mı?"

"Ya da, Tanrı korusun, Lordlar. Ya da Oval Ofis."

"Aman tanrım. Durmadan küle çevirecekler."

"Korkumuz tam olarak bu." Profesör Hira, Jerry'nin diğer elini tuttu. "Umarım, Mombai'de biraz daha kalmayı planlıyorsunuz, değil mi? Sizin gibi her alanda başarılı biri işimize yarar."

Jerry bunun üzerine biraz düşündü. Gazetelere çıkmayalı bayağı olmuştu aslında. "Sanırım, ne olup bittiğine bağlı." Eğilip kriket çantasını aldı. "Ve eminim işler iyice kızışmadan bir iki raund kazanmak hâlâ mümkün."

"Aa, evet en azından. Ve Bay Cornelius, sizin için Hindistan'da işler hiç kızışmayacak. Pakistan'ı oyalayacak gereğinden çok şey var, hem Amerikalılarla hem de kendi dindarlarıyla ilgili."

Jerry başını kaşıdı. Gitmek üzere olduğundan gönülsüz biçimde, tekrar eve dönmenin vaktinin geldiğini düşündü.

13. Laura Bush'la Paylaştığım Gözyaşları

Askeri tarihteki en iddialı silah programı pilotsuz helikopterlerden GPS kumandalı güdümlü füzelere kadar bir sürü mühimmatı kumanda edebilecek giyilebilir teknolojiyi öngörmekte. Ancak tüm bu silahların bağlantısını kuracak ağ henüz hazır değilse ne olacak?

Popüler Bilim, 2009 Mayıs

YARASALAR, AUSTİN üzerinde her zamanki gibi yükseliyordu. Mo, sonunda onları saymayı bırakmış, sosisli sandviçini yiyordu. Kendisine, Teksas'ın en silah canlısı eyalet olduğu söylenmişti ancak Başkent'e gelene kadar Banning'ini taşıdığı için dört kez durdurulmuştu. "Lanet ikiyüzlüler."

"Bayım, bir daha kullandığınız dile dikkat etmenizi rica edeceğim sizden."

Mo, Teksas Polisini fark etti. Jerry tam zamanında onu yakaladı. Yarasalar, akşamın koyu mavi gökyüzünde ağır ağır, uzunca bir kavis çizerek yükseldiler. Çöle geri

dönme vakti gelmişti. Jerry, medeniyetten yeteri kadar payını aldığını düşündü.

Buraya sırf kendine gerçek bir kovboy şapkası almak için gelmişti.

Polise bu durumu izah etti. "Sanırım bana sizinkini satmazsınız, değil mi? Gördüğüm kadarıyla kafa ölçümüz aynı gibi."

Ancak polisin dikkatini yeteri kadar uzun süre dağıtamamıştı.

"Lanet herif, benimle mi konuşuyordun sen?" Mo neşeli bir biçimde ortaya atıldı.

Jerry bir iç çekti. Umduğu kadar sessiz ve sakince ayrılamayacaklarına dair bir hisse kapıldı. Cep telefonunu çıkarıp Didi Dee'yi aradı. Randevusuna bu kadar az kalmışken akşam yemeğini iptal etmekten hiç hoşlanmamıştı.

Bileklerine baktı.

"Saat kaç? Benimkiler durmuş."

14. Irak'taki İhanet

ERKEKLER GÜCÜ SEVER. Neden mi? Bir kasırganın yoluna bir şey çıkarsa ne olur, hiç gördünüz mü? Chevy VortecTM Maksimum çekişin ardında yatan düşünce de tam olarak bu: ateşleme odasının içinde yüksek bir sıkıştırma oranıyla birlikte yırtıcı bir girdap yaratmak ve heybetli bir güç üretmek. Ve 345 beygir gücündeki Vortex Maks. 2006 model Silverado'da mevcut, istisnasız... CHEVY SILVERADO: BİR AMERİKAN DEVRİMİ.

Chevrolet reklamı, *Texas Monthly*, 2005 Aralık

1962 NOELİ. JERRY'nin Ladbroke Korusu / Elgin Bahçelerine doğru giden patikaya girip ardında küçük topuklu, siyah sivri ayak izleri bırakarak ilerlediği şafaktan hemen sonrasında bile kar yağıyordu. Daha önce hiç karda iz sürmemişti. Filenin içindeki boşlukların arasından sıyrılıp tenis kortunu geçti ve ardına bakmak üzere durdu. İşaretler egzotik bir hayvanın izlerini andırıyordu.

Ardından gelen hiç kimse kardaki bu izleri bir insanın bıraktığını bilemeyecekti. Zaten daha şimdiden yeniden dolmaya başlamışlardı.

Birilerini kandırıp kandırmadığını asla bilemeyecekti. En yakın arka bahçeye hemen daldı. Fransız pencerelerinden dışarı bir Schoenberg piyano şarkısının sesi geliyordu. Küçük çimenlik alanın üzerinde, tuğladan duvara doğru yığılıp biriken kar neredeyse yarım metreyi bulmuştu. Yukarıdaki pencereden dışarıya sarı bir ışık düşüyordu. Annesininkine benzer bir kadın sesi işitti. "Yatağına git, canım. Henüz vakti değil." Bayan Pash'in sesini tanıdı. Torunları erken kalkmış, piyanonun pedallarına basıyorlardı. Yarım çekilmiş perdelerin arasından bir ağacın görüntüsünü yakaladı.

Jerry, küçük bahçeden yavaş adımlarla çıktı. Köşedeki evin birinci katında jaluzilerden biri hareket etti. Bir dakikaya kalmaz polisi çağırırlardı. Akşamdan kalma halleri zaten onları hep iki kat şüphelendirirdi. Başıyla selam verip geldiği yoldan gerisin geri Ladbroke Korusu'na, sonra Blenheim Yolu'nun karşısına geçip, Poor Clares Manastırının önünden ve sonunda da hâlâ annesinin yaşadığı soldaki 51 numaraya kadar gitti.

Kendi kendine mırıldanarak, Jerry kaygan bölgedeki basamaklardan aşağı inip anahtarıyla kapıyı açtı ve içeri girdi. Henüz kimse kalkmamıştı. Omuzundan çuvalı indirdi. İçinden birkaç demet dumanın hâlâ tütmekte olduğu, kararmış, yağlı mutfak kuzinesinin üzerinde asılı duran çorapları kontrol etti. Sobanın kapağını açıp, bir iki kürek kömür ekledi. Annesi hindiyi geceden pişirmeye bırakmıştı. Tüm dünyada bundan daha lezzetli bir koku olamazdı. Sonra, dikkatlice, çuvalında getirdikleriyle çorapları doldurmaya başladı.

Üst katta, birilerinin heyecanlandığını işitir gibi oldu. Ağacın neye benzediğini, Catherine ve Frank'in hediyelerini görmeye aşağı indiklerinde ne kadar mutlu olacaklarını hayal edebiliyordu.

Dışarıda, kar yağmaya devam ediyor, sabahın soğuğunu yumuşatıyordu. Radyoyu bulup açtı. Noel şarkıları çalıyordu. Yukarıdaki gürültüler gittikçe yükseldi.

Seyahat, insanın gerçekten hayattaki küçük şeylerin değerini bilmesine yardımcı oluyordu. Gözleri mutlulukla yaşardı. Mutfak dolabına gidip, bir gece önce koyduğu yerden Heine şişesini çıkardı. Frank bulamamıştı. Mührü hâlâ kapalıydı. Jerry azıcık içkiyle kendini rahatlattı.

Bayan Cornelius merdivenlerden eski, halı kumaşından terlikleriyle gümbür gümbür indi. Üzerinde parlak kırmızı yeşil sabahlığı vardı, saçları bigudili, dün geceden kalma makyajının izleri de hâlâ yüzündeydi. Gözlerini ovuşturup, şişkin çoraplara memnuniyetle bakakaldı. Onun arkasından, uykulu Frank, Catherine'nin iri mavi gözleri, kuşkucu Albay Pyat çıkıverdi.

"Cor" dedi. "Mutlu Noeller, canım."

"Mutlu Noeller, anne." Öpmek üzere ona doğru eğildi. "Tanrı yardımcımız olsun, hepimizin."

Son

Bu hikâyenin bazı kısımları özgün olarak *Nature, Planet Stories, The New Statesman, Time, The Spectator, Garedns and Guns, Fantasy Spots, PC World, Wired, The Happy Mag, Boy's Friend Library, Schoolboy's Own Library, Popular Science, The Magnet, Nelson Lee Library, Sexton Blake Library, Union Jack Library, Good Housekeeping, Sports Illustrated, Texas Monthly, Harper's, The New Yorker, The New York Times, The Guardian, Novae Terrae* ve diğer yayınlarda çıkmıştır.

Londralarım

Çocukluğumun Londra'sından çok fazla fotoğraf yok maalesef. Büyüdüğüm dünyaya şöyle bir göz atmak için bile, *Hue and Cry*'daki yıkık dökük Güney Parkı ya da *Night and the City*'deki Wapping'in kalıntılarını görme umuduyla 1945 ile 1955 arasında yapılmış İngiliz filmlerini didik didik irdelemek zorunda kaldım. Saatler boyu Cockney klişelerini izlemek canım çektiğinde, arada sırada, önünde Sid James*'in kafası habire görünen, tramvay penceresinden çekilmiş, birkaç metrelik kütüphane film kayıtlarını izleyebilirdim. Gözümün önünden hızla akıp geçen gizemli, yıkılmış ve yakılmış Londra'm.

Londra, 1940 yılına dek farklıydı. Resimli kitaplarda, çoğunlukla kayıp kilise bahçeleri ve gizli avlularla dolu sakin ve çekici görünüyor. Trafiğin gürültüsünün azalıp

* Londralı bir cockney'i canlandıran Güney Afrika kökenli bir komedi aktörü. (y.h.n.)

birazcık sessizliğin tadına varabildiğiniz bir yerler hep vardı. Bu, ateş fırtınasının Doğu Yakasını alev alev yanan insanlar ve binalardan oluşan küçük kısımlara ayırmadan önceydi. İşte o zamanlar, o çekici sakinliğin çoğu bir anda enkaz yığınlarına, tökezleyen duvarlara, yangından patlayan camlara, insanların özel yaşamlarından kesitlere dönüşüverdi: banyoları, yatak odaları, değer verdikleri her şey, hayatta kalanların düşüncesiz meraklı bakışlarına maruz kaldı.

1945'e varmadan, cesetler ile en kötü enkaz kalıntıları temizlendi ve o içler acısı haber filmlerinin artıklarıyla resimli dergilerdeki fotoğraflarda, gerçekten sevdiğim ve büyüdüğüm Londra'yı görüyorum. O zamana değin, Londra öyle yumuşak ve kolay şekil alabilir bir kıvama geldi ki, sabah evden çıkıp akşama geri dönmeden caddenizi tamamen değişmiş biçimde bulabilirdiniz. Kapı komşunuzun evi bir anda bir çöp yığınına dönüşebilir ya da en yakın arkadaşınız sonsuza dek gözden kaybolabilirdi. Savaş bittikten sonra, bir bakıma daha masum bir Londra'nın nasıl olduğunu öğrendik. Bırakın Atom bombasını, Nazi Soykırımı'nı tam anlamıyla kavramamıştık. Savaşı kazandığımız halde, kaybederken olduğumuzdan nasıl oluyor da daha fakirleştiğimize birazcık şaşırıyorduk. Orwell'in 1984'ü yazdığı Londra, barış zamanında gördüğüm ilk Londra'ydı.

O dönemi yeniden geçirmeyi istemezdim doğrusu. Çok fazla ilgi duyduğum filmlerin çoğu, Kaos'u sakinlikle karşılama ve onu yenmede insanın yerini bilmesi hakkında olup, gerçekten berbattı. Yılar boyunca aynı travmayı yeniden oynatıp durduk. Acaba neyi yanlış yapmıştık?

Yaygın eğlence tarzımız ise iğrençti. Tıpkı yaşam tarzımız gibi, Amerika'nın en debdebeli döneminden araklanmış, üzerimize dar gelen imitasyonlardan ibaretti. Öyle bir on yıl ki, etrafımdaki fiziksel evrende hiçbir simgesi mevcut olmayan bir dünyayı temsil ediyordu.

Çünkü yıkıntılarım gözden kaybolmuştu ve hiç tanımadığım, çoğu kez yerlerine dikilen güzel binalar hafızalarımı yeniden kalibre edebileceğim az sayıda koordinat sağlıyordu.

Şehirdeki bir deniz nakliyat şirketinde kurye olarak ilk işime başladığım zaman, otobüs ya da trenle liman bölgesine iner, doğru gemiyi ya da gümrük ofisini bulana dek kilometrelerce yürürdüm. Gri vinçlerin, kırmızı tuğlalı ardiyelerin ve sonu gelmek bilmeyen paslı, kirli gemilerin önünde geçerdim. Liman alanının nerede bittiğine dair hiçbir fikrim yoktu. Büyük armatör şirketleri, bankalar ve sigorta şirketlerini saymazsak Şehir hâlâ küçük işletmelerden ibaret bir bölgeydi. Hurdalıklar, kendi halinde kırtasiyeler, kitapçılar, matbaacılar, et lokantaları, yılan balığı ve etli börek satan lokantalar, çaycılar; öyle ki, çeşitliliği ve karmaşıklığı hakkında tahmin yürütmenize bile gerek duymayacağınız bir Londra.

Elbette, kırılan kemiklerden sarkan sinir uçlarına benzer biçimde beton yığınlarına batırılmış paslı tellerle ayrılmış birkaç gelişigüzel ot ve çimen öbeğinden ibaret *olmayan* Londra'ya ait yerler de vardı. Londra'nın bu bölümü hemencecik ayırt edilebilir. Çünkü Tower Hill, Gümrük İdaresi, Darphane, Büyük Yangın Abidesi gibi on yedinci ve on sekizinci yüzyıldan kalma büyük yapıtlar dışında hiçbir şeyin ayakta kalmadığı bir yerdir. Tabii bir de Aziz Paul Katedrali. Kubbesini, suyun kenarına kadar çiğnenmiş patikalar boyunca nehir çöplerinden tümseklerin arasından yürüyerek geçtikten sonra sabahın erken soğuğundan nasibinizi alıp Billingsgate Pazarı'ndan çıkan, pis taze balık kokularıyla birlikte nehirden yukarı çıkarken bile görebilirsiniz. Kalıntılar arasından geçen en basit rotayı seçerek bu patikaları biz yapmıştık. Her bir yarık içinde, alev alev parlayan mor yakı otu ile çimen ve yosun biterdi. Portland Taşı üzerinde güneş parıldardı ve batıya doğru bakınca, sisli gün batımları nehri kızıla çalardı. Asla kaybolamazdınız. Hayatta kalan eski

binalar, tıpkı on sekizinci yüzyıl atalarımızın yaptığı gibi, bir yerden başka birine giderken yolunuzu bulmak üzere kullanabildiğiniz referans noktalarıydı.

Ağır ağır, büyük kaba beton bloklar ile sahte Le Corbusier tarzı daireler Aziz Paul'ü ve Kraliyet Darphanesini gölgede bıraktı. Tanıdık yolların hepsi, sokak araları ve açıklık alanlar, küçük kafeler ve matbaalar gözden kayboldu. Doğal ortamından salıverilen yabani bir hayvan misali her döndüğüm köşe başında yeni yapılmış bir kayalığa toslar oldum. Limanlar, hayret verici bir hızla kayboldu. Bir gün, bir bakmışsınız gemiler dumanlı sisin içinden korna çalan gölgeler iken ertesi gün hepsi gidivermiş. Hava taşımacılığı ile konteynerler, eski sistemlerin yerine geçiyordu. Ağır ihracatımız olmayınca gemilere ihtiyaç duymadık, gemiler olmayınca da limanlara.

Sonraki işimi bulduğum Batı Londra ise 1950'lerin Rex Harrison komedilerinden çok daha kolay ayırt edilebilir. Neredeyse her şey koyu yeşil ve pirinç sarısıydı: motorlu araçlar, bina kapıları, hamalların üniformaları bile. Geri kalan her şey ise parlak sarıydı (kasketler, otomobiller, fraklar). Becerikli genç sesler, Noël Coward ve Gertie Lawrence gibi ünlüleri taklit eder, MG'ler ile Triumph Mayflower'lar içinde etrafta gezinirlerdi. Daha çok bu gibi insanlar adına çalışırdım. Eğitimimi tamamladılar. Bugün sahip olduğum iyi şarap ve yemeğe dair damak tadımı edinmemi, T.S. Eliot ve Proust'la tanışmamı sağladılar. Aslında birazcık *enfant terrible* * sayılırdım ancak onlar yazmam konusunda beni cesaretlendirdiler. Neredeyse hiç çalışmak zorunda değildim. Bir ara, Mayfair'de sürekli çiçekler açardı ve Park Lane'de bahar yaşanırdı. On yedi yaşıma girmeden Holborn'a dönüp ilk eserlerimin çoğunu sattığım *Tarzan'ın Maceraları* dergisinde editörlüğe başladım. Ancak sosyal ve edebiyat eğitimim üzerine çok şey kattım.

* (Fr.) Yaramaz çocuk. (ç.n.)

Sonra Soho'yu, caz ve skiffle'ı da buldum ve hatta daha sonra ismi Shadows olan Vipers grubuyla birlikte iki kez çamaşır tahtasıyla müzik çaldım. Müzik kariyerimin yıllarca gecikmesine neden olacak bir tanıtım filmi bile çektim. Howlin' Wolf ve Sonny Terry'le tanışmamı sağlayan insanlarla takılıyordum. Ramblin' Jack Elliot'dan Woody Guthrie gitar vuruşlarını öğrendim ve Amerikan karşıtı faaliyetlerden dolayı ev hapsindeyken Guthrie ve Seeger ile mektuplaştım. Yaşadığım yerler, Blitz'in etkilerinin biraz daha uzun sürdüğü ve fakir göçmenlerle dolu Kuzey Kensington ile Fulham'dı. Burada caddeler griye çalardı, her tarafı pislikle doluydu, ümidin terk ettiği ve çoğunlukla şiddetin eksik olmadığı yerlerdi. Neden Londra'nın sosyete kısımları hafif bombardımanla sıyrılırken tüm çalışan kesimin yaşadığı banliyölerin küle dönmüş enkaz yığınları olana dek saldırıya maruz kaldığını hep merak ederdim. Sonradan açıkladığına göre, Churchill, Nazi saldırıları hakkında bilinçli olarak yanlış bilgi verirken Streatham'ın bizim endüstriyel zenginliğimizin ağırlık merkezi olduğu hissini uyandırıp Belgravia'nın endüstriyel bir arı kovanı olduğu izlenimi vermeğe pek de hevesli görünmüyordu. Ancak bundan dolayı ona kin beslemiyorum. Ne de olsa, bana hakkında yazacak bir sürü malzeme verip hiçbir şeyin kalıcı olmadığına dair güçlü bir his kazanmama neden oldu.

Soho kafeteryalar ile formika tabelalar ve formika masaüstleriyle doluydu. Formika, eski mağazaların tabelalarını gizliyor ve en azından yüzeysel de olsa modern görünüyordu. Rock'n rol, seks ve uyuşturucular. Geleneksel caz, skiffle'a ve skifle da blues ya da RNB'ye dönüştü. Bir genelev otelinde bir süre gitar çaldım. Mağazalarda doğru dürüst üst baş yoktu. Sadece gri takım elbiseler, tüvit ceketler ve fitilli kadifeden kıyafetler. Eski, sert, ayrılabilir yakaları alıp üstüne ince siyah kravat takardık. Üstüne bir otomobil ceketi, içine de beyaz gömlek ve altına da bacaklarımıza yapışan dar dikim pantolonlar

giyerdik. Çocuklarım bir *modern* olduğumu söylerler. Bense, o zamanlar elimizde sadece bu kıyafetlerin olduğunu söylerim.

1963 yılında, eşimle birlikte, kapı komşumuz, eli bıçaklı kavgacı bir fahişe olan, Marie'nin düzenli olarak ve büyük bir gürültüyle geceleri yaklaşık saat 2'de ha bre tutuklandığı Colville Terrace'a taşındık. J. G. Ballard, Barrington Bayley ve benim, İngiliz kurgusunun yeniden canlanması için gerekli gördüğümüz birkaç yeni eğilimi, bilimkurgudan çıkarmaya aklımı koymuş olarak *New Worlds* dergisinin editörlüğüne başladım.

Bu deneysel döneme temel katkım, ismi Notting Hill'deki bir manavın tabelasından aşırılan Jerry Cornelius oldu. Mike Harrison'un ifadesiyle, Jerry, bir karakter olduğu kadar aynı zamanda bir teknik ve anlatı aracı idi*. Benim gibi, Jerry de yıkıntılardan zevk alıyordu ancak benden farklı olarak daha fazla yıkıntı yaratmaktan da hoşlanıyordu. Bizim "60'lar" diye adlandırdığımız bu dönem boyunca –aslında Beatles'ın ilk kez liste başına çıktıkları 1963'ten başlayıp Stiff'in ikinci turnesini yaptığı 1978'e kadar süren dönem– neredeyse her alanda ve türde denemelere devam ettik. Bu dönemin kopyasının çıkarılamamasının nedenlerinden biri tam da bizim ne yapmakta olduğumuz hakkında hiçbir fikrimizin olmamasıdır. Şimdiyse, muhtemelen çok fazla şey biliyoruz. Arkasında kocaman, yapraklarla örtülü bir meydanı olan harikulade bir daireye taşındık.

Çocuk sahibi olmak için harika bir zamandı. Onları müzik festivallerine, küçük parklara, müzelere, ufak tefek yaşlı hanımefendilerin alışverişten sonra çay içmek için buluştukları Derry ve Tom'un Meşhur Çatı Bahçesi gibi gizli sığınaklarıma götürürdüm. Bu yerlerin hiçbiri ya ne kadar güzel olduklarını fark etmemişlerdi ya da "*güzelliklerini*" satmak üzere henüz akılları çelinmemişti. Çok sürmeyecek bir altın çağı yaşadığımızın farkındaydım,

* Elizabeth Bennet için de aynısı söylenemez mi acaba? (y.h.n.)

ancak bundan sonuna kadar yararlanmaya da kararlıydım. Grevlerin yaşandığı ve ekonomik anlamda zorluk çekilen zamanlarda bile Notting Hil Karnavallarının ilkini gerçekleştirdik. Bir sürü açık hava konseri sayesinde yerel halkın moralinde de genel bir gelişme vardı.

Ancak, sonun gelmekte olduğunu hanidir görebiliyorduk. Bir öğleden sonra, Liberal bir avukat gelip yeni kurulan "bahçe komitesinin" toplantısına gidip gitmeyeceğimi sorduğunda arka bahçemdeydim. Kendisine gitmeyeceğimi söylediğimde, neşeyle buna hakkımın olduğunu belirtti. Haklarımın neler olduğunu bildiğimi söyledim ben de. Ayrıca, bunun aslında sonun başlangıcı olduğu da içime doğdu.

1980 yılına varmadan, Meşhur Çatı Bahçesi özel bir kulübe dönüşmüştü. Hâlâ öğlen yemeği yenebiliyor olsa da sıradan doğası değişmişti bir kere. Yavaş yavaş, kendi şehrimde bir yabancı gibi hissetmeye başladım. Bu seçkinleştime sürecinin elbette bir parçası olmuştum ancak kırsal kesim ile varoşlardan gelenlerin yerli halkı yerinden etmeye başlamalarından hoşlanmıyordum. Sosyal sınıflarımın karışık olmasını tercih ederim. Evi satıp Teksas'a taşındık.

Portobello Yolu'nda yaşadığım bunca senede, insanların özgünlükten daha çok bir kökeni, bir anlatıyı istediklerini öğrendim. Modern, çiçekli bir lazımlığı satmak için "Viktorya" dönemine ait olması yeterli gelmiyordu, Oscar Wilde'ın lazımlığı olması gerekiyordu. İmarcılar ve tadilatçılar bu dersi kısa sürede öğrendi. Formika tabelalar sökülüp çıkarıldı ve eski binalar daha eski görünecek biçimde tadilata uğradı.

Gerçek hatıralar kadar otantik olana karşı ihtiyacımızın farkında olan, *White Chapell, Scarlet Tracings*'in yazarı Ian Sinclair ile *Hawksmoor*'un yazarı Peter Ackroyd gibi kaliteli, yenilikçi yazarlar yaşadığımız şehrin nasıl bizi biçimlendirdiğini göstermek üzere geçmiş ile günümüz arasında bağ kurdular. Medya, özellikle de TV, bu

fikri hemen kavradı ve kısa süre içinde karakter olarak "Londra"yı yarattı: Karanlık* omurgası Thames olan ve yine karanlık ruhu Thames olan altın kalpli Londra. Bu karakter, Limehouse ve Wapping'den tatlı bir biçimde bahseden meşhur Viktorya dönemi romanlarından türetilen diziler ile pastişlerin hepsinde defalarca belirdi.

Ackroyd bu imajla oynadı, TV filmi çekti, altından ışıklar tuttu, izinden hızla yürüdüğü sakallı bir Dickens taklitçisi yarattı, ancak Sinclair bunların hiçbirine izin vermiyordu. Londra'nın ilk psikocoğrafya uzmanı olarak, M25'e yönelip, ardından gelen kim varsa herkesi otoyol kafeleriyle çöpe atılmış Big Mac menü kutularından romantik bir şeyler yapmaya cesaretlendiriyordu. Ballard, banliyö rezervuarlarında yansıyan Westway virajı üzerine kafa yorarken, Sinclair nüfusun geri kalanını aradığı aşağıdaki koylara dikkatini yöneltmişti.

Psikocoğrafyanın yükselişi, bir bakıma, Peter Ackroyd, Alan Moore ve Will Self gibilerinin anladığı türden ciddi hatıraların nasıl yeniden keşfedileceğini bulmak ve yıkıntılar arasında ben ve benim gibilerin ezip geçerek oluşturduğu eski doğal patikaları yeniden keşfetmek için itici bir güçtü.

Arkadaşlar ve akrabalar kadar, ki onlar da aslında birer hatıradır, bizler de sayesinde yaşadığımız söylenceler ve ritüeller için şehirlerimizin coğrafyasına eşit ölçüde bağımlıyız. Bilinçli ritüel olmaksızın, tramvay izlerini, çelik ve beton kaplamanın altında hâlâ nelerin yattığına dair belli belirsiz birkaç fikir ile bir iki kısım filmi yalnızca gömdük.

Gerçekliğe tamamen karşı değilim. Londra için gerçek kimlikler yaratıyoruz. Bunları kendimiz için yaratıyoruz. Hayatta kalmamıza, biraz da şansın yardımıyla mutlu olmamıza izin verecek seçenekler arıyoruz. Jerry Cornelius, kısa süre önce demode olmuş kıyafetler içinde, sanal

* İngilizce Thames kelimesinin kökeninin Keltçede karanlık olan anlamındaki Tamesa'dan geldiği düşünülmektedir. (ç.n.)

yıkıntılar, sanal gelecekler arasında gezinip dolaşırken hayatta kalmamızın tek yolunun olduğunu ve bunun da *tamamen bilinçli olduğumuz müddetçe* mümkün olabileceğini biliyor. Öyle ki, Dickens Dünyası gibi kıyafetleri turistlere uydurmayı bıraktığında yanımızda duracak bir başka şehrimiz olacak. Ne sallanan ne de çöken, ne haşin olan ne de eşcinsel olan, aksine hatıralarımızın ölümüne karşı cüretkar biçimde ayaklanan, yeni bir başlangıcın teminatı olacak bir Londra ümit ediyorum.

"Müziği Doğru Dinle"
Terry Bisson'un Michael Moorcock ile Röportajı

Neden Teksas?

Firardaydım. Biraz taze mitoloji arıyordum.

1960'larda New Worlds *dergisindeki editörlüğünüzden bu yana bilimkurguda merkezi bir rol oynadınız. O zamandan bu yana bu rolde nasıl bir değişiklik oldu?*

Sanırım Bilimkurgu'nun (BK) söz konusu olduğu durumlarda tam bir baş belası eleştirmendim. Sözüm ona "Altın Çağ"daki (1950'ler) BK'nun neredeyse hiçbirini okumamıştım. New Worlds'ün editörü olduğumda, uzun bir süre *Astounding*'i alıp okudum, çünkü bir bakmam gerekir diye düşünmüştüm, ancak çoğu sayıyı sıkıcı ve okumaya değmez buldum. Derginin gerçekte sunduğundan daha fazla Amerikan BK'su bekleyen (çoğunlukla

Galaxy'de çıkan görece küçük bir kısım hariç) J. G. Balard ve diğerleri de aynı duyguları deneyimlemişti.

1960'lardaki Amerikan "Yeni Dalga"sı BK'nun kalitesini geliştirmek hakkındaydı, ancak biz İngilizler ise bu konuda BK yöntembilimini çağdaş dünyaya bakmak için kullanmak konusunda daha az ilgiliydik. Fikirlerimizi beğenen bir tek BK dergileriydi, ancak bu hikâyelere az ya da çok bir rasyonellik eklemek zorundaydık. Salt yorumlama, imgelemi donuklaştırmıştı.

Büyük bir hayranı olduğum Fritz Leiber, bir keresinde bana kendisi ve Bloch ile Kuttner gibi onun çağdaşlarının kendi dönemlerinde aynı sorunu yaşadıklarını söylemişti. Öyle ki, örneğin çok absürt bir hikâye yazabilirdiniz, ancak "Mars'ta..." ya da "Gelecekte..." gibi bir şeyler eklerseniz ve sonra da sıkıcı bir rasyonelliğin içinde mahsur bırakırsanız, satmanız mümkün olurdu.

Her neyse, gerçekten sadece BK dergilerinde yayın yapabiliyorduk. Ancak, çağdaş kurgunun mecalsiz kaldığı ve modernizmin kendisine verdiği ivmeyi kaybetmiş olduğu kanısındaydık. Gördüğümüz çoğu kurgunun hidrojen bombası, bilgisayarlar, mühendislik ve haberleşmedeki ilerlemeler, uzay yolculuğu... Bunların yanı sıra değişen sosyal uzlaşımlar ve nihayetinde dil, siyaset, savaş, pratiklerin çok fazla değişim karşısında bozulmuş tin gibi modern sorunları yararlı bir biçimde karşı koymakla uzaktan yakından alakası yoktu.

Okuduğumuz yazınsal kurgunun neredeyse tamamı aslında geriye dönüktü (Durrell, Heller, Roth ya da Bellow) ya da modern konularla özgün biçimde mücadele ediyormuş gibi davranıyordu (kendilerini en ilginç mevzu olarak gören Selby, B. S. Johnson, Beat kuşağı ve diğerleri).

William Burroughs'dan (Çıplak Şölen) hoşlanmamızın nedeni, dilinin modern zamanlara odaklanmış ve canlılığının çoğunu modern şiveden almış olmasıydı. O ve Borges'tan etkilenmekten çok, onlardan ilham alıyorduk.

Kahramanlarımızın çoğu (Fransız varoluşçular, *nouvelle vague** sinema filmleri) BK ve özellikle de *Galaxy* yazarlarını (Bester, Dick, Sheckley, Pohl ve Kornbluth ve elbette Bradbury) okuyorlardı. 1950'lerde, Amerikan BK'su Avrupalı entelektüel çevrelerde Birleşik Devletler'dekinden çok daha fazla kabul görmüştü. Öyle ki, Amerika'da, geçmişe yönelik bu ses *New Yorker* okuru için "edebiyat" anlamına geliyordu ve benim görüşüme göre, özellikle de bölgecilik / taşralılık ile eklemlendiğinde Amerikan kurgusunun katilidir aslında.

II Dünya Savaşında ortaya çıkıp kemer sıkma dönemi Britanya'sına girerken *1984*'ü her yerimizde görmek bizim için kolaydı. O günlerde genellikle bağlantılı olan *New Worlds* dergisinin üç yazarı (ben o zamanlar bir editörden çok yazardım) ben, Ballard ve Brian Aldiss'di. Ben, Londra Hava Baskını'ndan çıkmıştım, Ballard Japon sivil hapishane kamplarından ve Aldiss ise Malay'daki savaştan çıkmışlardı. Aslında, çoğu kişiden daha fazla bir belirsizlikle algılayarak, hepimizin de Atom bombasını bağrımıza basmak için nedenleri vardı.

1946 sonrası çağdaşlığı, birazcık haşin taraftaydı, ancak yazarlar olarak bizlere inanılmaz şeylerle dolu bir alet kutusu verilmiş hissediyorduk; daha önceden edebiyata bahşedilmemiş envaiçeşit konu önümüzdeydi. Biz de bu aletler ile konuları savaş sonrası deneyimlerimizi karalamak yerine göklere çıkaracak biçimde kullandık.

BK'daki zevklerimiz çoğu zaman farklıydı. Ben okumaya bile dayanamazken, Brian *Astounding*'i beğeniyordu. Ballard ise Bradbury'den hoşlanırdı. Ben ise Brackett ve Bester gibi iyi ucuz kurguyu tercih ediyordum. Popüler ressam Richard Hamilton, beğendiği türden şeyleri biz üçümüzün zedelediğini düşünüyordu. Robot Roby'i Whitechapel Sanat Galerisindeki ilk önemli sergisinde kullanmıştı.

* (Fr.) Yeni dalga. (ç.n.)

O zamanlar üstlendiğim rolü artık günümüzde sürdüremiyordum, çünkü gerçekleşmesini umduğumuz şeyler zaten *gerçekleşti*. BK yöntemleri ile konuları artık modern meselelerle ilgilenmek üzere modern kurgunun bünyesinde birleşiyor. Nostalji, çoğunlukla fantezinin ve sözüm ona Buhar Çağı bilimkurgusunun muhafazası altında artık. (Geçenlerde yazdığım bir incelemede bunun gerçekte Buhar Operası olarak adlandırılmasını önermiştim, zira çok fazla lord ve leydi içeriyor.)

Her neyse, sonra rolüm eskiye saldırmak ve yeniyi yüceltmek oldu. Şimdiyse, rolüm yeni yazarların cesaretini kırmamaya dikkat etmek. Bu geç yaşımda ağır bir ağırbaşlılık yüküm var, işinize gelirse! Bu da beni daha uysal bir eleştirmen yapıyor.

Bir Elric filmi çekme çalışması yıllardır düşünülüyor (yıllar olmasa da bir süredir). Şu anki durum ne? Hollywood'dan başka ilgilenen var mı?

Weitz kardeşler ve Universal stüdyoları bir süredir Elric'i tercihleri altında tutuyor, ancak şu an ne olup bittiği hakkında hiçbir fikrim yok. *Solomon Kane*'i yapan İngiliz yönetmen Michael Bassett şu an ilgileniyor. Biraz kendisiyle yazıştım, ama dürüst olmak gerekirse, filmleri pek umursamıyorum ve bu gibi konularda benimle görüşüldüğünde de çok ilgili görünmemeye çalışıyorum. Yine de Bassett'in iyi bir seçim olduğundan şüpheliyim.

Bir ara çizgi roman yazmaya giriştiniz, ama sonra 1990'ların ortasına (ve Çoğulevren'e) kadar bıraktınız. Hâlâ bu türü seviyor musunuz? Ve neden?

Çocukken Fleetway Yayınları için çok sayıda ticari amaçlı çizgi roman yazdım, ancak 1960'lara varmadan biraz ilkel bir ortam olarak gördüğüm bu türden usandığıma karar verdim. O dönemde yaygın olan düşük seviyeli ırkçılık ve ayrımcılıkla sorunlarım oldu ve pat-

ronlarımla aram açıldı, yani II Dünya Savaşı çizgi romanları yazmayı reddetmek gibi meselelerde. Yetişkinlerin, *Barbarella* gibi (özellikle Fransa'da) gençlere özgü türleri yüceltme eğilimi olarak gördüğüm şeylere karşı saldırarak, bir süre fotoğraf gazeteciliği yaptım.

Elbette, 60'ların sonu, 70'lerin başında *International Times* için Jerry Cornelius malzemesini yazmak üzere eski çizgi roman becerilerimin tozunu almıştım ve bir başka yeraltı gazetesi olan *FRENDZ* için Jim Cawthorn ile birlikte bir Hawkwind serisi yapmıştım. O dönemlerde, 60'lar ve 70'lerde yeraltı gazeteleri için oldukça çok yazdım.

Daha sonra Alan Moore da geldi. Ve ben de ticari bir ortamda çizgi filmleri daha yetişkin ve eğlenceli biçimde kullanmanın mümkün olduğunu gördüm; iyi bir işbirlikçiniz olduğu müddetçe, ki benim vardı zaten. Bu arada Alan'la arkadaş olmuştum ve yeniden bu ortama geri dönmek istememi sağlayacak şeyin onun örneği olduğu söylenebilir. Tabii bir de San Diego Çizgi Roman Kongresi'nde bir grup parlak gençle buluşmamı sağladı.

Bu yüzden DC çizgi roman şirketi için bir çizgi roman yapmam istendiğinde biraz iddialı bir şey denemeye karar verdim; üç ana hikâyenin aynı anda anlatıldığı ve sonunda üçünün birbirine bağlandığı bir şey.

İşte bu, biraz Kaos Kuramı ve biraz da Mandelbrotvari öz-benzeşlik kavramlarından yararlanarak bağlamın kimliği belirlediği olası bir çoğulevren hakkındaki düşüncelerimi geliştirdiğim *Michael Moorcock'un Çoğulevreni*"ydi.

Oldukça karmaşık fikirleri çizgi romanlara, ya da başka bir deyişle tam şu aralar bitirmekte olduğum Doktor Who'ya taşıma fikrini gerçekten seviyorum. Belki de sırf bu gibi kavramları gereğinden çok ciddiye almaktan kendimi alıkoymak için yapıyorum. Otomatik çoğulevren.

Başkalarının çalışmalarını hiç çizgi romana uyarladınız mı?

Şey, Hal Foster'ı sayarsanız evet. *Tarzan'ın Maceraları* üzerine ilk yayımcılık işimde, onun Tarzan senaryosunun İspanyolca nüshasını geri İngilizceye "çevirdim", tabii çoğunlukla tahmine dayanarak. Aa! Bir de Tom Strong'un (Alan Moore'un karakteri) iki bölümlük kısmını hazırladım.

Eskiden yazarken Grateful Dead dinlerdin değil mi? Şimdilerde kimi dinliyorsun, tabii dinliyorsan?

Grateful Dead. Messiaen. Mozart. Dylan. Mahler. John Prine. New Riders. John Fogarty. Ravel. Schoenberg. Ives. Chet Baker. Williams. Elgar. Grateful Dead. Robert Johnson. Howlin' Wolf. Glenn Miller. Noël Coward. Beatles. Gus Elen. Grateful Dead. Sonraki soru.

Bu sonuncusu grup ismi değildi, sadece kaçış stratejisi.

Hangisi olduğunu unuttum ama romanlarınızdan birinde, Styx Nehri'nde feribot kaptanı olan Charon, kendisini "Bu sadece sabit bir iş." diye tanımlıyor ya da açıklıyor. Hiç sabit bir 9-5 işiniz olmadığına pişmanlık duydunuz mu?

Aslında 9-5 işleriyle başladım, on beşimde bir deniz nakliyat şirketinde kuryelik, idari müşavirlik firmasında "danışman asistanlığı" (yani büro elemanı) ve *Tarzan'ın Maceraları*, *Sexton Blake Library*, *Current Topics* gibi dergilerde editörlük işleri. Asla pişmanlık duymadım. Sadece tekrar yapmaktan nefret ederdim herhalde.

Yazarın tıkanması diye bir şey duydunuz mu hiç? Böyle bir şeyle nasıl baş edersiniz? Ya da hiç zorunda kaldınız mı?

Böyle bir şeyi duymuştum. Ama hiç başıma gelmedi. Cevabım, farklı bir karaktere, sahneye, vs'ye girmek olur. En başta şemanızı belirlerseniz, genelde neyin ne zaman

ve nereye gitmesi gerektiğini bilirsiniz. Yapı, aslında olay örgüsünü oluşturan ögeleri bilgilendirir. "Müziği" doğru dinle de böyle bir şey: zihninde ne duyduysan o. Aslında, daha önce Colin Greenland ile 1990'larda yaptığım röportaj, Ölüm Engel Değil'de bundan bahsetmeye çalıştım.

Bu lanet Çoğulevren nerede yahu? Girişleri var mı? Peki ya çıkışları?

Her yerde. İçindeyiz zaten. Giriş yok. Çıkış yok. Bir merkezi ve sonsuza yakın merkezleri hiç yok. Yalnızca İkinci Eter aracılığıyla giriş noktaları. İlk kez bundan,1962'de, *BK Maceraları*'ndaki "*Ayrık Dünyalar*"da bahsettim. *Kara Delikler*, ama onlara bu ismi vermedim. Genelde çok fazla yorumlama yapmaktan hoşlanmam, ancak 2010 Ekim'inde çıkacak olan *Doktor Who* romanımda birazcık kullandım.

Hiç sansüre uğradınız mı? Ya da BK, yazınsal radar ekranının çok mu dışında kalıyor? (Bradbury'nün Fahrenhayt 451'i için yorumunuzu beğenmiştim; "Ortadan kaybetmek varken neden kitapları yakmakla uğraşasın ki?")

Amerika'da başka hiçbir yerde olmadığım kadar sansürlendim. İlki, Avon tarafından *Son Program*'da (1967) oldu. En kötüsü ise, Random House tarafından, aslında Nazi Soykırımı hakkında olan bir kitapta çok miktarda Yahudi karşıtlığının bulunmasını ağır bir biçimde eleştirdiklerinde *Bizans Dayanıyor* eserinde yapıldı. NAL ise, kaygılanıp kendi *Gökyüzü Diktatörü* baskılarında bana Reagan ismini Eagan'a değiştirtti. Avukatları hemen üstüne atlayıp, yapmaları gerekeni yaptılar. Elbette, *Bizans* gerçek anlamda BK değil ve Cornelius işlerini de pek öyle BK olarak saymıyorum.

Ha bir de, yayınevi tarafından neredeyse baştan sona sansürlenen başlığını unuttuğum bir başka kitabın ya-

nında *Una Persson ile Catherine Cornelius'un Maceraları* vardı. Amerikan Anayasasında, Britanya'nın aksine konuşma özgürlüğü maddesi bulunuyor, ne var ki Amerikalar genelde Fransa ve İngiltere'de bulunmayan biçimde oto-sansürleme eğilimindeler.

Eğlenmek için neler yaparsınız? (Yani yazmanın dışında...)

Yaralı bacağım yüzünden, son yıllarda sadece konuşma yapmak, yemek yemek ve sinemaya gitmek için dışarı çıkıyordum (Zamanımın bir kısmını gitmeye değer filmlerin bulunduğu Paris'te geçiriyorum).

Ama artık bacağım daha iyi ve "yürüyüş" aktivitesini de ekleyebilirim (gerçi bugünlerde on beş mil durmadan yürüyen serserilerden çok boş gezinen *flaneur*'un* tekiyim ama). Eskiden dağ tırmanışından ve büyük, tercihen motoru güçlü bir sedana atlayıp genelde dağ yürüyüş yolu olarak sayılan yükseklere çıktığınız "dağ-sürüşü" yapmaktan hoşlanırdım.

İngiltere'nin Pennine Dağ Yolu'nu iki çekerli bir karayolu aracında geçen yalnızca üç kişiden biri olmaktan dolayı özellikle gurur duyuyorum. Diğer iki kişi de arabada benimleydi, Jon Trux ile Bob Calvert. Dağ tırmanışçıları yanlarından hızla geçerken bize kızıp küfretmişlerdi.

YNT: Hawkwind grubuyla geçirdiğiniz dönem: Daha önce bir kez, sahneye yürüyerek çıkmanın ve sizin sahneye çıkmanızı için sabırsızlıkla bekleyen bir kalabalığı görmenin çok keyif verici olduğundan bahsetmiştiniz. Bir yazar olarak böyle bir deneyim hiç yaşadınız mı? Yoksa tam tersi bir şey mi?

Evet, sahneyi çok seviyorum. Şayet yazar olmasaydım kesinlikle bir müzisyen olurdum. Okuma ve imza gün-

* (Fr.) Avare. (ç.n.)

lerini de seviyorum. Kalabalığı seviyorum. Tek başına, okurlara karşı okuma etkinliği yapmak bir grupta müzik yapaktan çok daha zor iş. Çünkü bir gruptayken, tökezlediğinizde yardım edebilecek arkadaşlarınız var.

Ancak yazarken, mümkün olduğunca bir kütüphanecinin cep telefonu kadar sessizlik isterim. Bir keresinde, tam bir paragrafın ortasındayken arkadaşlarımdan biri aradı ve ben de Linda olabileceğini düşündüğümden telefonu açtım. "Siktir git!" dedim. O da, "Bir arkadaşla böyle konuşulmaz" dedi. "Sen bir arkada olamazsın" dedim. "Arkadaş dediğin ben çalışırken beni aramaz."

Yazarken insanlardan nefret ederim.

JC (Jerry Cornelius) kitaplarının içine yayılan bir ensest alt teması var. Kendisi, kız kardeşine âşık oluyor (onu öldürmeden önce) ve hoş biçimde çekingen Jherek Carnelian annesi ile romantik bir ilişki içinde. Neler oluyor aslında?

Çok önemli bir şey değil. Hiç kardeşim olmadı. Arzuların giderilmesi mi acaba? Herhalde romantik, biraz gözden düşmüş tatları sevdiğimdendir. Bu arada, unutmayın ki, Jerry ayrıca kız kardeşini yeniden diriltiyor.

Eleştirmen Lorna Sage, bir keresinde, çalışmalarımda çok fazla sayıda "uyuyan kız kardeşler" olduğunu (sanırım kitabın çoğunda uyuyan ve rüya gören bir baş kadın karakterin bulunduğu Ana Londra'dan bahsediyordu) ve genelde pasif kadınları tercih ettiğimi ileri sürmüştü.

Tam bir uydurma haber. Kadın arkadaşlarımın hepsi pasiflikten çok uzaklar. İlk eşim, Hilary, hiç te pasif falan değildi; Linda da aynı şekilde; tabii Angela Carter, Andrea Dworkin gibi kadın arkadaşlarım ve diğerlerinin tamamı oldukça agresif ve aktif kişilerdi, hâlâ da öyleler.

Uyuyan kız kardeş olsa olsa popüler kurguda kurtarılmaya ihtiyacı olup çığlık atması gereken karakterin kadın olması kuralından kalma bir şey olabilir.

Elric ve Corum, Ebedi Kahramanlar ve hemen hemen aynı kahramanların daha çok ileri teknolojik bir modeli gibi görünen Cornellius'un dışında Bizans eserindeki huysuz Moskof Pyat var. Sizin tanrısal kahramanlar topluluğunuza nasıl yakışıyor ya da yakışıyor mu?

Cornelius, fantezi kahramanlarının kolayca yapamadığını yapıyor. Onun bu çağdaş ıvır zıvıra karşı koymasını istedim. Aslında onu, fantezi şöyle dursun, hiçbir zaman bir BK karakteri olarak görmedim. Kitaplar, İngiltere'de asla fantezi ya da benzer bir tür altında yayımlanmadı, daha çok doğruca "deneysel" romanlar olarak yayımlandı (ben şahsen onlara geleneksel olmayan demeyi tercih ediyordum). Jerry'i modern hayata şöyle bir göz atmak için kullandım.

Pyat, çok daha farklı bir amaç için tasarlandı, ya da yaratıldı, gerçi Cornelius dörtlüsünde aslen, görece daha küçük bir karakter olarak ortaya çıkmıştı. Bir müddet, Nazi Soykırımına ateşli bir biçimde karşı koymak zorunda hissettim (kendi açımdan hayatta kaldığım için suçluluk hissediyordum biraz) ve Pyat da bu iş için tam kişi oluverdi.

Pyat, sistemlere inanıyor. Toplumu "düzeltilebilir" bir makine olarak görüyor. Kendisi aslında, yirminci yüzyılın, toplumu hayatı mükemmelleştirmek adına yalnızca düzgün bir mühendisliğe ihtiyaç duyan bir makine gibi gören inancını temsil ediyor. Bu bakımdan, onun hikâyesi, 1940'lar öncesindeki hayalperest kurgunun çoğunda bulabileceğiniz türden "*sert*" BK'yu itinalı bir biçimde yankılıyor. Wells (H.G.) git gide bu ütopik türde yazıyordu ve elbette bu Gernsback'in (Hugo) eserleriyle her türden Amerikan ıvır zıvırın içinde de bulunuyordu artık. Yalnız toplum düzgün mühendisliğe tepki verebilecek bir makine olmakla kalmıyordu artık; insanlığın kendisi de iki dünya savaşı arasında Amerikan ve Avrupa düşünce yapılarında bulunacak türden genetik kuramlarla mükemmelleştirilebilirdi. Hitler, tıpkı ırksal yasalarının ço-

ğunu ilk kez Amerika'da uygulanan fikirler üzerine dayandırdığı gibi, birçok "düşüncesini" özellikle Birleşik Devletler'de yaygın olan kuramlara dayandırmaktaydı. Stalin de benzer fikirlere sahipti ve Hitler'den esinlenmişti. Mussolini de, tıpkı uçakları, arabaları ve trenleri daha hızlı gitsinler, daha emniyetli olsunlar ve tabii ki de daha konforlu olsunlar diye geliştirdiğimiz biçimde toplumun ve bireylerin de geliştirilebileceğini düşünmekteydi.

Kahretsin, Woody Guthrie bile elektriğin hayatlarımızı geliştirme gücü hakkında şarkı söyledi; The Grand Coulee Dam. Anarşistler de, "doğru" sistemlerin yürürlükte olduğu birazcık farklı ve muhtemelen daha insancıl bir toplum görüşüne katkıda bulundular.

Pyat'ın oynadığı rol de, ona aslen Ukrayna'da bir Yahudi olmayı bulaştıran terörün yanı sıra, tüm bu olan bitene karşı gelmek. (Pyat kavramı hakkında daha fazlasını web sitem, Moorcock's Miscellany'de çevrimiçi olarak erişilebilen *The Daily Telegraph*'da yazdım, yayınlanan yazıların altında Q&A [soru&cevap] bölümünde ya da *Telegraph*'ın sitesinde Kitaplar başlığı altında: "A Million Betrayals" da bulabilirsiniz.) Pyat, bir ödeşme, vazife ya da zorunluluk gereği yirminci yüzyılın tek başına en büyük suçunun ne olduğunu ve bunun gerçekleşmesine nasıl müsaade edildiğini incelemek adına hünerlerimi kullanmak için yazıldı.

Pyat, aslında olmadığı birçok şeyi olduğunu iddia ediyor; bir Hint-Avrupalı, bir mühendislik dehası ve daha birçoğu. Kendi dünyamızın yeniden inşa edilmiş yorumunda kaypak bir anlatıcı rolünde. Cornelius bu bakımdan kaypak değil (aynı şekilde Elric ve Co. da) ve okurlardan onun eylemlerini olaylara karşı kendi bakış açılarını kullanarak yorumlamaları bekleniyor.

Dilerseniz, buna devam eden bir tema diyebilirsiniz: hep kendi kendime soruyorum acaba Romantizm özel bir yalan türü müdür?

Kariyeriniz daktilo ile kelime işlemci arasındaki geçiş dönemine kadar uzanıyor. Tam olarak ne zaman geçiş yaptınız? Nasıl bir deneyimdi?

Uzun yıllar boyunca bir Selectric II kullandım. Hâlâ elimde tutuyorum. II Dünya Savaşı döneminde üretilmiş bir Imperial 50/60 ile taşınabilir bir Smith Corona'm da var, olur da elektrikler kesilirse diye. Dokuz yaşımdan sonraki çalışmalarımın hepsi Imperial'de yazıldı.

1994'te Teksas'a geldikten kısa bir süre sonra, bir oyun şirketi olan ORIGIN tarafından hem kitap hem de filmi yapılabilecek orijinal bir oyun yazmam istendi. Taslaktan tam olarak emin değildim ancak bu meydan okuma hoşuma gitti.

Bir ara, ne tür bir bilgisayar kullandığımı sordular. Ben de bilgisayarımın olmadığını söyledim. Bunun üzerine odayı bir anda utanç dolu sessizlik kapladı. Sonunda şirketi yürüten adam boğazını temizleyip "Size bir tane ayarlasak nasıl olur?" diye sordu.

"Bana bir tane ayarlayabilirsiniz" dedim, "Ancak kullanabileceğimden emin değilim."

Böylece, beklendiği üzere bilgisayar geldi ve yirmi dört saat içinde tereyağından kıl çeker gibi alışıverdim. Onlar da çok memnun oldular. Sahip olalı daha iki gün olmuşken, bilgisayardaki ilk hikâyemi yazmıştım (bir Cornelius kısa hikâyesi). Bana en iyi kalitede bir bilgisayar ayarlamışlardı ve sonra hakkında ne düşündüğümü sordular. Ben de onlara, hiç araba kullanmamış birisine Rolls-Royce vermek ve sonra da ne düşündüğünü sormak gibi bir şey olduğunu söyledim.

Mandelbrot, bana beynimin haritasını çıkarma fırsatı verdi. Word ise bir sürü uygulama fırsatı sundu.

Oldukça hareketli Austin müzik sahnesiyle aran nasıl? Teksas'ta kimlerle takılıyorsun? Yazarlar? Taşralılarla? Eski-başkanlarla? Yoksa işsiz müzisyenlerle mi?

Arkadaşlarımın birkaçı müzisyen. Burada tanıdığım insanların çoğuyla yerel politika ya da onun gibi şeyler aracılığıyla tanıştım. Teksas'daki solcu aktivistler gerçekten işlerini biliyorlar. En iyi arkadaşlarımdan biri, Jewell Hodges, doksan iki yaşında ve yaşamının büyük bir bölümü boyunca insan haklarıyla ilgilenmiş. Hayatına on iki yaşında pamuk tarlalarında çalışarak, kendi boyundan büyük çuvallara pamuk tıkarak başlamış.

Neredeyse buraya varır varmaz, Linda oybirliği ile yerel Aile Kriz Merkezi'nin kuruluna seçildi ve bir başka kadınla birlikte merkezi değiştirmeye başladı. Burayı tehdit edilen eşler ve çocukları için kalabilecekleri bir yere, sosyal yardım, eğitim ve benzeri işler için uygun bir merkeze dönüştürdü. Etkin bir profesyonel feminist olarak, ben de onu destekledim.

Ayrıca buraya geldiğimizde, Jewell'in yürüttüğü yerel bir yoksullara gıda yardımı kurumuna da dahil olduk. Bana, Birleşik Krallık'ta aç fakirlerimizi nasıl doyurduğumuzu sordu. Bir an düşündüm ve onun burada Teksas'ta mücadele ettiği türden bir yoksulluğun Birleşik Krallık'ta olmadığını fark ettim.

Teksas'ta gelir vergisi yok ve bir Avrupalı olarak vergilerle desteklenmesi gerektiğine inandığınız aktivitelere dahil olmak zorunda hissediyorsunuz. Ve ben de durumu dengelemek için kendi kendime vergi veriyorum. Bunu yapan birkaç kişiyi de tanıyorum.

Austin'deki müzisyen arkadaşlarımın çoğu konserlerine, sonrasında benim gibi yaşlı bir adamın uzun bir eve dönüş yolculuğu yapamayacağı kadar geç saatte başlıyorlar! Aslında arkadaşlarla birkaç kez Austin'de sahneye çıktım.

İyi geçindiğim birkaç yazar tanıyorum, örneğin Horward Waldrop. Gerçi, birlikte pek fazla takılmadığım, yazar olan birkaç arkadaşım da var. Birleşik Krallık ile Fransa'da da durum aynıydı. Arkadaşlarıma genelde oldukça sağdık olma eğilimindeyimdir, belki de bu yüz-

den çok fazla yakın arkadaşım yok. Ancak çoğu da farklı meslek gruplarından. Çoğunlukla arkadaşlıktan hoşlanırım ama esasen yalnızın tekiyim.

Hiç eski çalışmalarınıza geri dönüp yeni fikirler için talan ettiğiniz olur mu? İlk zamanlardaki eserlerinizi hiç okur musunuz?

Çok nadiren. Bir kitabı neredeyse hiç yeniden okumam. Kitaplarımın temelinde yatan fikirleri, çoğulevreni, ebedi şampiyonları, bağlamı belirleyen karakterleri vesairesini kendi kendime yüksek sesle okurum. Eskiden bir taslağı üç günde yazardım ve yazım hataları, olası tutarsızlıkları için bir arkadaşa okuturdum ve hiçbir zaman yeniden okumazdım. Elbette okurlar tema hatalarına ya da saçma tutarsızlıklara dikkat çektiklerinde birkaç düzeltme yapardım. Bu ilk fantezilerin birkaçı kitapçılara *hiç kimse* –ben, editörler, yayımcılar da dahil– tarafından okunmadan ulaştı.

Yazdığım kitaplar üzerine iyi bir hafıza edinme eğilimindeyimdir, sanki hayatımdan gerçek hatıralarmış gibi. Bu yüzden söz konusu seri kitaplar olduğunda, genelde oldukça başarılı biçimde kaldığım yerden başlayabilme becerim var sayılır. Hatta kitapları kolayca hatırlar gibi görünen müthiş bir hafızam var.

Kendi çalışmamı okumak uykusuzluğun hızlı bir tedavisi. Linda bunu onaylayacaktır. Uyuyamadığım zamanlarda, gidip yazdıklarımdan birini kaparım, bir iki dakika içinde de uyuklarım. Tabii bu durum redaksiyon işini oldukça zorlaştırıyor.

Şayet bir Cornelius filmi çekiyor olsaydınız, Jerry'i kim oynardı? Jerry'nin benim memleketimden olduğunu biliyor muydunuz?

Siz Notting Hill'li misiniz? Kim olurdu emin değilim ancak Tilda Swinton hâlâ en favori tercihimdir. Birileri

fotoğrafını fotoşopta Elric kılığına sokmuş, çok da güzel olmuş. Sanırım, sitemde, görsellerin galerisinde olacaktı.

Ben Johnny Depp'i düşünüyordum.

O da olabilirdi. Ancak bugünlerde korsancılık oynamakla meşgul.

Ne tür bir araba sürüyorsunuz? (Bunu herkese soruyorum.) Anavatanda arabanız var mıydı?

Eski bir Lexus SUV'umuz var. Bacağımdaki yara yüzünden arabada daha fazla yere ihtiyaç duyduğum dönemde sıfır ve ucuza aldık ayrıca beni götürebilecek tek araba gibiydi. Kısa bir süreliğine marşpiyeli, ayrık çamurluğu olan çok güzel, klasik üstü açılır bir Citroen'im vardı. 1970'lerde de kocaman bir Nash'im oldu (Pennine Dağ Yolu'nu bununla fethetmiştim). Ancak bunu sürmek İngiltere'de otobüs sürmek gibiydi. Sırf bir sürü çocuk ve bir sürü grup arkadaş içine sığabildiği için almıştım.

Ancak Fiat'ımızdan sonra Birleşik Krallık'ta bir Honda Civic'imiz oldu. Ehliyetim olmadığını öğrendiğinde, Linda araba sürmemi bıraktırdı. Sınavlarda ve testlerde yeteneksizim. Bu yüzden de, direksiyon hocası tek ihtiyacımın birkaç ders olduğunu ve sonra kolayca geçebileceğimi söylemesine rağmen ilerledikçe daha da kötüye gitti durumum ve sonunda da ümitsiz vaka olarak bıraktım.

Teksas tam da Ümitsiz Vakaların her yere dağıldığı bir yer.

Londra'dayken çoğunlukla toplu ulaşımı kullanırdık ve hâlâ Fransa ile Avrupa'nın geri kalan yerlerinde toplu taşımayı kullanıyoruz. Doğru inşa edilmiş toplu taşıma sistemlerinin hâlâ savunucusuyumdur. Teksas'a taşınma sebeplerimden biri de o dönemki Demokrat eyalet valisinin Teksas'a hızlı tren ile Austin'e hafif raylı sistemi getirmek istemesiydi.

Bush vali olduğunda gerçekten çok üzüldüm.

Gloriana'da çok enteresan bir fikir ortaya atmıştınız. Modern sanatın amansız biçimde yeniliği talep edişinin kötü sanatçıları daha da kötüleştirdiği, ancak iyi sanatçıları da iyileştirdiğini söylemiştiniz. Bu nasıl işliyor, açıklar mısınız?

Bunu yazdığımı hatırlamıyorum. Ancak nasıl işleyebileceğini anlıyorum. Sanırım piyasada yenilikçi girişimlerinden dolayı yetenekleri heba edilmiş bir sürü kaliteli usta ressam ile katip var. İyi yazarlar ileri açılmaya cesaretlendirildiklerinde (Disch, Aldiss, Ballard gibi) mükemmel işler çıkarırken, kusursuz derecede iyi ama sıradan yazarlar Yeni Dalga hikâyeleri üretiyorum derken zırva şeyler ortaya koydukları dönemde ben de sanırım *New Worlds*'de neler olup bittiğini düşünüyordum.

BK'nun ticari anlamda tutarlı bir edebiyat için hâlâ bir engel ya da destek olduğu gerçeğini kabul ediyor musunuz?

Çok da bir şey fark etmez aslında. Yayıncıların neyin çok sattığını bilmediği dönemleri daha çok seviyorum. Yayıncıların, ta ki 1980'lere değin süren, neredeyse her şeyi basacak kadar halkın neyden hoşlandığı hakkında hiçbir bilgisinin olmadığı iyi bir dönem bile vardı. 1990'lara varmadan, artık neyin satıp neyin satmadığını anlamışlardı ve ilginç derecede alışılmadık malzemelerde bir azalma ile artık olağan bir hal alan farklı türdeki eserlerin kategorilerinin ve alt kategorilerinin çıkarılmasına doğru bir eğilim görüldü.

Sanırım yeni şeyleri –gelenekleri kıran şeyleri– satmak git gide zorlaşıyor. Çünkü artık yayıncılar ve kitabevleri "pazarı tanıyor" ve neyin satacağını biliyorlar (yani neyin *sattığını*). Bu yüzden de ticari bir forma gizlenmiş alışılmadık bir romanı satma şansınız giderek azalıyor.

İşte BK'yu da tam da bu gizlenme potansiyelinden dolayı seviyorum, uzayda geçen pembe dizi gibi görünen avangart...

Hiç Periler Kraliçesini bitirdiniz mi? Ya da Ulysses'i?

Evet. *Gloriana* biraz *Periler Kraliçesi*'ni andırıyor. *Ulysses*, tıpkı Proust gibi, en iyi yüksek sesle okunduğunda zevk verir. Ancak Richardson'un *Pamela*'sını ya da Meredith'in *One of Our Conquerers*'u okuyabiliyorsanız, muhtemelen her şeyi okuyabilirsiniz. *Dune* ya da *Yüzüklerin Efendisi* gibi kitaplar ise neredeyse okunamaz kitaplar olarak gördüklerim.

BK'nun en "edip" yazarlarından biri ve aynı zamanda üstün gelen düzen düşünce tarzına karşı duran, edebiyatta popülist bir militansınız. Tüm bu rolleri nasıl uzlaştırıyorsunuz?

Göstererek.

Yenilikçi bir sanatçı kendi izleyici kitlesini geliştikçe yaratmalıdır. Kendinizi bir eğitici olarak mı yoksa eğlendirici olarak mı görüyorsunuz? ("Her ikisi" cevabı hile olur.)

Her ikisi. Hayatımın çoğunda her ikisi de oldum. Argümanlar sunabildiğim ve örnekler yayınlayabildiğim dergiler oldu. Eskiden şu *New Worlds* işinin Ballard, ben ve diğerlerinin yazmak istediği türden şeyler için bir okur kitlesi yaratmak adına tasarlandığını söylerdim.

Ve sanırım bunu da başardık.

Eğlencelik yazdıklarım daima agresif, meydan okuyan unsurlar taşır; daha agresif hikâyelerim özellikle daha fazla komedi unsurları içerir ve bunun da makul oranda eğlendirici olduğunu söyleyebilirim.

McEwan, Austen ve Wells hakkında düşünüyorsunuz?

Yazdıklarının konusu bakımından belli belirsiz enteresan biri olan McEwan çok az kültürlü kurgu gibi konulardan kaçınır gibidir ve çok, çok fena bir yazar olabilir. Tıpkı benim gibi.

Austen keyiflidir.

Wells ise, çoğu zaman sinir bozucu derecede mükemmeldir. Neredeyse tam bir Wells koleksiyonum var. Çoğu ilk baskı ve *Zaman Makinesi*'nden tutun da diğerlerine kadar çoğu orijinal dergi baskılarında. Austen'ın da tümü eserleri güzel bir baskıda var. Elimde McEwan, Amis (ne baba ne de oğul olan) ve Rushdie'nin hiçbir eseri yok. Elizabeth Bowen, Angus Wilson, Colette'in tüm eserleri, Elizabeth Taylor, Rose MacAulay'dan bolca ve bir sürü Edward dönemi gerçekçilerin eserleri var; Meredith, Eliot ve Dikens'ın tümü, Stevenson, Conrad, bir sürü Ford Maddox Ford, Jack London, Howells, Harte, Twain, sokakların güzel sözcüklerini işitebilen Kaliforniya yazarları, yeterli sayıda Saul Below ve bir grup modern yazarın eserleri var elimde. Bir karşılaştırma yaparsak, günümüzün İngilizce ilahları acınası halde.

Bir keresinde, BK'ya ilk yaklaşımınızın ötekileştirilmemesi gereken bir kararlılık olduğunu söylemiştiniz. New Worlds'ın ardında yatan düşünce bu muydu? İşe yaradı mı?

Bir dereceye kadar. Sanırım, belirli bir türe ait olmayan kurgumun ürünü şeylerin çoğunun basıldığı, ödül kazandığı Birleşik Krallık'ta görece daha az oranda ötekileştirilmekteyim. Belirli bir tür altında sunulmayan kitaplarım için uzun uzadıya eleştiriler alıyorum. Bu bakımdan kesinlikle ötekileştirilmiyorum.

İngiltere'deki ilk ciltli kitaplarım güzel yorumlar aldı. İşte O Adam ve *Son Program*, popüler kurgu olarak yorumlanmadılar. Galiba, yalnızca, karton kapaklı fantezi

kitap furyası yüzünden insanların kafası karışmaya başladı. Ancak, *Gloriana* yaygın biçimde tür dışı olarak değerlendirildi.

İnsanların bana kitaplarımda gördükleri tutku seviyesine göre davranmalarını tercih ederim. Örneğin, Times dergisinin II. Dünya Savaşı'ndan sonraki en iyi elli yazarı listesine girmiş olabilirim, ancak yine de eserlerime aşina olmayan akademisyenler tarafından bir tür edebiyat barbarı olarak görülmeye kadar da düşebilirim. Rahatım bu konuda.

Sanırım bazı eleştirmenleri ve akademisyenleri tedirgin ediyorum. 1967'den itibaren *New Worlds*'ün herhangi bir sayısına bakacak olursanız, ısrarla genel bir okur kitlesine hitap edildiğini görürsünüz. Katılımcıların "BK alanı"na seslenmelerine izin veremezdim. Eleştirmenler Ballard ile Borges'u birlikte değerlendirdiler, ancak genel okura seslenmek zorundaydılar. Bir grup yazar bozuntusunun aynı teraneyi ağızlarında geveleyip dururken gözümde canlandırdığım böyle bir "alan" dan hiçbir zaman bahsetmedik.

Çoğu okur, *New Worlds*'ün belirli bir yazın türüne ait bir dergi olduğunu hiç bilmiyordu. Neredeyse daha en başından itibaren bir edebiyat dergisi olarak kabul gördük. Ballard, Aldiss, Disch ve kendim sık sık radyo ve televizyona çıkıp eleştirmenlerin neyi "yeni BK" olarak isimlendirdikleri üzerine konuşuyorduk. Bu isimle bir seçki hazırlandı. Özellikle *Galaxy*'den hoşlanan diyebileceğimiz, İngiliz aydın kesimi olarak tanımlanabilecek kitle arasında oldukça geniş bir okur kitlesinin ilgisini çekti, ancak bu büyük ilgiyi meşrulaştırmak adına da dış görünüşünün biraz daha havalı olması gerekiyordu.

1960'larda, pop sanatçılarının (ki bazıları *New Worlds*'de rol almıştı) ve modern şairlerinin moda olduğu gibi biz de moda olmuştuk. Birleşik Devletler'e gelip de bilimkurgunun hâlâ ötekileştirildiğini, hâlâ küçümsendiğini görmek çok şaşırtıcıydı. Züppelik görünüşe

göre Birleşik Devletler'de çok daha şiddetliydi, hele hele New York'da.

Ancak, sanırım aynı şey rock'n roll için de geçerli. Birleşik Krallık'ta rock ile BK'nun arasında çoğu zaman bir bağ vardır, bir sürü rockçu BK okur ve bazı yazarlar da rock gruplarında çalar. Sanırım yine de, artık Amerika'da bile önemli bir gelişme görebiliyoruz. Michael Chabon gibi yazarlar züppe takımını yeniden değerlendirmeye zorlamak adına çok şeyler yaptılar, gerçi kendisinin türsel kurguya karşı ilgisinden dolayı burada bayağı bir saldırıya maruz kaldığının da farkındayım.

Bazen Amerika'nın sanat, siyaset ve sosyal düşünceler söz konusu olduğunda artık *eski* Dünya olduğunu düşünüyorum.

New Worlds'de editörlük yaparken satırı satırına düzeltme yapar mıydınız?

Pek sayılmaz. Bu konuda, sanırım Birleşik Krallık ile Birleşik Devletler arasında bir yaklaşım farkı var. Amerikan tarzı editörlük gazetecilik geleneğinden çıkmış gibi görünüyor ve bana göre aşırıya kaçıyor. Bir sorun gördüğümde, genelde söz konusu sayfa ya da sayfaların fotokopisini çekip yazarın ne hissettiğini anlamak üzere şüpheli yerlerin altını çizerdim.

Bir keresinde, aksi herifin teki (MM) günümüz BK'sunun riske almak için aşırı derecede entelektüel olduğunu söylemişti. Hâlâ bunu iddia ediyor musunuz?

Aslında, hep ucuz kurgudan esin almışımdır ve BK'yu "saygın" (ki yukarıdakileri okuduktan sonra çok tuhaf görünebilir) kılma hareketinden nefret etmişimdir. Bu hareketten, siyahi insanları beyazlaştırma hareketinden nefret ettiğim kadar nefret ederim. Benim yaklaşımım hep "ya bunu beğen ya da geç kavrayan ebleh olduğunu kanıtla" olmuştur.

Bu yüzden, şayet entelektüellik hakkında saygınlık ya da itibarmış gibi bahsediyorsak, bunun beni mutsuz ettiğini söylemek zorundayım. Ne kadar görünmez iseniz, o kadar çok riske alabilecekmişsiniz gibi hissedersiniz. Rock'n roll, BK ve çizgi romanlar bunu hep göstermiştir, bence. Çoğu sanatsal yenilik, popüler medya ya da en azından ücrada kalmış medya aracılığıyla ortaya çıkar. BK ve R&R'u da, işte tam bu sebepten, yaptığınızda eleştirmek için tetikte bekleyen hiç kimse olmadığı, inceleyecek hiçbir eleştiri dergisi olmadığı için seçtim.

Tabii ki, ben başladığımda yoktu. Sadece *Crawdady* vardı.

Daha önce fantezi yazmak isteyen birinin yazdıklarınızı okumayı bırakıp, bunun yerine Mervyn Peake okuması gerektiğini söylemiştiniz. Bu kariyer planı hâlâ geçerli mi?

Özellikle, Peake dememiştim, ama evet, hâlâ geçerli. Şayet BK/fantezi yazmak istiyorsanız, bu türler dışında her şeyi okuyun. Peake aslında, bir bakıma benim hep sevdiğim absürt gelenektekilerden; Peacock, Jarry, Firbank, Vian ve Peake. Bene, William Burroughs da önde gelen absürtlerden.

Yazar olduğunuz kadar ayrıca bir müzisyensiniz de. Hâlâ çalıyor musunuz? Ne çalıyorsunuz? İngiltere'de, 1960'larda popüler müziğin durumu nasıldı? Modern Caz (Miles, Monk, Mingus) postmodern özgürlüğünüz üzerinde bir rol oynadı mı, yoksa bunun nedeni tamamen rock muydu?

O dönemde heryerde rock ve Messian gibi besteciler vardı. '60 larda, Schoenberg için bilet ayırtmanız gerekmiyordu, henüz çok popüler değildi. O on yıl içinde durum değişti.

Caz müziğe, '50'lerde kısa süreliğine yaşadığım düşkünlükten sonra pek de aldırış etmedim. O yıllarda Paris'te, küçük bir sokağın başından sonuna hemen her barda bir düzine büyük Caz ustasını dinleyebiliyordunuz. Şimdilerde daha çok takdir eder oldum ve daha çok hoşuma gidiyor. Beğenilerimin ufku açıldı. Eskiden sadece yaylı çalgılar dörtlüsünü dinlemeye değer görürdüm.

BK, fanteziye yenik düştü. Kısmen de olsa bundan sorumlu musunuz yoksa çalışmalarınızı buna karşı bir güç olarak mı değerlendiriyorsunuz?

Kanımca, birazcık BK duyarlılığı ile fantezi yazıyorum. Aslında anti-fantezi yazıyorum. Tolkien ile birlikte benim, yalnızca ikimizin türümüzün tek örneği olduğumuz dönemde kitapçılarda, BK raflarından ayrı bir yerde ikimizin de isim etiketleri vardı. Tolkien'vari fantezi ağır basmağa başladığında, birkaç Terry Pratchet kitabına raflardaki yerimi kaybettim (size ya da Pratchet'a karşı kişisel bir şey yok). Yani, daha çok sürükleyici ve rahat okunur birileri yokken iyi satıyordum.

Hâlâ oldukça çok satıyorum ama daha çok sanki Tolkien'dan (ya da en azından onun klonlarından) çok da hoşlanmayan fantezi okurlarına sesleniyorum gibi geliyor.

Birleşik Devletler'de değişim süreci, tam da Donald Wollheim'ın *Yüzüklerin Efendisi* üçlemesinin korsan baskısını yaptığı ve ayrıca *Mars Prensesi*'nin telif hakkının bulunmadığını öğrendiğinde gerçekleşti. Lancer kitaplarından Larry Shaw, Jack Vance ve benden hoşlanmış, Birleşik Devletlerdeki ilk fantezi eserimi yayınlayan olmuştu. Sanırım yazdıklarım bir ölçüde bir karşı güç olarak sayılabilir.

Prof. T'den dolayı suçlanacak kişinin ben olduğumu sanmıyorum. Çağdaş yazarlar arasından benden etkilenenlerin neredeyse tamamı Amerikalı; Poul Anderson,

Sprague de Camp, Fritz Leiber, C. L. Moore, Leigh Brackett, Robert E. Howard, Jack Vance.

Bir Tolkien sorusu. Cevap "kesinlikle." Siz soruyu söyleyin.

Birinci Dünya Savaşı'ndan çıkan birçok diğer yazar (Sheriff, Deeping, vs) gibi Tolkien da savaşı ve/ya savaştaki rollerini esrarengiz gösterip duygusallaştırmak ihtiyacı duyan bir duygu sömürgecisi mi? Sözde "fedakârlığı" soylu göstermeye çalışma ihtiyacı duyanlardan mı? İkinci Dünya Savaşı sonrasına dek sürecek kadar İngiliz orta sınıf duygusallığından taşan (örneğin BBC dramları yoluyla) bu tip yaklaşımlara hem sempati duyup hem de bundan rahatsızlık duyar mısınız?

Bir de Rowling sorusu. Cevabı "muhtemelen". Soruyu siz söyleyin.

Rowling, özellikle İngiliz olan bu türü, devlet okulu hikâyesi türünü (Thomas Hughes, Talbot Baines Reade, Charles Hamilton ve diğer birçoğu) sürdürmek, bu sayede de belli başlı İngiliz tavırlarını 21inci yüzyıla ve tüm dünyaya başarılı biçimde yaymayı sürdürmek adına belirli bir strateji geliştirdi mi?

Yazarken şapka takar mısınız? Çalışırken düzenli bir rejiminiz var mı? Kahve ya da çay gibi?

Farklı türden şapkalar takarım. Bu aralar, *Doktor Who* romanım için bir FLASH beysbol şapkası takıyorum. Mümkün olduğu müddetçe dışarıda çalışmayı tercih ederim ve geniş kenarlı bir Panama şapkası takarım.

Eski New Worlds grubuyla (Sallis, Aldiss, Platt, Spinrad, Malzberg, vs) iletişim halinde misiniz? Neden bu kadar huysuzlar?

Öyleler mi? Aldiss ve Spinrad haricinde neredeyse kimseyle pek sık görüşmem ve aslında çoğu konuda 60'lardakinden daha az suratsızlar. Tıpkı benim olduğum kadar, onlar da doğuştan agresifler.

Malzberg'in neden romanım *Breakfast in the Ruins*'in başlığını çaldığını huysuz biçimde öğrenmek istiyorum. Kendisiyle artık iletişim halinde değilim, aksi halde bizzat sorardım. Belki de lanet arkadaşlarının hepsi birer birer öldüğü için huysuzlar. Bu da beni gıcık ediyor.

Neden bu Yeni Dalga bu kadar erkek işi gibi göründü? Ya da öyle miydi?

Kadın yazarları yayınlamak istemediğimizden değildi. Yüreklendirebildiğimiz kadar çok kadın yazarın eserini yayınladık: Emshwiller, Arnason, Sargent, Zoline, Castell (sanatta Vivienne Young) ve elbette Hilary Bailey. Doris Lessing'i de sayar mıydınız?

Mümkünse, örnek olacak kişileri yayınlamak zorundasınız ve kadın yazarları yayınlamaya çalıştık ancak zor bulunuyorlardı. Judith Merril, sözde Yeni Dalga'yla son derece doğrudan alakalıydı. Yazdığım kurgunun ve yayınladıklarımızın çoğu, erkek kurgularının (mesela Beats kuşağı) çoğunun olmadığı biçimde tamamen kadın taraftarıydı.

Tam da Amis'den de zevk alamamamın nedeni bu. Çoğu kurguda bariz bir meyhane kokusu olmuştur. Belki de neden "varsayılan" yazarımın, okunacak başka kimsenin olmadığını düşündüğüm anlarda hep dönüp baktığım kişi olan, Elizabeth Bowen (özellikle de *Death of the Heart*) olmasının nedenidir.

Yakın arkadaşım, Andrea Dworkin, BK'dan hoşlanırdı ve birkaç kez de yazmıştır. Bazen onunla bu konuda konuşurduk. Günümüzde çok daha fazla sayıda kadının eserinin yayınlandığını çünkü genelde kadınların istenmediğini düşündükleri alanda çalışmalarını sunma eği-

liminde olmadıklarını düşünürdü. Joanna Russ, Le Guin ve diğerlerinin sözüm ona Yeni Dalga'yla ilişkilendirildiklerini düşünecek olursak, bunun çok da erkek işi olduğundan emin değilim.

Joanna'dan hep tutkulu bir şeyler istemişimdir.

Disch sanki biraz BK'ya karşı öfkeli gibi. Naçizane Görüşünüze göre, bu eleştirel bir görüş mü yoksa kişisel mi?

Tom'un kafası bu konuda hep biraz karışıktı. O, tanıdığım her yazardan daha çok edebi saygınlığı istemiştir ve hep "*The New Yorker* üzerimdeki BK kokusunu alabiliyor" derdi. (Tam da bu konuya değinen, "Öyküler" başlıklı bir seçki için yine "Öyküler" başlıklı bir hikâye yazdım.)

Bir keresinde, *Times Edebiyat Eki*'nde kitabımı metheden tam sayfalık bir eleştiri yayınladığında, Tom beni arayıp "Tebrikler. Kazandın!" dedi. Şaşıp kaldım.

Tom, biraz rekabetçiydi ancak başarısının geleneksel kurumlar tarafından onaylanmasını isterdi. Bir postmodernden daha çok bir moderndi. Kendisini, Henry Kuttner'dan çok Henry James gibi görmekten hoşlanırdı. Yine de, BK'nun yeni yazarlarına karşı çok şey vaad edebilir, çoğunu da cesaretlendirebilir.

Hep bir züppe olmuştur ancak diğer züppelerle güle oynaya takılacak kadar züppe değildi. New York'ta, muhtemelen dünyadaki en kendini beğenmiş şehirde, mutsuzdu ama yine de kabul edilmeyi ya da daha çok kabul edilmeyi umarak orada kalmaya devam ediyordu.

Ama bence kendisini vurmasının sebebi bu değildi. Aslında, ortağı Charles Naylor ölüp, onu çok yalnız bıraktığı için kendini öldürdü.

Charlie'yi severdim, ama bazı yönlerden Tom'dan daha züppeydi, gerçi bazı yönlerden de çok daha fazla "liberal"di. (Yahudi-karşıtı tavırları bir yana).

Yaşlandıkça daha da radikalleşen Ballard'ın tersine, Tom günden güne, *Weekly Standard* (sürekli yazdığı dergi) yazdıklarının bazılarının çok ileri gittiğini belirtene dek bile, tutucu olmaya başladı.

İngiltere mi yoksa Birleşik Devletler mi hicve karşı daha anlayışlı (ya da en azından bağışlayıcı)?

Hiciv geleneği Birleşik Krallık'ta, Birleşik Devletler'e göre daha sağlıklı sürmüş gibi görünüyor, ama bununla birlikte, Amerikalı birkaç iyi hiciv ustası da var yani.

Bilemiyorum. Amerikalar, sanki İngilizlere göre daha çok *kibarlığa* değer veriyormuş gibi geliyor. Kamuya mal olmuş kişilere karşı biz çok daha fazla gaddarız sanki. Bu tuhaf bir durum çünkü Konuşma Özgürlüğü bizim İnsan Hakları Beyannamemizde değil.

Amerikalıların genelde hiciv ya da mizahı her ne söylerlerse sonuna "şaka" ekleyerek bildirmek zorunda olduklarını çok tuhaf bulmuşumdur. Ya da tırnak işaretleriyle göstermeleri. Bazen kendimi de böyle yapmak zorunda buluyorum ya da insanlar söylediklerimi ciddiye almış gibi görüyorum. Böylesi bir alaycı ya da iğneleyici bir yorumu İngiltere ya da Fransa'da duyamazsınız.

Eğlenmek için ne okuyorsunuz?

Sexton Blake "hikâye nüshaları"nı (ucuz romanların eşdeğeri) ve iki savaş arası dönemden diğerlerini. P. G. Wodehouse ve Edward dönemi Zangwill, Pett Ridge, Barry Paine, F. Anstey, Jerrome K. Jerome gibi bir sürü komedi/gerçekçi yazar. Scott, Q, Stevenson.

Şiir okuyor ya da yazıyor musunuz?

Evet. Kurgumdaki çoğu şiir, aslında gülünç parodi. (Wheldrake"de Swinburn mahlası altında kendi eserine saldırdığı, "Colvin"in bana saldırdığı gibi). Diğer yandan saçma bir şairim zaten.

Seri romanlar, tek başına önemli eserler ve kısa hikâyeler yazdınız. Kısa hikâye yazarları ile roman yazarları arasında fark sizce nedir?

Patavatsız olmak mı istiyorsunuz? Sanırım hikâye yazarları yaradılış gereği roman yazarlarından daha az sabırlılar.

Hiç taslak çıkarır mısınız? Temadan mı yoksa karakterden mi çalışırsınız?

Taslak gibi bir şey değil aslında ama BBC'den Doktor Who romanı yazma işi verildiğinde bir taslak çıkarmak zorunda kalmıştım. Aslında çok fazla not çıkarırım ve sonra da nadiren onlara başvururum. Karakterlerden yazmayı yeğlerim, hatta fantezi romanlarımda da. Bu bakımdan Doktor Who'yu yazmak biraz tuhaftı çünkü sırf karakteri üzerine geliştirecek bir sürü şey var.

Alışılagelmiş bir senaryo yazdınız mı hiç? Ya da bu türü seviyor musunuz? (Ben severim.)

The Land That Time Forgot için bir tane yazdım ve *The Final Programme* için de yeniden senaryo yazdım. Bunun dışında filme çekilmeyen birkaç senaryo daha yazdım. Gerçi, genelde yönetmenlerle çalışmaktan hoşlanmıyorum.

Bir hikâyeyi yazıp, batarken de çıkarken de hikâyemin yanında durmaya alışığım. Oysa bir işi bitirdikten sonra birilerinin gelip bunun pek doğru olmadığını söylemesine sinir olurum ("Çok harika olmuş Michael. Sadece düşündüğümüz *birkaç* değişiklik vardı...") Teorime göre bu biçimde çalışmak zorunda kalmak Fitzgerald ile Faulkner'ın içkiden uzak kalmalarına (hatta içkiyi bırakmalarına) pek de yardımcı olmamıştır. Benzer durumlarda olsaydım herhalde sarhoşun biri olup çıkardım.

Parası iyi aslında ama bunun da bir nedeni var tabii.

Anlatılarınız hızlarıyla tanınıyor. Yazım sürecinin de hızlı olduğu anlamına mı geliyor?

Bir gazeteci olarak eskiden bir kitap üzerinde üç günden fazla çalışmanın pek de ekonomik olmadığını düşünürdüm, bu yüzden fantezi eserlerimi yazmak üç günümü alırdı. Geçimimi sağlamak için gazetecilik de yapardım. İşte O Adam'ı yazmak beş gün sürdü. *Son Program* ise on gün. *Bizans Dayanıyor*'dan önce yazımı en uzun süren eserim altı haftamı aldı (*Gloriana*). *Bizans Dayanıyor* ise altı ay sürdü.

Bugünlerde bir fantezi eserinin ilk taslağı belki bir ay sürebilir, yaklaşık iki haftalık düzeltme ile birlikte. *Bizans*'a kadar nadiren bir taslaktan fazlasını çıkarırdım.

Kendinizi Marksistten çok bir anarşist olarak tanımlıyorsunuz. Siyasi açıdan bu ne anlama geliyor? Kişisel olarak? Ve sanatçı olarak da?

Neredeyse hemen her türden hassas kararları kolayca verebileceğim felsefi/ahlaki bir konum aslında bu. Örneğin, anarşizmim kadın taraftarlığımı ele veriyor.

Bir yazar olarak sözcüklerin birer eylem olduğuna ve eylemlerimizin arkasında durup sonuçlarını kabul etmemiz gerektiğine inanasım geliyor.

Bu sebeple, şayet birisi çıkıp yazdıklarımdan etkilenerek cesaret alan bir başkası tarafından gasp edildiğini söylese, yazdıklarımın değiştirilip değiştirilemeyeceğine bakmak zorunda hissederim kendimi.

Ya da birileri çıkıp bir kitabımdan nefret ettiklerini ya da hiç memnun kalmadıklarını söylese, onlara harcadıkları parayı geri göndermek isterim.

Cornelius kitaplarını sırf çok sayıda genç etrafta "ahlakdışı" olarak gezip tozmanın havalı olduğunu düşünerek vakitlerini harcadığı için seriye devam ederken değiştirdim. BK'dan etkilenen çoğu yazar gibi ben de son derece ahlakçıyım.

Birleşik Devletlerde yaşamak bir sanatçı olarak çalışmalarınıza ne kazandırdı?

Amerika için Avrupa'nın daha iyi bir modeli olması gerektiğini –Avrupa göçmenlerinin bıraktığından elbette daha iyi bir modeli– düşünen Avrupalıları sık sık şaşırtan bir ülkeyi biraz daha iyi anlama fırsatı. Birkaç yönden bakıldığında çok daha kötü bir modeli olması bizim için biraz şoke edici oldu.

Entelektüel karşıtı gelenek ile aşırı entelektüel olmuş geleneğin ikisi de azıcık iç karartıcı.

Etrafı kuşatılmış topraklarda yaşama eğilimi beni endişelendiriyor. Ancak Güney ve Güneybatının dili *Kan* gibi kitaplar için güzel bir tını veriyor bana.

İngilizce (Birleşik Devletler ve İngiltere) dışındaki çağdaş BK'da heyecan verici bir şeyler görüyor musunuz?

Pek sayılmaz. Fransızca BK ile Hint BK'su sonunda kendi deyimlerini oluşturmaya başlıyor. Bu da umut verici.

Bazıları, rock'n roll gibi BK'nun da yaşlandığını ve artık gençliğin elinden çıktığını söylüyor. Katılıyor musunuz? Bu düzeltilebilir mi? Düzeltilmeli mi?

Gençliğin BK'da ne bulduğuna göre değişir. 60'lı ya da 70'li yılları geri getirebileceğinizi sanmıyorum. Biliyorum, ancak, bu dünyada on altı yaşında olsaydım ilham almak için BK'ya ya da çağdaş pop müziğe bakmazdım.

İlk romanım, Wyrldmaker, bir Moorcock (Corum) taklidiydi. Size bir özür borçlu muyum, ya da ona? Yoksa siz mi bana borçlusunuz?

Sen bana borçlusun (şu *World* kelimesine yerleştirdiğin '*y*' için). İkinci romanını, şu Güney' le ilgili olanı, beğendim. Kesinlikle favorilerimden biri.

Vay canına! Bırakalım şimdi onu o zaman. Genelde kaç projeyi bir kerede yürütüyorsunuz? Bunu planlıyor musunuz yoksa benzer bir planın eksikliğinden mi?

Çoğunlukla aynı anda bir roman ya da roman dizisi, bazen iki ya da üç (şu anda üç). Bir ya da iki kısa hikâye. Çoğu kez uzun bir makale yazıyorum; inceleme yazısı, makale ya da "günlük" türü şeyler. Yılda birkaç kez İngiliz gazeteleri, öncelikle *Guardian* ya da *the Financial Times* için yazıyorum. Belki bir karikatür öykü, anı yazısı ya da tanıtım yazısı gibi şeyler. Çoğu kez de en azından bir müzik projesi.

BK'nun bir geleceği var mı? Yoksa eski masalların yeniden okunması mı? Günümüzde hangi yazarları ileri görüşlü olarak nitelendirirsiniz? Sizce çığır açacak bir şeyler üretmek mümkün mü artık? Bu biraz hileli bir soru oldu.

Bu tamamen hayal gücü herhangi bir biçimle kıvılcım alacak olan kişiye bağlı. Son derece modern bakış açısına sahip, eskiden iyi bilinen bir Oxford edebiyat grubunun üyesi olan ve sırf bu tür şeyleri bilmesi gerektiğini düşündüğünden fizik hakkında kendini eğitmiş entelektüel bir yazar tanıyorum. Sonraları kendisi, *Asimov*'un eserinde de görülen gayet ikna edici ve mükemmel bir zaman yolculuğu hikâyesi yazdı.

BK'nun şüphesiz kendi kanonu var ve elbette eserleriniz de bunun içine yerleşmiş durumda. Sizin eklemeyi istediğiniz dışarıda bırakılmış ya da gözden kaçmış birileri var mı?

Emin değilim. Yani, 1964'ten bu yana çok az BK okudum. Şayet Harness bu kanon içinde değilse, bence eklenmeli.

Peki silinmesi gereken?

Ah, tabii. Daima fazla abartıldığını düşündükleriniz vardır. Çoğu "Altın Çağ" yazarının neden bu kadar çok beğenildiğini hiç anlayamadım. Nihayetinde, daha hantal kalan yazarlar yavaş yavaş gözden kaybolurken, tahminimce –Bradbury gibi– iyi bir biçem ustası hep içerde kalacaktır. Başlangıçta edebiyat kurumlarınca kabul bile edilmeyen (Hammett, Faulkner, Peake, Ballard) biçem sonsuza değin sürmeye meyillidir.

Hiç akademik anlamda edebiyat olarak BK dersi verdiniz mi?

Aslında hayatım boyunca doğrudan hiçbir şey öğretmedim (Aa, kızlarıma nasıl yumruk atmayı ve ateş etmeyi öğrettim) ancak editörlük sanki biraz öğretmenlik gibi geliyor. Yani yazarın tam olarak ne söylemek istediğini bulup bunu nasıl demesine yardım ediyorsunuz. Birilerine örnek olarak bir şeyleri öğretmek dışında öğretmenlik yapabileceğimi sanmıyorum.

Birkaç yıl önce yazma teknikleri üzerine bir kitap yazmam istenmişti ama yazmayla ilgili hiçbir kuralı bilmediğimi söylemiştim. Tek yapabildiğim, belki işlerine yarar umuduyla birilerine bir problemi nasıl çözebileceğimi anlatmak olurdu.

BK hakkında dört romanı ve beş kısa hikâyeyi kapsayacak bir araştırma dersi verecek olsaydınız, bunlar hangileri olurdu?

Muhtemelen *Bring the Jubilee. The Drowned World, A Canticle for Leibowitz, Zaman Makinesi.* Kısa hikâyeler ise Fritz Leiber, Bradburry, Wells, M. J. Harrison'un olurdu.

Hiç pişmanlık duyduğunuz oldu mu?

Ne hakkında? Bu röportaj?

Bazen keşke bu kadar çok fantezi romanı yazmayıp daha çok ciddiye aldığım, *Londra Ana* gibi şeylere biraz daha vakit ayırsaydım diye düşünürüm.

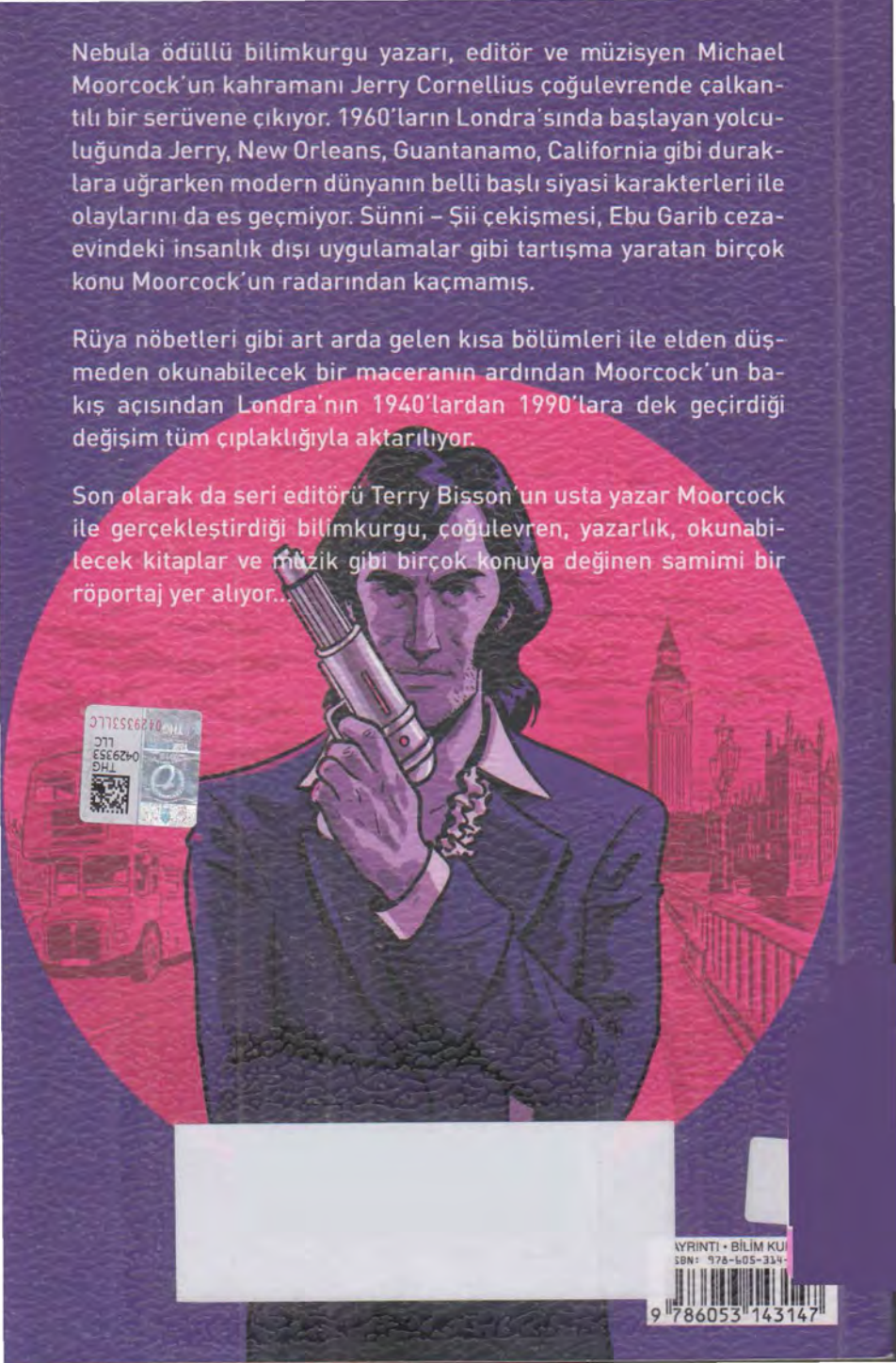
Sanırım iş takıntımın ilişkilerimi aşırı derecede etkilemesine izin veriyorum.

Şu aralar yazmakta olduğum fantezi serisi egzotik şeylerin romantik cazibesi ve bunun bizi bazen siyaset ve insanlar gibi daha önemli şeylerden nasıl alıkoyduğuyla ilgili.

Nebula ödüllü bilimkurgu yazarı, editör ve müzisyen Michael Moorcock'un kahramanı Jerry Cornellius çoğulevrende çalkantılı bir serüvene çıkıyor. 1960'ların Londra'sında başlayan yolculuğunda Jerry, New Orleans, Guantanamo, California gibi duraklara uğrarken modern dünyanın belli başlı siyasi karakterleri ile olaylarını da es geçmiyor. Sünni – Şii çekişmesi, Ebu Garib cezaevindeki insanlık dışı uygulamalar gibi tartışma yaratan birçok konu Moorcock'un radarından kaçmamış.

Rüya nöbetleri gibi art arda gelen kısa bölümleri ile elden düşmeden okunabilecek bir maceranın ardından Moorcock'un bakış açısından Londra'nın 1940'lardan 1990'lara dek geçirdiği değişim tüm çıplaklığıyla aktarılıyor.

Son olarak da seri editörü Terry Bisson'un usta yazar Moorcock ile gerçekleştirdiği bilimkurgu, çoğulevren, yazarlık, okunabilecek kitaplar ve müzik gibi birçok konuya değinen samimi bir röportaj yer alıyor...

AYRINTI • BİLİM KU
ISBN: 978-605-314-
9 786053 143147